

Upravništvo: Ljubljana, Knafeljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—, za inozemstvo Din 40.—. Uredništvo: Ljubljana, Knafeljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Usodni dogodki v Nemčiji

Vlada grozi z ukinitvijo deželne avtonomije, razpustom komunistične in socialnodemokratske stranke ter proglasitvijo izjemnega stanja

Berlin, 24. junija r. Zadnje dni se razvijajo po vsej Nemčiji dogodki, ki kažejo, da Nemčija ni daleč od državljanske vojne. Ti dogodki so v toliko resnejši, ker se tako s komunistične kakor z narodno socialistične strani sistematično organizirajo. Narodni socialisti, nanašajo se na oporo vlade, naravnost izjavljajo in prireajo razne shode, na katerih navojujejo krvav obrazec z vsomi svojimi nasprotniki. Ne samo v industrijskih kraji, tudi v Berlinu samem so se razvile zadnje dni krvave bitke. Celj deli Berlina so zabarikadirani in skoro neoprestano se vrše ulične bitke med komunisti, narodnimi socialisti in policijo. V Vratislavi je položaj tak, da je policija javno razveljavila, naj ljudje sploh ne hodijo na ulice, ker ne more jamčiti za varnost.

Politični položaj je skrajno napet. Konflikt med deželnimi vladi in državno vlado se je po zadnji konferenci zunanjih ministrov še bolj poostrel. Bavarska policija aretirala vsakega hitlerjevca, ki ga zasledijo v uniformi. V Münchenu je bilo samo večerj aretiranih 700 uniformiranih hitlerjevcev. Vse nemške dežele razen treh najmanjših, v katerih je policija v rokah hitlerjevcev, odklanjajo Hindenburgovo zaščitno uredbi o ukinitvi prenočitve nošnje uniform in obnovi narodnosocialističnih napadalnih oddelkov.

Zatrjuje se, da je zaradi tega prišlo do spora tudi v državni vladi sami. Narodno socialistični listi vedo poročati, da je vojni minister general Schleicher ostro nastopil proti notranjemu ministru baronu Gaylu zaradi njegove popustljivosti do deželnih vlad. General Schleicher zahteva, da se v vsej Nemčiji proglasi vojno stanje in ukine avtonomija deželnih vlad. Vlada pripravljala tudi razpust komunistične stranke. Računajoč s tem, da se bodo komunisti nato povečini vpisali v socialno demokratsko stranko, bi takoj nato sledil tudi razpust socialno demokratske stranke. Vse te napovedi naravno vzbujajo v političnih krogih silno ogorčenje in vse to je še bolj povečalo napetost, tako da lahko vsak čas pride do dogodkov, katerih posledice se ne dajo niti predvideti.

Krvavi ulični boji v Berlinu

Berlin, 24. junija. d. Berlinski policijski predsednik je večerj odredil povečano pripraviljenost vsega policijskega moštva. Povod tej odredbi so bili neprestani nemiri, predvsem na srtiš spopadi, do katerih je prišlo ponoči v mestnem okraju Moabitu, kjer so komunisti postavili barikade in pokvarili plinsko napeljava, tako da je bil ves ta mestni del v temi. Policijske oddelke so komunisti sprejeli s kamenjem in jih tudi z mnogih hiš bombardirali. Policija mora neprestano nastopati proti množicam z gumijevkami, pa tudi z drugim orožjem. Vse policijske čete so mobilizirane.

Berlin, 24. junija. Č. Berlinski policiji je po hudih naporih uspelo v poznih nočnih urah zadušiti komunistične demonstracije v posameznih mestnih okrajih. Demonstracije so se opetovano ponavljale zlasti v Neuköllnu in Weddingu, kjer so nastali

njeni povečini komunisti. Policija je nastopila proti njim s pendreki in z orožjem. Komunisti so se umaknili v sosednje ulice, čez četr ure so se pa znova pojavili. Spopadi so se nadaljevali do pozne noči. Šteje noči so se komunisti zbrali celo v centru mesta. V Fischerkietzu so se spopadli z nacionalnimi socialisti. Tri osebe so bile ranjene. Policija je do 3. zjutraj aretirala okrog 300 ljudi.

Izzivanje hitlerjevcev v württemberskem deželnem zboru

Stuttgart, 24. junija. g. V württemberskem deželnem zboru je prišlo danes do kravalov, ker so narodno - socialistični poslanci prišli v svojih uniformah. Poslanci centru in socialno - demokratske stranke so odklonili razpravo z uniformiranimi poslanci ter so zahtevali izvolitev posebnega odbora, ki naj odloči, ali je nošnja uniform v deželnem zboru dopustna. Narodno - socialistični predsednik pa ni hotel sprejeti tega predloga, zaradi česar je prišlo do zelo razburljivih prizorov.

Hitlerjevci groze na vse strani

Berlin, 24. junija. Č. Tiskovni urad narodno socialistične stranke je izdal komunique, v katerem pravi: Spopadi se nadaljujejo. Komunisti nadaljujejo gverilski boj proti našim pristajšem. Državljanska vojna zahteva neprestano novih žrtve iz naših vrst. Sistem preventivnih varnostnih ukrepov se ni izkazal. Mi moramo izvesti protiakcijo in iztrebiti gnezdo berlinskih komunistov. Narodno socialistični pokret si mora pridobiti pravico samoobrambe. Treba je izjemnega stanja in prepovedi komunistične stranke. Manjka le še 5 minut do 12. ure. 15 milijonov narodnih socialistov zahteva od državne vlade, da izvrši svojo dolžnost, drugače se bodo razvijale stvari same po sebi.

Berlin, 24. junija. M. Eden izmed glavnih pomočnikov Hitlerja bivši minister Göbels, je imel sročil na velikem hitlerjevskem shodu v Sportpalastu govor, v katerem je ostro kritiziral popustljivost notranjega ministra, ki je po njegovem mnenju vse premočno odločen napram južno nemškimi deželnimi vladam. Narodno socialistični notranji minister ne bi potreboval niti 14 dni da bi obračunal z južno nemškimi separatisti. Poslal bi nad nje Reichswehr; če bi šlo to ne zadostovalo, pa še narodno socialistične napadale oddelke. Ob koncu svojega govora je Göbels še naglasil, da se bodo narodni socialisti, ako se le enemu narodno socialističnemu voditelju skrivaj samo en las, maščevali na način, kakor ga svetovna zgodovina še ni zabeležila.

Prihod jugoslovenskih Sokolov v Prago

Včeraj je prispel v Prago beograjski sokolski vlak — Otvoritev jugoslovenske umetnostne razstave

Praga, 24. junija. h. Davi so dospeli v Prago prvi podstarosta Sokola kraljevine Jugoslavije E. Gangl, načelnik Bajžeti, načelnica Skalarjeva in člana uredništva »Sokolskega Glasnika«, Verij Svaiger in Puharc. Na kolodvoru jih je pozdravilo odposlanstvo ČOS, ki jih je v avtomobilih odpeljal v Tyršev dom. Jugoslovenci so v uradih, kjer delujejo že njihovi bratja, pričeli z delom. Podstarosta Gangl je obo dne sprejel zastopnike čeških praških listov ter jih informiral o pripravah jugoslovenskega Sokolstva za praški zlet.

Nocoj ob 18.14 je prispel na Wilsonov kolodvor posebni sokolski vlak iz Beograda. Na vseh postajah, kjer se je vlak ustavil, zlasti pa v Taboru in Beneševu, so bile jugoslovenski Sokoli sprejeti naravnost veličastno. Tudi v Pragi se je na kolodvoru zbrala velika množica občinstva in Sokolov. Prispelo je 201 Sokol, 77 Sokolice, 30 moškega naraščaja in 11 ženskega naraščaja. Sokoli so bili pod vodstvom br. Prosenca. Sokolice pa pod vodstvom ge. Bezdovičeve.

Na kolodvoru so jugoslovenske Sokole pozdravili predsedstvo ČOS, množično Sokoli, zastopniki mesta Prage in jugoslovenski poslanik dr. Grisožono z vsem obojem poslaništva, nadalje že v Prago dospeli jugoslovenski Sokoli in jugoslovenska kolonija. Jugoslovenski Sokoli so odšli v naravnost triumfalnem pohodu skozi mesto v svoja stanovanja v praškem Sokolskem domu.

Praga, 24. junija. AA. Kot uvod v jugoslovensko-češkoslovaške svečanosti so večerj v prostorih umetnostnega muzeja otvorili na svečan način razstavo jugoslovenske narodne umetnosti. Razstavo je priredilo Kolo srbskih sester pod visokim pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije. Otvoritvi razstave, za katero je v Pragi zavladalo nenavadno zanimanje, so med drugimi prisostvovali češkoslovaški trgovinski minister g. Matoušek poslanik Rimpel, bolgarski poslanik Vazov, general Vozemilek, narodni poslanec Šeba, predsednik trgovske in obrtniške zbornice dr. Trebiški, profesorja dr. Murko in Pača, gospa dr. Bava itd.

slaništva, jugoslovenski častni konzul Groždanović, zastopnice Kola srbskih sester in praške jugoslovenske kolonije. V imenu muzeja je prisotne pozdravil predsednik kuratorija dr. Abertor. Prisanik dr. Grisožono je kot zastopnik visoke pokroviteljice izrekel zahvalo dr. Abertoru, ki je storil naši narodni umetnosti veliko uslugo in jo s to razstavo predstavil praški javnosti. Zatem je v imenu prirediteljskega odbora povzela besedo ga. ministra Hodže in se prisotnim zahvalila za obiljen odziv. Ga. Stranka je imela strokovno predavanje o jugoslovenski narodni umetnosti. Njena izvajanja so bila bogato nagrajena z navdušenim poslanjem in odobravanjem. Razstava je urejena v veliki dvorani muzeja in obsega narodno umetnost z vsega jugoslovenskega ozemlja. Tu so ženska ročna dela, narodne noše, preprege in vsakovrstna druga drobna ročna dela.

Sedeč po pozornosti in lepem odzivu na dan otvoritve bo razstava imela še lep uspeh in bo privabila še obilne udeležence vsesokolskih praznikov. Razstava bo odprta do 15. julija.

Ameriški senat za brezposelne

Washington, 24. junija. Č. Senat je brez glasovanja sprejel zakon, ki ga je predlagal senator Wander. Predlog vsebuje načrt o podpori v znesku 2.3 milijarde dolarjev za brezposelne in za javna dela. Predsednik Hoover bo s pomočjo svojega veta bržkone zavrnil ta predlog. Po poslednjih podatkih je v Zedinjenih državah že okrog 10.6 milijona brezposelnih ljudi, petina vseh delavcev in nameščencev.

Aretacija boljševiškega kurirja v Budimpešti

Budimpešta, 24. junija. s. Politični oddelk budimpeštanske policijske direkcije, ki je v zadnjih tednih odkril več komunističnih organizacij, je danes aretirala moskovskega kurirja Karla Kissa, ki je imel nalogo, da reorganizira madžarsko komunistično stranko. Kiss je po daljši ječi pobegnil v inozemstvo ter se je pred kratkim vrnil iz Moskve, da bi pod napačnim imenom zopet pričel s prevatnim delovanjem.

USPEH HOOVROVE INTERVENCije ODVIŠEN OD FRANCije IN ANGLije

Predsednik Zedinjenih držav je s svojim razorožitvenim predlogom delo ženevske razorožitvene konference samo kompliciral

Ženeva, 24. junija. M. Hoovrova bomba, kakor imenujejo v ženevskih krogih senzacionalni razorožitveni predlog predsednika Zedinjenih držav, je predmet vsestranskih razprav in proučevanj. Prvo presenečenje in razburjenje, ki ga je izzval predlog, se je že pogojevalo v vse delegacije sedaj podrobno proučujejo, kakšen vpliv bi imela izvedba tega predloga na posamezne države.

Splošno prevladuje prepričanje, da je Hoover prišel s svojim predlogom v zelo neugodnem času. Svoj načrt je objavil v trenutku, ko so se vršili najživahnnejši zaupni razgovori v Ženevi in v Lausanni, ki so bili na najboljši poti in bi bili dovedli do končnega sporazuma, da jih ni prekinil ta nenavadni in nepričakovani dogodek. Prav tako se naglašalo, da se je predsednik Hoover poslužil nenavadne poti. Ni se obrnil na razorožitveno konferenco v Ženevi, marveč je šel preko nje in naslovil svoj predlog v prvi vrsti na ameriške volilce v zvezi s skorajšnjimi predsedniškimi volitvami, pri katerih tudi sam nastopa kot kandidat. Treba je naglasiti, da Hoovrov predlog v bistvu ne predstavlja nič novega. Edina novost njegovega predloga je redukcija tonaže, ki je bila določena na pomorski konferenci v Washingtonu l. 1921. in pozneje v Londonu l. 1931.

V okolici Macdonalda smatrajo, da je Hoover s svojim predlogom samo kompliciral delo ženevske konference, namesto da bi ga olajšal. Sporazum je mogoče doseči samo v najtesnejšem sodelovanju, ne pa z enostavnim vsiljenjem Hoovrovega predloga. Sodelovanje pa predstavlja gotovo mero popuščanja na eni in na drugi strani. Zaradi tega bi bilo popolnoma pogrešno pričakovati, da bi vse države kratkoma sprejele Hoovrov predlog.

V francoskih krogih naglašajo, da ni mogoče vzeti Hoovrovega predloga, ki govori samo o razorožitvi, v resno razpravo, če se istočasno ne razmotriva tudi vprašanje organizacije mednarodne varnosti.

Pristanek Mussolinija, odnosno Grandija, na Hoovrov predlog predstavlja potezo, ki ji ni pripisovati nobene posebne važnosti.

Mussolini in Grandi prav dobro vesta, da Hoovrovega predloga ni mogoče sprejeti v celoti in da ne moreta pristati nanj ne Francija ne Anglija. Zaradi tega predstavlja italijanski pristanek samo dobro preračunano gesto, ki naj dožee efekt v Ameriki in korist Italije.

Stališče ostalih delegacij glede Hoovrovega predloga ni posebno važno, ker je jasno, da je usoda Hoovrove akcije odvisna od Anglije in Francije. Po stališču, ki sta ga zavzeli ti dve velesili, pa bo moral iti Hoovrov predlog skozi vse one procedure, kakor vsi ostali predlogi, ki so bili stavljeni mednarodni razorožitveni konferenci od njenega pričetka pa vse do danes.

Splošno pa vlada tudi prepričanje, da Hoovrov predlog ni bil toliko namenjen razorožitveni konferenci kakor masam ameriških volilcev in v tem pogledu je Hoovrov gotovo dosegel zaželjen uspeh.

Ugodnosti Hoovrovega načrta za Italijo

Pariz, 24. julija. AA. Čeprav se je razburjenje, ki ga je zbudil Hoovrov načrt za razorožitve, že pogojevalo, se francoski listi še danes bavijo s tem načrtom.

»Ordre« pravi, da je Paul-Boncour rekel Američanom, naj zagotove Franciji varnost, potem pa bodo takoj pristali na njihov načrt. »Matin« naglašalo, da Američani nečjejo jamčiti pogodb, ki jih niso hoteli niti ratificirati. »Ere Nouvelle« piše na uvodnem mestu, da Hoovrov načrt povečuje varnost Amerike in razorožuje Anglijo in Japonsko, povečuje varnost Italije in razorožuje Jugoslavijo.

»Petit Parisien« izpravlja glede na ameriški načrt, ali je za Francijo boljše, da ne bo izolirana in brez obrambe, ali pa da bo izolirana in bo imela sredstva, da odbije napade. Po Hoovrovem načrtu bi se francoska vojska, ki šteje zdaj 525.000 mož, znižala za 170.000 mož, med tem ko bi Italija, kjer fašistična milica ne pride v poštev pri znižanju, v resnici povečala svoje efektivne. Med uradnimi italijanskimi številkami in dejanskimi efektni je razlika 200.000 mož, tako bi torej Hoovrov načrt v resnici italijanske vojske ne zmanjšal, nego ji celo dal možnost, da se poveča za nekaj desetstotice. Pri pomorski razorožitvi dovoljuje Hoovrov Italiji enakost s Francijo na podlagi francosko-italijanskega sporazuma in zmanjšuje francosko premoč na morju za kakih 20.000 ton. Obenem zahteva Hoovrov načrt, naj Francija žrtvuje tretjino svojih podmornic. Ker mora Francija porazdeliti svoje brodogve po Atlantiku in Sredozemskem morju, kjer so zbrane vse italijanske enote, in ker mora razen tega braniti tudi svoje kolonije, bi po Hoovrovem načrtu postala njena neznatna premoč

na morju v resnici inferioznost nasproti italijanskim pomorskim silam.

Mala antanta proti

Ženeva, 24. junija. d. Hoovrovi razorožitveni predlogi so sedaj podlaga razpravam med posameznimi delegacijami. Večera je ameriški delegaciji sporočilo 26 držav, ki se udeležujejo razorožitvene konference, med njimi večina evropskih in južno-ameriških držav, da pristajajo na Hoovrove predloge o razorožitvi. Proti so Francija, Anglija in države Male antante. Na nemški strani smatrajo Hoovrov načrt kot izredno dalekosežen korak v razorožitvenem vprašanju, vendar pa Nemčija ni sporočila svojega pristanka, ker smatra, da se je Hoovrovi predlogi ne tičejo, ker je že itak razorožena.

Washington, 24. junija. AA. V uradnih krogih naglašajo, da pušča Hoovrov načrt odprta vrata poznejšim razpravam in ne poneni ultimata. Načrt se bo lahko skrčil ali pa razširil, na pramer v tehničnih komisijah.

Sir Simon v Londonu

London, 24. junija. AA. Angleška vlada je v stalnem stiku s svojimi delegati v Švici. Večera je se vrnil v London z letalom zunanji minister sir Simon. Takoj po prihodu je odšel v zunanje ministrstvo, kasneje se je pojavil tudi v spodnji zbornici. Na vprašanje, kakšno stališče bo angleška vlada zavzela napram Hoovrovemu razorožitvenemu predlogu, je Simon odgovoril, da ga vlada sedaj temeljito proučuje. V ostalem ne ve, kaj bi pripomnil k svoji izjavi, podani že v Ženevi. Nato je Simon obvestil

svoje ministrske tovariše o položaju v Ženevi in Lausanni. Dopoldne je bila sveta ministrskega sveta. V Ženevo se bo sir Simon vrnil prihodnji teden.

London, 24. junija. Č. Angleški zunanji minister John Simon je imel večera važne razgovore z angleškimi politiki in admirali. Danes ga je sprejel v avdienco kralj, nakar se je vršila seja ministrskega sveta. Angleški politični krogi ne verjamejo, da bo Anglija brez pridržka sprejela Hoovrove predloge, zlasti one, ki se nanašajo na znižanje števila vojnih ladij. Angleži pripravljajo protipredloge. Težišče redukcij bodo postavili na tonažo vojnih ladij in na znižanje topovskih kalibrov. Pravijo, da bodo predlagali za križarke maksimum 7 tisoč ton. Po mišljenju admirala bi bilo število vojnih ladij, s katerimi bi Anglija razpolagala po l. 1936., v smislu teh angleških predlogov premenljivo, da bi v zadostni meri moglo ščititi angleška pomorska pota. Kljub temu pozdravlja angleški tisk Hoovrovo pobudo z zadovoljstvom, češ, da je opozoril svet tudi na te važne probleme.

Odmor v pogajanjih

Ženeva, 24. junija. s. Razorožitvena pogajanja med ameriško, angleško in francosko delegacijo so bila danes prekinjena ter se bodo nadaljevala prihodnji ponedeljek. V zrakoplovnem odboru razorožitvene konference je bilo na predlog predsedniške sklenjeno, da se vsa v dosedanji debati načeta vprašanja izročijo pododboru, ki bo v nasprotju z željo, ki je zahteval tajno posvetovanje, zasedal javno.

Pričetek nove faze v lausannskih pogajanjih

Včeraj so se pričela v Lausanni direktna pogajanja med francosko in nemško delegacijo — Pojemajoči optimizem je zopet oživel

Lausanne, 24. junija. g. Senzacionalna intervencija ameriškega predsednika Hoovra je imela nepričakovane posledice. Angleški ministri predsednik Macdonald, ki je vso svojo politiko zgradil na angleško-ameriškem zblizanju, je bil zaradi Hoovrovega koraka zelo presenečen in celo razočaran, ker je po zagotovitvah Gibsona računal le s splošno platično manifestacijo in ni bil pripravljen na tako radikalne predloge. Macdonald je sedaj uvidel potrebo evropske solidarnosti, ki jo je Herriot naglašal že ob pričetku lausannskih pogajanj. Ker je sedaj njegova vera v splošno likvidacijo vprašanja dolgov omajana, je večerj opustil svojo tezo enostavne anulacije reparacij. Zvest svoji že večkrat pokazani taktiki, je tudi tokrat odklonil, da prevzame odgovornost za nadaljnji razvoj pogajanj, ter se je strinjal z direktno izmenjavo misli med Nemčijo in Francijo.

Francoski in nemški delegati so danes dopolnili imeli svojo prvo skupno sejo, na kateri je nemški finančni minister Schweinin Krosig podal obširen ekzpozé o finančnem in gospodarskem položaju Nemčije. Popoldne je Francoski finančni minister Germain Martin obrazložil francosko stališče. Po teh splošnih razgovorih bodo strokovnjaki obeh delegacij ponovno proučili razne politične, finančne in gospodarske probleme, ki se tičejo obeh držav ter obnove Evrope. Glede na te delovne metode upajo, da bodo premostili ostra nasprotstva, ki bi lahko pri takojšnji primerjavi predlaganih rešitev dovedla do prekinitve pogajanj. Direktni nemško-francoski razgovori, po katerih se lausanska konferenca bistveno razlikuje od prejšnjih reparacijskih konferenc v Londonu in v Haagu, so doslej največji aktivum. Delegaciji obeh najvažnejših kontinentalnih držav sta se končno zavedali, da se more najti ureditev reparacijskega vprašanja le v okviru širokotežne gospodarske sanacije Evrope.

Francoski ministri predsednik Herriot je imel popoldne razgovor z nemškim kancelarjem Papanom. Zelo verjetno je, da bo nocoj odpotoval v Pariz, da poroča francoski vladi o dosedanjem poteku pogajanj. Tudi kancelar Papan namerava odpotovati v Berlin, da informira svoje ministrske tovariše o dosedanjih lausannskih razgovorih. Oba državnika se bosta najbrže vrnila v ponedeljek, da zrova pričetna pogajanja.

Današnja nemško-francoska konferenca se splošno smatra kot ugoden znak za nadaljnji razvoj položaja in je direktna posledica razgovorov, ki so jih v zadnjih obeh imeli angleški ministri predsednik Macdonald in njegovi tovariši s Herriotom in Germain-Martinom na eni in s Papanom na drugi strani. Snodnja konferenca, kate se se udeležili tudi italijanski delegati in ki se označuje kot posebno prijateljska, je mnogo doprinesla k pričaku nove faze v pogajanjih, ki so se danes otvorila s francosko nemškimi posvetovanji, ter je doved-

la do tega, da je zopet oživel že pojemajoči optimizem delegatov. Herriot je izjavil danes, da je na mesto prejšnjega stanja brezupnosti prišel občutek zaupanja.

Načelno soglasje med Herriotom in Macdonaldom

Lausanne, 24. junija. AA. Na večeršnjem sestanku med francoskimi in angleškimi delegati je bilo doseženo soglasje v načelnih vprašanjih. Herriot in Macdonald sta se sporazumela: 1.) da naj bo rešitev reparacijskega vprašanja končna, 2.) da naj ta rešitev vzpostavi gospodarsko zaupanje na svetu, 3.) da naj Nemčija v času svoje obnove ne plača reparacij, in 4.) da naj bodo morebitna kasnejša nemška plačila takšna, da ne bodo ovirala rednih trgovinskih odnošajev.

Francoska in angleška delegacija sta si edini v tem, da je treba definitivno urediti reparacijski problem. Toda, dočim predlaga Anglija črtanje nemških dolgov, vztraja Francija na tem, da se določi taka odškodnina, ki bo zadovoljila Zedinjene države, ki se nečjejo odreči terjatvam svojih evropskih dolžnikov. Nadalje Francija pravi, da je treba obnoviti zaupanje med državami ne s črtanjem reparacij, nego z načrtom o finančni in gospodarski obnovi Evrope na tak način, da bodo kapitalji zopet začeli cirkulirati.

Čeprav se more za sedaj le ugibati, kakšni bodo končni obrisi reparacijskega sporazuma, navajajo vendar listi da bo treba v primeru popolnega črtanja reparacijskih plačil, kakor to zahteva Nemčija, najti za Francijo, ki bo zaradi tega največ oškodovana, nekakšne kompenzacije v obliki francosko-nemškega sodelovanja na gospodarskem področju in v obliki primernih carin. Medtem pa je bil v Lausanno poklican predsednik nemške državne banke dr. Luther, ki je že odpotoval iz Berlina.

Konferenca na višku

Berlin, 24. junija. Č. Po mišljenju nemških listov je dosegla lausanska konferenca spricho današnjih posvetovanj med Herriotom in Papanom ter francosko in nemško delegacijo svoj vrhunec. Dejstvo, da so se sestali v hotelu, kjer se je nastanila francoska delegacija, nemški finančni minister, gospodarski minister in njiju referenti ter francoski finančni minister in minister za proračun, razlagajo na ta način, da pripisujejo današnji seji obzirom delegacij predvsem gospodarski značaj. Listi pravijo, da ni izključeno, da bo prišlo preko gospodarskih razprav do načelnih sporazumov.

O posredovalnem predlogu angleškega ministrskega predsednika Macdonalda, je nemški tisk izrazil zelo rezervirano. »La-kaal-Anzeiger« meni, da Macdonald ni ravnal prav, ko je iznesel predlog takorekoč za vratni lausanske konference. V ostalem pa Macdonaldovi predlogi niso v skladu z nemškimi stališčem, saj so Nemci že od vsega početka zadrževali, da se plačilne sposobnosti Nemčije tako sedaj, kakor tudi v kateremkoli poznejšem trenutku ne da presoditi tako, da bi bilo Nemčijo še mogoče obremeniti s kakršnikoli dajatvami.

Zlati zaklad Francije

Pariz, 24. junija. AA. Zlata podlaga francoske Narodne banke znaša po najnovejšem izkazu 81 milijard 643 milijonov in 494.663 frankov ter je večja od obtoka bankovcev.

Reparacije

Malo je mednarodnih zadev, ki bi se za nje naša javnost tako intenzivno zanimala kakor se zanima za reparacijski problem. Prav neposredno je postalo to zanimanje letos, ko je po Hooverovem moratoriju povzročeni izpadek reparacijskih plačil iz našega državnega proračuna tako silno poostrel gospodarsko in finančno krizo v Jugoslaviji. Na lastni koži smo to občutili vsi. Predvsem pa državnih nameščenci in naše gospodarstvo. Zopet enkrat smo bili na prav boleč način opozorjeni, da se vsi veliki mednarodni problemi tičejo tudi nas vseh in da so res stvar ljudstev, ne pa samo državnikov in diplomatov. Tako nas razmere same silijo, da se vedno bolj otrešamo ene izmed slabih dediščin, ki nam jih je zapustilo nekdanje življenje v tuji državi; takrat nismo imeli niti najmanjšega vpliva ne na državno, še manj pa na mednarodno politiko in smo se za take probleme zanimali le nekam akademično. Po uedinjenju nas je zavest, da smo zdaj tudi sami bistveni del državnega naroda, vzgojila že tako daleč, da vsak misleč človek zadeve, ki se tičejo državne celote, priznava in občuti tudi za svoje lastne zadeve in da postaja naš odnos tudi do problemov mednarodne politike mnogo bolj živ in neposreden.

Druga dediščina, ki nam je ostala iz Avstrije, je ta, da je v naši javnosti vpliv nemškega časopisja nesorazmerno velik. Vzroki so znani in na tem mestu ne bomo razpravljali o njih. Dejstvo je, da se nemški listi v naših krajih izredno mnogo čitajo, tako da slovanški, francoski in angleški listi skoraj ne pridejo v poštev. Naravna, čeprav nezdrava posledica je, da se potem veliki mednarodni problemi le prečesto presojujejo pod nemškimi vplivom.

Tudi reparacije spadajo sem. Tudi na nje gledajo še vedno mnogi skozi nemška očala in nimajo pravega umevanja za odločno stališče nekaterih bivših zaveznikov držav, predvsem pa Francije in Jugoslavije. Mnogokrat slišite tudi pri nas sodbo, da je treba reparacije kratkomaletno črtati, pa se bo politični in gospodarski položaj v Evropi na mah izboljšal. Da, tako zelo govori čisto nemški duh na naša usta, da slišite tudi v slovenščini mnenje, da so reparacijska plačila za Nemčijo in nemški narod življoča in ponižujoča in da jih je že zato treba spraviiti s sveta. Pesem o sramotnem političnem tributu, ki ga mora Nemčija odrajavati drugim državam, se v bolj ali manj ostri obliki neprestano pojavlja v vsem nemškem tisku brez ozira na politično usmerjenost. In k temu še pesem, da so reparacijska plačila zakrivila gospodarsko katastrofo Nemčije in vse Evrope in da ni rešitve iz današnje krize brez brisanja reparacij. Tako sistematično in tako vehementno bobnača nemški listi ti dve tezi v tisoč variacijah, da ju vedno bolj sugerirajo tudi nemškimi čitateljem.

Kdor globlje pogloblja v reparacijski problem, mora seveda spoznati, da ne

držni ne prva ne druga nemška dogma. Reparacijska plačila niso niti ponižujoča in izzivalna politični tribut, niti niso kriva nemške in evropske krize. Mirovna pogodba ni naložila Nemčiji reparacijske obveznosti morda za neka-ko kazen, kakršen značaj so več ali manj imele nekdanje vojne odškodnine. Namen tudi ni bil, kriti zaveznikom vojne stroške. Bistvo reparacij je obeleženo že v besedi sami: popravilo povzročene škode. Na milijarde so znašala opustošenja, izvršena po vojskah Nemčije in njenih zaveznik v drugih državah, največ v Franciji, Belgiji in Jugoslaviji. Vse te države so se morale silno zadovoljiti doma in v tujini, da so omogočile zopetno obnovo razdejanih pokrajin; pri nas na primer je šel v ta namen doberšen del Blairovega in investicijskega posojila, pa tudi vsa Vojna škoda, torej posojila, ki jih bomo morali vračati še dolga leta. Slično je v drugih državah. Nemška reparacijska plačila naj bi prispevala vsaj majhen del k tem ogromnim izdatkom, ki tako hudo obremenjujejo vse prizadete države, dočim vojna vihra ni uničila nobenega dela nemškega ozemlja in Nemčiji torej tudi ni bilo treba žrtvovati ničesar za obnovo svojih pokrajin. Reparacije so po vsem tem pač le postulat pravičnosti in ne vsebujejo za nemški narod prav nič ponižujočega ali izzivačnega.

Enako slabo podprta kakor teza o političnem tributu je tudi nemška teza o krivdi reparacij na gospodarski nesreči sveta. Že dva kratka pomisleka nas morata o tem prepričati. Krizo občutijo prav zelo tudi taki narodi, ki so daleč od Evrope in nimajo z nemškim gospodarstvom prav nobenega stika; na nje reparacije niso mogle vplivati niti neposredno, niti posredno. In drugi še jačji dokaz: 1. julija bo preteklo eno leto, odkar so bila začasno ustavljena vsa reparacijska plačila, gospodarska kriza v Nemčiji in v vsem svetu pa se ni niti najmanj omilila.

Posebej za nas v Jugoslaviji pridejo v poštev še nadaljnji momenti, ki nas silijo, da na reparacijski problem ne gledamo z nikako sentimentalnostjo. Še danes je povprečni življenjski standard v Nemčiji neprimerno višji kakor je bil pri nas v času najboljših gospodarske prosperitete. In ko smo mi s skrajnim naporom svojih moči obnovljali v vojni opustošene pokrajine, in v Nemčiji in Avstriji gradili betonske ceste, razkošne javne palače, do viška modernizirali vse svoje naprave. Še danes razsipajo v obeh državah denar za stvari, ki so za nas še san daline, lepše bodočnosti.

Ako sploh kdo, je zato pač Jugoslavija v prvi vrsti uravnavezna zahtevati, da se reparacijski problem ne uredi na njeno škodo. Ni to zahteva vlade in ne države kot take, marveč je zahteva in življenjski interes vsega prebivalstva Jugoslavije. Ko se naš zunanji minister dr. Marinković v Lausanni bori za pravično rešitev reparacijskega vprašanja, govori in se bori v imenu vsega jugoslovenskega naroda.

Važna gospodarska konferenca v Beogradu

Akcija nacionalnega odbora Mednarodne trgovinske zbornice za novo ureditev mednarodnega deviznega prometa

Beograd, 24. junija. p. V dvorani industrijske zbornice se je pričela danes konferenca zastopnikov gospodarskih krogov iz cele države, da razpravljajo o važnih finančnih in valutnih vprašanjih, ki so na dnevnem redu. Težkoče, ki so se pojavile v mednarodni trgovini zaradi raznih deviznih in valutno-prometnih omejitvev posameznih držav, zelo vplivajo tudi na naše gospodarsko življenje. O teh vprašanjih se je razpravljalo že na konferencah Mednarodne trgovinske zbornice in Inomosti in pozneje v Monakovem, vendar pa še niso bili sprejeti nikaki konkretni sklepi, kako bi se te ovire in težkoče najlažje odstranile. Zaradi tega je jugoslovenski nacionalni odbor mednarodne trgovinske zbornice sklical to konferenco, da bi mogel zavzeti definitivno stališče v vseh teh vprašanjih s posebnim ozirni na naš gospodarski položaj. Konference se udeležujejo zastopniki

gospodarskih krogov iz vseh delov države. Iz Ljubljane sta prisotna generalni tajnik za TOI, narodni poslanec g. Ivan Mohorič in tajnik Ljubljanske borze dr. Dobriča. Konferenci prisostvujejo tudi predstavniki finančnega in trgovinskega ministrstva. Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, Narodne banke, Centralne industrijskih korporacij itd. Konferenca ima razpravljati o naslednjih vprašanjih: 1. Kontrola deviznega prometa v poddavskih državah (omilitenje obstoječih ovir, ki so nastale zaradi deviznih omejitev v trgovini); 2. funkcioniranje bilateralnega sporazuma o klirngov; 3. predlog plurilateralnih klirngov; 4. Mednarodna trgovinska zbornica in uredba o deviznem prometu; 5. pomoči za popolno abolicijo kontrole deviznega prometa in 6. bodoče delo jugoslovenskega nacionalnega odbora Mednarodne trgovinske zbornice.

Vojaška vstaja v Siamu

Pariz, 24. junija. g. Zunanje ministrstvo potrjuje, da je v Siamu izbruhnil vojaški upor. Po zadnjih vesteh francoskega zunanjega ministrstva so uporniki zmagali na vsej črti ter imajo popolnoma v rokah Bangkok. Vojski korakajo po cestah mesta ter jih prebivalstvo navdušeno pozdravja. Prajdahpik je bil odstavljen. Kraljevska rodbina je bila aretirana ter se nahaja pod strogim nadzorstvom v kraljevski palači. Revolucionarji so zasedli vsa javna poslopja, glavne trge, cestna križišča in osrednji brzojavni urad. Mormarica se je pridružila upornikom. Imenovan je bil začasni revolucionarni svet, ki je prevzel vse vlado.

London, 24. junija. g. Iz Hongkonga poročajo, da so v Siamu vstali aretirali kralja in kraljico ter člane kraljevske rodbine in internirali na neki vojni ladji. Aretirani so tudi vse ministri razen trgovinskega ki je pobegnil. Vrhovni poveljnič vojske se je skušal upreti revolucionarjem pa je bil ustreljen. Vstasi so aretirali tudi več visjih častnikov.

Dviganje zaklada z dna morja
Pariz, 24. junija. AA. Iz Bresta poročajo o nadaljnjih uspehih posebnega parnika »Artiglio II.«, ki je večeraj s potopljeno ladje »Egypte« spravil na dan 75 pale zlata, 3000 sovereignov in več zabojev indijskih rupij.

Hitlerjevski izgredi na dunajski univerzi

Dunaj, 24. junija. g. Na dunajski univerzi je prišlo danes zopet do krvavih spopadov. Narodno-socialistični dijaki so poslali na rektorat delegacijo, ki jo je sprejel zaradi čestitosti rektorja ravnatelj pisarne. Narodno-socialistična deputacija je protestirala proti revemu izpitnemu redu. Med tem so se v avli zbrali dijaki in neki narodno-socialistični govornik je ostro nastopil proti židom, češ, da so oni krivi uvedbe novega izpitnega reda. Prišlo je do prepeha in so žide pognali na cesto. Posredovali je morala policija, ki je izpraznila prostor pred univerzo. Opoldne je bil zopet vzpostavljen red.

Pogrešana nemška letalca

Berlin, 24. junija. AA. Po vesteh iz Port-Darwina je ostalo zamaš vse iskanje nemških letalcev Bertrama in Klausmanna, ki sta izgubila na severnozgodnjem obali Avstralije. Reševalna ekspedicija se je vrnila v Wyndham. Kakor so ugotovili po najdenem dnevniku, je Bertram poslednji pristal 18. maja ob pol 8. zjutraj. Letalca sta ptem ostala še devet dni pri letalu.

Nov komet
Wellington, 24. junija. AA. Observatorij na Novi Zelandiji poroča, da je odkril nov komet desetega reda.

Volilna borba v Rumuniji

Bukarešta 21. junija. Volitve v rumunsko narodno skupščino in v senat se bodo vršile šele v drugi polovici meseca julija, vendar je volilna borba v polnem razmahu že po vsej državi. Iz dneva v dan prihajajo vesti o novih volilnih koalicijskih, ki še čez par dni zopet razidejo. Tudi kandidatni spiski se neprestano izpreminjajo, ker volilni zakon dopušča izpremembe še deset dni pred volitvami. Koalicijske stranke za volitve so nekakšna posebnost rumunske politike in izrazek velike strankarske razceplosti rumunske politične javnosti. Že prvi teden sta se razbila komaj sklenjena pakta med Averescum in konservativci ter med pristaši dr. Lupuja in Lige proti oduerstvu. Tudi skupina Julije Hacieyana se je razdrožila z Jorgo in pristopila k narodnim znanostem. Narodno agrarna stranka na Erdeljskem takisto zapušča svojega voditelja Gogo in prehaia v tabor zaranistov.

Predsednik vlade je po razpustu obeh zbornic izjavil, da je vlada trdno odločena, izvesti popolnoma svobodne volitve in dati s tem priliko narodu, da si izbere vlado čisto po svojem okusu. Še bolj je to podkrepi kraj, poudarjajoč, da mora v tako težkih časih priti do resničnega izraza glas narodnih množic. Zato je vlada sklenila, da za vsako ceno za vselej obrečuna z nelepimi volilnimi metodami pretekle dobe in prepusti ljudstvu, da se po sodobnih demokratskih načelih svobodno odloči, komu bo za bodoče zakonodajno razdobje poverilo vodstvo državnih poslov.

Ze sedaj se vidi, da bo volilna borba zelo huda, njen izid pa je zelo negotov. Razvoj političnih dogodkov je stranke prehitel, da danes niti ena izmed njih ni pripravljena na volitve. To velja tudi za narodne zaraniste, na katere se opira vlada Vajde-Voivea, da, ker se osobito zaranisti niso nadejali, da bodo tako kmalu dobili vlado v svoje roke. Vendar ima kmetka stranka veliko izgledov na uspeh. Ze stara tradicija rumunskega javnega življenja prica, da se dobrih 15% volilcev samo po sebi priključijo vsakokratni vladi iz nekakega spoštovanja do vladne avtoritete. Ker so zaranisti že pri Jorgovih volitvah dosegli 15% vseh glasov, sklepajo da jih bodo julija meseca dobili najmanj 35%, tem bolj ker se je splošno nezadovoljstvo kmetov s stranko znatno omililo. Rumunski kmet uvdeva, da je bila zaranistična vlada kljub nekaterim neuspehom vendarle še boljša od raznih drugih vlad. Bila je boljša tudi od Jorgove, ki se je moral boriti z nastopajočo gospodarsko krizo. Masa volilcev tega seveda ne vpošteva in dolže Jorgo vseh težav, ki jih je prinesla svetovna kriza.

Zaranisti so v pogajanjih tudi z nemško in madžarsko manjšino, kar bo znatno povzdignilo število njihovih glasov, kajti dejstvo je, da so Madžari in Nemci politično najzanesljivejši živelj novih rumunskih pokrajin. Tako bi zaranisti dobili 40% vseh glasov s tem prav gotovo največ glasov med vsemi skupinami. V tem primeru bi jim po rumunskem volilnem redu pripadla polovica pa bi si po dobiljenih glasovih celi z ostalimi strankami. Tako jim je absolutna večina v zbornici skoraj zagotovljena.

Duca in njegovi liberalci so zaradi nenadne razpustitve zbornice silno ogorčeni. Razočarani so tudi, da niso dobili manj leta za sestavo vlade, ker so pri laski koaliciji z Jorgo računali s tem, da bodo po odhodu Jorgo sami prevzeli vlado kot najmočnejša stranka opozicije. Izgledi starih liberalcev niso ravno dobri, dasi imajo še zelo močne pozicije v industrijskih in trgovskih krogih. Zdi se, da bo večina liberalcev krenila za disidentom Georgejem Bratianom, za katerim gre osobito mlajša intelligenca, borbona in odločena, da končnoveljavo pomete s stariim.

Socialisti so združili svoje frakcije, Averescu in Goga pa pojdetta samostojno na volišče, ako se položaj ne izpremeni in ne gresta v kakršenkoli kartel, za kar je še volj časa. Zelo zanimivo bo vseakor, kako se bo obnesla prejšnja Jorgova večina. Najmočnejša osebnost Jorgovega kabineta, minister Argetoianu, snuje novo agrarno zanjedno, ki ne bo v nikaki zvezi z Jorgo. Liberalci so se že itak odcepili od prejšnje Narodne zanjednice, tako da Jorgi ostanejo samo rumunski fašisti, nekatere stanovske skupine in njegova stara politična skupina. Pogaja se z Cuzinimi antisemiti, prav peselno pa skuša pridobiti zase nacionalno mladino. Po vsem videzu pa je bivši premijer obojen na svojo prejšnjo malo skupino in njegova politična veljava bo ostala omejena zopet na najožji krog.

Zaradi raznih značilnosti rumunske volilnega zakona so za izid volitev odločilni še le zadnji dnevi pred volitvami. Sklepaajo in razdirajočje se karteli ter izpremembe v kandidatnih spiskih samo begajo volilce, skrbe za še večjo razcepjenost in onemogočujejo združevanje frakcij. Tudi današnji položaj nič ne kaže, da se bo pri volitvah zmanjšalo število političnih skupin. Zavanjanje nezavednih volilcev gre tako daleč, da si nekatere stranke usvajajo čisto slične znake, da bi tako dobile glasove nepoučenih. Ti znaki so zopet posebnost rumunskih prilik. Zaradi velikanskega števila nepismenih ima vsaka stranka svoj poseben znak motiko, klas, krog, kvadrat in slična znamenja, po katerih naj volilec spozna skrinjico svoje stranke. Zato si spekulantje za nevednost izberejo čisto slične strankarske znake, v drugih morda še pestrejših barvah ali v malenkostnih razlikah, da jih nepisni volilec ne razloči. Zato so ti znaki strankina tajnost in vsaka stranka jih ljubosumno čuva, da se jih ne bi postalil nasprotnik.

Napredovanja v poštni službi

Beograd, 24. junija. p. »Službene Novine« objavljajo ukaz o napredovanju poštnih uslužbencev. Med drugimi so na področju dravske poštne direkcije napredovali v višje skupino naslednji poštni uradniki: Albin Čonč v Poljanah, Fran Fludernik na Pragerskem, Josip Kumer in Tomo Vidmer v Ljubljani II., Aleksander Kump v Kranju, Fran Kočvar na Rakeku, Margita Pavlič, Franja Prezen, Olga Skubic, Ljudevita Staut, Vida Kušar in Ljubljani I., Anton Kriz na Jesenicah Ivan Alič v Metliki in Viktorija Račaci v Ratečah.

Nov naš parnik

Dubrovnik, 24. junija. n. Iz Holandije je odplul naš novi vojni brod, ki mu je ime »Dubrovnik«. Prihodnji mesec prispe v Gruz, kjer ga bodo svečano sprejeli in poveljstvu broda izročili zastavo.

Nesrečen konec nesrečnega zakona

Sodba zaradi uboja nasilnega Matije Tivadarja

Maribor, 24. junija. Pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je dopolnje zagovarjala 44-letna Marija Tivadarjeva, posestnica v Grubovcih, občina Sv. Margareta ob P. v. v. Obžn. č. 10. da je bila neahujskala. 24. aprila t. l. svojega nezakonkega sinu, 23-letnega Ivana Lajha, delavca Antona Kaloha in 37-letnega delavca Antona Vavudo, da so s koli pobili njegova moža Matijo Tivadarja. Iz obtožnice posnemamo, da sta se Tivadar in obtoženka, ki ga je bila vdova spoznala kmalu po končani vojni in sta se takoj nato poročila, izprva še dobro razumela. Ker pa je imela Marija iz prejšnjega zakona tri otroke in enega nezakonkega otroka, jo je začel mož bolj in bolj črtiti. Prizanesel ni niti njenim nedolžnim otrokom, ki jih je neustojljivo pretepal. To je bil povod, da je Matija z otroki zbežala od moža in se naselila pri svojih sorodnikih. Sovražstvo med obema pa je še bolj naraslo. Ko je Tivadar prodal svoje polovico posestva, katerega je kupila njegova žena, je bila mera polna. Sosedje na vasi so slutili, da iz takega razmerja ne bo nič dobrega.

24. aprila so Grubovčani, ko so odhajali od mase, našli na neki nji Tivadarja mrtvega. Osumili so takoj njegovo ženo in orožniki so naslednjega dne aretirali njo in vse tri njene sotožence. Pri zaslišanju na orožniški postaji je obtoženka Kaloh sicer priznal, da je uboj naročila Tivadarjeva žena Marija, pri večerajšnjih razpravi pa so vsi trije sotoženci to odločno zanikali in tako razbremenili obtoženko vsake krivde. Kot vzrok, da so pobili Tivadarja, se navajali sovraštvo in pa okolnost, da je Matija postal nevaren element.

Sodba: Anton Kaloh na 5 let strogega zapora, Ivan Lajh in Anton Vavuda pa na 6-letno ječo in trajno izgubo častnih državljanjskih pravic. Marija je bila oproščena. Razpravo je vodil v. št. sod. svetnik dr. Tombak, kot prisednika sta bila sodnika Polšek in dr. Cemer. Obtožnico je zastopal namestnik državnega tožilca dr. Dev, obtožence pa je branil odvetnik dr. Stor.

Iz seje ljubljanskega magistratnega gremaja
Snoči se je vršila seja ljubljanskega magistratnega gremaja pod predsedstvom župana dr. Puca. Na podlagi poročila obrtnega referenta sta bili podeljeni koncesiji Josipini Kosača za gostilno v Prešernovi ul. št. 52; Viktorju Sadeju, ki je imel doslej vinočič, pa za buffet na Dunajski cesti št. 34. Jerki Nemet je bila odklonjena prošnja za buffet na Starem trgu št. 11a. Enako je bila odklonjena prošnja Kukman Nežike, ki ima v lastnem paviljonu na velesjemu vinočič in hoče sedaj še pravico za buffet. Zadrugi državnih uslužbencev na Vodnikovem trgu 5 se podeli gostilniška koncesija. Prav tako se dovoli Angeli Lavtizar koncesija za izkup na vogalu Sv. Petra ceste 83 in Sv. Petra nasipa, ker gre prav za prav le za prenos že doslej izvrševane koncesije v nov lokal.

Gospodarski referent je nasvetoval, naj se otroški vrtec v Cerkevni ulici premesti konec leta 1933. v Gradsko ulico št. 18, ker bodo tu prostori primernejši in cenejši; v to svrho se odpove stanovanje dvema strankama v mestni hiši v Gradski ulici. — Prostovoljnemu gasilnemu društvu v Sn. Šiški se oddajo v najem prostori v Gasilnem domu, ki jih je imelo doslej zasedene otroško zavetišče. — A. Jerančiču, moznistniku na Osojah, se prošnja za napeljevanje vodovodne cevi po mestnem svetu na Osoje odkloni.

Postore nekdanjega vojaškega urada in skladišče elektrarne v Mestnem domu dobi »Ljubljanski Zvon«; nadalje dobi prostor v Mestnem domu šentjakovski gledališki oder; nadomestilo za dosedajni lokal dobi tudi prostovoljni gasilci; socialno politični urad se premesti z mestnega magistrata v Mestni dom, in sicer v prostore elektrarne.

Stavbna dovoljenja so prejeli: Babič Ivan za pritlično hišo ob Izanski cesti, Tomšič Peter za hišo ob Bežigradski ulici, Bulc Ivan za stavbo ob Jurčkovi poti, Ahlin Franjo za adaptacijo trgovskih lokalov na Celovski cesti proti plaču kavcije 10.000 Din, Hribar Adolf za kanalizacijo v Jenkovi ulici, Gorše Ivan za kanalizacijo in adaptacijo stranišč na Gosposveti cesti, Vidic Franjo za hišno kanalizacijo ob Dunajski cesti. Dr. Sagadinu se gradnja prizidka v Škrabčevi ulici zaradi ugovorov sosedu odkloni, prav tako se odkloni prošnja Klopčar Julijane za zgradbo hiše ob Cozjovi hiši, ker ne ustreza regulacijskemu načrtu. Mestna plinarina sme povisati dimnik na Resljevi cesti. Bežalj Anton zgradi hišo ob Kamniški ulici; Dr. Velavšek pa garažo v Rutarjevi ulici. Pečnikar Anton je prejel dovoljenje, da sme postaviti bencinsko črpalko ob Dolenjski cesti št. 94; Seliškar Josip bo zgradil hišo ob Riharjevi ulici, Barborič P. in M. prizidek k hiši v Ulici stare pravde; Jugoslovenska knjigarna bo izvršila adaptacijo trgovskih lokalov v Kopitarjevi ulici. Krečič Ana pa si postavi dvornico na dvorišču ob Vidovdanski c. Bogomiru Zargiju je bila dovoljena adaptacija trgovskih lokalov na vogalu Sv. Petra ceste in Kolozdvorske ulice pod pogojem, da položaj kavcije 50.000 Din in plača davščino za preureditev stanovanjskih prostorov v trgovske lokale. »Dobrodolnost« zgradi trinadstropni vajejski dom v Kersnikovi ulici, Černigoj Avgust pa enonadstropno hišo v Sv. Petra predmestju, blizu smodnišče.

Uporabna dovoljenja se podelijo: Crtomiru Nagodetu za hišo v Bogiščevi ulici, Emilu Batistu za hišo v »Zelezniški družini«, mestni občini Ljubljanski za trimostje čez Ljubljano na Marjitem trgu, Kafol Idi za hišo v Podlimbarski ulici, Pavli Hočvar za stavbo v Hajdrihovi ulici. — Nadalje so bile rešene prošnje raznih posestnikov za olajšave pri odplačevanju stroškov za napravo trotoarjev. Pekovskemu društvu se odkloni prevzem trotoarja pred hišo ob Kerčičevi ulici. »Oriente« mora brezpogojno odstraniti konjski hlev na Resljevi cesti.

Kanalizacija je bila dovoljena Tihomilu Jenku na vogalu Karlovske ceste in Vožarskega pta, Ivanu Trtniku na Krakovskem nasipu št. 1 in Uršuli Jamnik na Galusovem nabrežju št. 25. — Inž. dr. Lavo-slavu Klmcu se odkloni izprememba parcelacije odnosno zaidalnega načrta na vogalu Bolgarske in Koritkove ulice. — Eriku Krisperju se odkloni adaptacija izlozbenih oken v Stritarjevi ulici, ker načrt arhitektonsko in estetsko ne ustreza.

Informativno potovanje danskega poslanika

Beograd, 24. junija. AA. Poslanik kraljevine Danske na našem dvoru g. Björing namerava te dni obiskati nekatere naše kraje v svrho proučevanja poljedelskih razmer v naši državi. Ker je namen tega potovanja strokovno-informativen, je kmetijski minister, da bo mogel g. Björing dobiti čim lažji in točnejši pregled položaja našega kmetijstva, izdal odlok, s katerim odreja, da bo g. Björing pri potovanju po naši državi spremljal načelnik za rastlinsko proučevanje kmetijskega ministrstva, Milan Djuric.

vasi so slutili, da iz takega razmerja ne bo nič dobrega. 24. aprila so Grubovčani, ko so odhajali od mase, našli na neki nji Tivadarja mrtvega. Osumili so takoj njegovo ženo in orožniki so naslednjega dne aretirali njo in vse tri njene sotožence. Pri zaslišanju na orožniški postaji je obtoženka Kaloh sicer priznal, da je uboj naročila Tivadarjeva žena Marija, pri večerajšnjih razpravi pa so vsi trije sotoženci to odločno zanikali in tako razbremenili obtoženko vsake krivde. Kot vzrok, da so pobili Tivadarja, se navajali sovraštvo in pa okolnost, da je Matija postal nevaren element.

Sodba: Anton Kaloh na 5 let strogega zapora, Ivan Lajh in Anton Vavuda pa na 6-letno ječo in trajno izgubo častnih državljanjskih pravic. Marija je bila oproščena. Razpravo je vodil v. št. sod. svetnik dr. Tombak, kot prisednika sta bila sodnika Polšek in dr. Cemer. Obtožnico je zastopal namestnik državnega tožilca dr. Dev, obtožence pa je branil odvetnik dr. Stor.

Učiteljski zbor na Dolenjskem

V soboto je zborovalo v dolenjski metropolitni učiteljski novomeškega sreza. Predsednik učitelj Menard je podal zanimivo poročilo o delovanju sekcije JUU, nakar so se določili delegati za banovinsko in državno skupščino. Sprejeti so bili tudi razni predlogi, ki bodo predani banovinski učiteljski skupščini.

Sledila je uradna sreska konferenca, ki jo je vodil prosvetni referent Fran Zagorec. V uvodu je pozdravil zbor g. sreski načelnik dr. Logar, nakar je podal prosvetni referent poročilo o delu učiteljsva in vobče o razvoju šolstva v novomeškem srezu. Učiteljsvo je zapelo državno himno in je poslalo brzojavni pozdrav Nj. Vel. kralju. O državljanski vzgoji, harmoniji med Sokolom, šolo in domom je referiral učitelj Marjan Tratar iz Trebnja. O tem, kaj zahteva sodobna šola od učitelja, je predaval učitelj Rafaela Hrovatova iz Zuzemberka. Kako usmeri učitelj pouk k zaposlenju mladine, da s tem odvraca brezdelje in čuva gospodarsko blagostanje, o tem pa je referiral upravitelj Josip Serbec iz Čermosirčje.

Vsi trije referati so bili podani dobro in so referenti želi tople odobranje. Za knjižnični odbor je poročal učitelj Viktor Pirnat iz Novoga mesta, nakar so se vršile volitve. Po razgovoru o šolskih knjigah je zaključil prosvetni referent uradno konferenco s pozivom na nadaljnje delo v nacionalni smeri. Takoj po zaključku pa se je otvorila razstava ročnih del ter risb iz vseh šol novomeškega sreza, ki je pokazala prav krasne uspehe. Posebno je vzbujal pozornost oddelke izdelkov otroškega vrta iz Novoga mesta. Razstava je bila odprta še v nedeljo in je bila obiskana kar najlepše.

Tako je naše vrle narodno učiteljsvo prav dostojno zaključilo svojo bilanco šolske in prosvetnega dela v novomeškem srezu in mu samo čestitam!

Šahovski turnir v Sliachu

Sliach, 24. junija. h. Danes so bile na mednarodnem šahovskem turnirju končane vse prekinjene partije. Bogoljubov je dobil 2 partiji, in sicer proti Mavu in proti Walterju. Pirc in Canal ter Flohr in dr. Treybal so remizirali. Canal je premagal Engla. (Večerajšnja vest, da je Flohr porazil Treybala je bila pogrešna.)

Končno stanje po 10. kolu: dr. Vidmar, Spielmann, Flohr 7, Bogoljubov 6 in pol, Pirc, Canal, Maroczy 6, Opočensky, Pokorny, dr. Treybal 4 in pol, Walter 3 in pol May 3, Engel 2 in pol, Rohaček 2.

Jutri igrajo med drugim Vidmar proti Englu, Pirc proti Opočenskemu in Spielmann proti Flohru.

Proces proti Laudenburgu

Dunaj, 24. junija. AA. Malene ves večerajšnji dan v velikem procesu proti Francu Laudenburgu je potekel z zaslišanjem njegove žene Marije, ki je obtožena, da je sodelovala pri zločinih svojega moža. Večeraj se je zelo nespretno skušala pred sodiščem opravičevati. Marija je zvedela za zločine svojega moža in mu je celo pomagala pri pripravah za njih izvedbo in ji odstranjanju sledov za njimi. Tega niti ne taji in hoče samo dokazati, da je to storila, ker ni mislila, da bo vse to tako strašno, kakor ji je pripravoval njen mož. Spruča takega zagovarjanja je razumljivo, da so jo nekatere vprašanja spravila v stisko. Pri takih prilikah je vselej pačila v nezavest in je predsednik moral večkrat zasliševanje prekiniti.

Popoldne se je končalo zasliševanje Marije Laudenburgove in so prišle sedaj na vrsto priče.

Francoske letalske tekme

Pariz, 24. junija. AA. Letalec Haegeler je zmagal na krožnem poletu »Tour de France« z 2.630 km in s povprečno hitrostjo 254,5 km na uro.

Izlet na Vrhniko

z motornim čolnom priredi jutri drogerija Kanc, židovska ulica I., za svoje odjemalce in udeležence Foto-tečajev. Izleta se lahko udeležijo tudi vpeljani gostje in se sprejemajo prijave ter dajejo vse informacije danes do 15. ure v trgovini, Voznja brezplačna.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za soboto: Vreme bo ostalo še nadalje pretežno oblačno, hladno in nestalno. — Situacija večerajšnjega dne: Depresija prevladuje na vzhodu, na zapadu pa višji pritisk. Nad vzhodnim delom kontinenta je zaradi tega nastopilo oblačno in hladno vreme, na zapadu pa je bilo bolj vedro. Zaradi severnih vetrov so padle temperature. Pri nas je padel pritisk za 1 do 3 mm, zlasti v vzhodnih delih države in v južnem Primorju. — Dunajska vremenska napoved za soboto: V južni Alpai malo spremembe, kasneje poslabšanje vremena.

Naši kraji in ljudje

Inž. Makso Klodič novi železniški direktor

Ljubljana, 24. junija.

S kraljevim ukazom je imenovan za direktorja direkcije državnih železnic v Ljubljani dosedanjí pomočnik direktorja g. inž. Makso Klodič. S to zasedbo je dobil nedavno upokojeni direktor dr. Borko najvrednejšega naslednika, ki vzbujajo ne samo zaradi svoje velike popularnosti, temveč še bolj zaradi svojih priznanih strokovnih sposobnosti in najsiršjega umevanja uslužbenecv najlepše nade za red in procvit na železniških napravah v dravski banovini.

Novi g. direktor — po rodu Tržačan — se je rodil 13. avgusta 1875. Visokošolske študije je dokončal 1901. na tehnični visoki šoli na Dunaju. Nato je vstopil pri nekdanjem ravnateljstvu avstr. drž. železnic v Beljaku v železniško gradbeno službo, odkoder je bil po kratki pripravi dodeljen sekciji za vzdrževanje proge na Jesenicah.

Tjakaj je prišel na svoje najprimernejše mesto. V tisti dobi so se pričela podrobna pripravljala dela za izgraditve nove bohinjske železnice, na kateri je g. inženjer sodeloval pri gradnji obeh velikih predorov pod Juljskimi Alpami in Karavankami. Kot odličnega strokovnjaka v tej panogi železniške gradbene stroke ga je uprava železnic 1905 poslala v Spittal ob Millstättskem jezeru, kjer je prav tako odlično sodeloval pri gradbenih delih za veliki predor skozi Visoke Ture. L. 1909. je bil nadarjeni, takrat komaj 34letni inženjer dodeljen vodstvu za gradnjo bloklajnske železnice, kjer je bil zaposlen do l. 1915. Od tam so ga vpoklicali na ravnateljstvo v Trst, kjer je služboval do konca vojne. Ze 15. decembra 1918. se je g. inž. Klodič prijavil narodni vladi v Ljubljani, ki ga je takoj sprejela in ga kot splošno priznanega strokovnjaka imenovala za tehničnega pomočnika direktorja. Ko je leta 1920. prenehalo poslovanje samostojno ravnateljstvo v Ljubljani, je bil g. inženjer prevzet v istem svojstvu na ravnateljstvu v Zagrebu. Službovanje v neurejenih razmerah in z neizolanim osebjem v območju zagrebške direkcije ni bilo prav lahko, toda njegova žilavost in neumorna volja mu nista dali počivati v najtežjih časih, tako da ga je jeseni 1927 vidimo v vrstah visokih železniških funkcionarjev, in sicer na položaju pomočnika direktorja direkcije v Ljubljani, kjer je vršil doslej svoje dolžnosti že 6. leto — kot svetel vzgled za svoje podrejene in prijazen mentor vsem, ki se sami ali po drugih zatečejo pred njega.

Novi g. direktor uživa po pravici sloves tihega znanstvenika, ki svojega dela in svojih sposobnosti skoraj ne priznava nikoder. Razen svojega važnega dela v stroki, ki mu ga je nalagalo trasiranje raznih prog in pristaniških naprav in vodstvo pri velikih novih železniških zgradbah, se je g. direktor po nalogo znanstvenih forumov ali na lastno pobudo s posebno vneto posvečal geološkim študijam onih terenov, kjer je vodil podzemna gradbena dela ali pa proučevanju raznih — deloma tudi izvedenih — tras za železniške proge in izboljšanja železniške mreže v obč. V tem pogledu je najpomembnejši njegov študij o vprašanju železniške zveze Slovenije z morjem, katerega je s podporo nekaterih sodelavcev proučil do zadnje podrobnosti in izdal o njem mnogo brošur in člankov v domačih, pa tudi inozemskih tehniških listih in časopisih. G. inž. Klodič je — med številnimi drugimi priznanji — posebno

odlikovala Masarykova akademija v Pragi, ki ga je imenovala za svojega člana. V času svojega službovanja na sedanjem mestu je bil g. direktor odlikovan nazadnje z redom Belega orla V.

Se iz časov, ko so bile vse prejšnje avstrijske drž. železniške proge v Sloveniji dodeljene direkciji v Zagrebu, so imeli železničarji tostran Sotle v sedanjem direktorju najboljšega zagovornika in nikdar samo strogega starejšine, ki bi ne imel umevanja in srca za zadnjega uslužbenca. Mnogo lažje in v mnogo svetlejši luči je pokazal novi g. direktor te svoje vrline kot

človek in visok uradnik na dosedanjem službenem mestu, kjer je imel za vsakogar vedno odprta vrata in vselej samo dobro besedo. Njegov priklupni nastop, njegove redke vrline kot človeka, kot železniškega strokovnjaka so najboljše jamstvo, da je vodstvo dozdej priznalo najboljšo železniško direkcijo v državi poverjeno pravemu človeku in da bo g. direktor Klodič v najvišji meri izpolnil nade, ki jih stavijo vanj centralna železniška mesta v Beogradu, pa tudi skoraj desetstisočglavi kader slovenskih železničarjev.

Naši Amerikanci se vračajo Prirčno svidenje rojakov iz Amerike z domovino

Ljubljana, 24. junija.

Davi je z brzim vlakom deset minut pred deveto prispela v Ljubljano večja skupina naših rojakov iz Amerike, 106 Jugoslovencev, med njimi 70 Slovencev, ki jih vodi mariborski rojak g. Kollander iz Clevelanda. Odnotovali so iz New Yorka 16. t. m. na velikem preokceanskem parniku »Berengaria« (Cunard Line) ter so se 22. t. m. pripeljali v Cherbourg, kjer jih je pričakoval zastopnik linije g. Milavec iz Ljubljane. Ker je »Berengaria« zelo velika ladja — na nji je bilo okrog 1800 potnikov, skoraj sami Slovani, med njimi 600 Čehov-Sokolov, ki so se peljali na vesokolski zlet v Prago — je moralo vodstvo linije poslati v Cherbourg manjšo ladjo »Lorraine« poldrugo uro daleč na morje, da je naše rojake z »Berengarie« prenesla na kopno. Iz Cherbourga je družba potem s posebnim vlakom »Cunard Line« potovala preko Pariza in Švice, kjer so naši potniki navdušeni že naleteli na uradnike linije — Slovence.

In v jutranjih urah jih je danes na Jesenicah pozdravila domovina. V imenu bana jih je na kolodvoru pričakal ravnatelj izseljenškega urada g. Fink in jih nagovoril z iskrenimi besedami, kakor pač mora domovina zmerom pozdraviti vsakega svojega sina, ki je šel zase in zanjo iskat sreče v tujino. Za njim so govorili še gg. mestni župan lekarnar Zabkar, župnik Kastelic in predsednik Tujsko-prometnega društva dr. Kogoj. Ko pa so šolski otroci pod vodstvom učitelja g. Rabiča pozdravili

rojake še s pesmijo »Triglav, moj dom«, so bile solzne skoraj vse oči. Učenke so Amerikance obule s cvetjem.

V Ljubljani je po prihodu brzovlaka zaigrala najprej godba »Zarje«. Tu so se Slovenci poslovlili od svojih bratskih sopolnikov, potem pa je goste pozdravil v imenu občine in župana g. dr. Rupnik, ki je med drugim izrazil tudi željo, naj bi ameriški rojaki našli v svojem starem kraju vse lenote in bogastva, v katerih lahko naša mala domovina tekmuje z velikim svetom. Razen njega so govorili še gg. kanonik Volc, Marinček, predsednik Narodnega izseljenškega odbora ravnatelj dr. Bohinjec in drugi, nakar so bili popotniki in njihovi svoji povabljeni k Mikliču na zajtrk, ki sta jim ga priredila mestna občina in Družba sv. Rafaela. Ameriški rojaki so bili kar ganjeni od prijaznega, iskrenega sprejema in marsikomu so solze blestele v oči. Njihovo radost in hvaležnost za to prvo srečanje z domovino je v toplem govoru tolmačil g. Kollander.

Izmed rojakov, ki so pripotovali, ostanejo nekateri za trajno v domovini, drugi pa nameravajo prebiti tu le kratek oddih, na kar se vmejo v Ameriko. In sicer bo slednje tudi na povratku vodil šef potovalne pisarne v Clevelandu g. Avgust Kollander ter se bodo 6. avgusta zopet vkrkali v Cherbourg na ladjo »Berengaria«. Vsem želimo, da bi po današnjem svidenju še bolj vzljubili svoj stari kraj, kakor so ga gotovo že ljubili, ko so hrepeneli po njem čez široki Ocean.

Potreben pomislek ob regulaciji Ljubljanice Smrad bo z regulacijo za vedno odpravljen — Vsaka radikalna operacija je neprijetna

Ljubljana, 24. junija.

Ljubljana je že od nekdaj bruno v očesu Ljubljančanov. Mnogo jih je, ki imajo dovolj časa in se ob svojih dnevnih opravilih ob Ljubljanici zanimajo za vsako najmanjšo stvar. Slavljajo vsakovrstne predloge, ki se seveda kar tako ne morejo izvršiti. A če se je to ali ono kolikor toliko prilagodilo njihovim željam, kritizirajo, da se ne vrši tako, kakor so si oni želeli in predstavljali. In tako je sto in sto povodov za dolgotrajne razgovore in, če je mogoče, tudi za časopisne polemike o Ljubljanici. Nekdaj si je vse želelo regulacijo in ko je napolnedo to de prišlo, je seveda spet regulacija povod debat brez konca in kraja.

Ljubljana se regulira, nekatere faze tega velikopoteznega dela so vzbujale že veliko zanimanje. So pa tudi s tem, kakor z vsakim drugim velikim delom, zvezani razni slabi posledki. In eden teh je smrad, ki se tako neprijetno občuti po nekaterih delih mesta. Smrad je seveda močno neprijeten. Ni pa prav, če se pri tem pozabi na važno in loliko zaželjeno akcijo regulacije Ljubljanice, ki je nien povzročitelj. Prej nekaj, ko je bila regulacija Ljubljanice splošna že

lja Ljubljančanov, je tudi večkrat udaril smrad. Sedaj pa, ko regulacija lepo napreduje, bi bilo potrebno, da se vsi šetaleci spomnijo prvih na to, da se je začela uspešno realizirati dolgoletna želja, drugič pa, da je zaradi končnega cilja potrebno potrpeti razne neprijetnosti.

Ljubljana ima še 7200 m starih kanalov, zgrajenih pred letom 1880, pozneje zgrajenih pa za 30.500 m. Dotok fekalij v Ljubljanico je zaradi teže ogromen. Javno je tudi to, da se nobena reka ne more regulirati, če je struga polna vode in da je delo v vodi strašno naporno in zamudno. Mnoga zelo važna dela se v vodi sploh ne morejo izvršiti. Iz tolikih kanalov privretna nesnaga seveda smrdi. Skrbí se, kolikor je pač mogoče, za odplavljenje, ali pa vsaj za svežo vodo, ki dotok fekalij kolikor toliko paralizira. Kratko povedano, je položaj naslednji:

Če se ne bi vršila temeljita regulacija, bi iz Ljubljanice vedno smrdelo, v splošnem sicer precej manj, kakor sedaj ob gotovih dneih, toda te nadloge ne bi bilo ne konca ne kraja. Ko bo regulacija, ki je že po pogodbah izvršujutih trdk navezana na termin, enkrat gotova, bo smradu in vseh drugih nedostatkov za vedno konec. Iz te popolnoma razumljive ugotovitve nastane še za tako kritičnega šetaleca ob Ljubljanici vprašanje: ali naj se regulacijska dela zavlačujejo, ali pa sploh odložijo, da bo iz nesrečne Ljubljanice malo manj smrdelo, ali pa naj se dela pospešijo, da bo smradu in vseh drugih nepravil enkrat za vselej konec.

Gotovo se bo vsak odločil za drugo. Vsa merodajna oblastva pa skrbijo tudi za to, da je v strugi stalno dotok čiste vode in tedensko se po enkrat struga tudi z močnim dotokom in odtokom izliti. To se bo v noči od sobote na nedeljo in na ponedeljek spet zgodilo.

Regulaciji Ljubljanice ob stari žetji ljubljanskega prebivalstva je na vsaki način treba tudi nekaj žrtvovati in če se še tako neprijetno občuti to ali ono, kar je z njo v zvezi, se ne sme pozabiti, da po pred vsako temeljito operacijo raznovrstni neprijetni občutki, glede katerih so mnogi celo imenja, da so po svoji neprijetnosti znaki temeljitega in čimprejšnjega popolnega uspeha.

Samo še danes ob 4., 8 in 9½ zvečer.

Sijajna komedija po odskem komadu »ZADEVA KAISER«

Kupljeni soprog

Charlotte Susa — Hans Moser
Paul Morgan — Georg Aleksander
Werner Fittterer

Najnovejši Foxov zvočni tediik.

Elitni kino Matica

Telefon 2124.

Domov bi šel rad umret...

Socialna sličica iz prestolnice

Beograd, 23. junija.

Še vedno prihajajo v prestolnico slovenski ljudje. Sila po kruhu jih žene z rodne grude naprej, daleč proč od nje. Nekateri so rojeni pod srečno zvezdo. Kruha najdejo, mogoče še celo maslenegn zase in še za družino. Drugi — in teh je največ — prihajajo v te kraje le pomnoževati trume brezposelnih. Če je za mesec dni kruha, je potem dolg, strašen post. V tem brezdelju nastopijo najstrašnejše pot človeške Kalvarije. Prosičarji morajo. Beručiti za tisti kosček, vsakdanji kosček kruha, ki bi ga tako radi z delom svojih rok zaslužili.

Zadnjič je prišel k meni tak žalosten romar. Mlad je še bil, mogoče komaj trinadvajsetih let. Obraz in telo sta mu bila suhotna, droban je bil, kakor kak dvajsetletni otrok.

»Gospod, iz Slovenije sem doma. Tukaj sem služil tri leta kot natak. Zdaj sem po bolan in doktor iz okrožnega urada mi je rekel, da sem že zrel za grob. Prosto vožnjo sem dobil za domov. Če bi mi dali kako podporo za pot, zakaj rad bi šel domov umret.«

Vame je bilo uprih dvoje sivih, že ugašajočih oči, zakopanih daleč v očesnih duplinah. Lica so mu bila upadla in rumenkasta; usta so trepetala.

Pomnil sem mu stol. Vidno se je razveselil. Sedenje mu je dobro delo, popot-

niku. Počasi se mu je jezik razvezal in opisoval mi je trpkio in grenko pot, po kateri je hodil. Mlad, komaj dvajsetleten, se je bil odpravil po svetu. Ni ga spremljal blagoslov očeta ali matere, oba je zgubil v otroških letih. Služil je kot pomožni natak v obmorskih letovisčih, potem pa šel z upanjem na boljši kruh v Beograd. Tu je služil po nočnih lokalih in ti so mu izpili zdravo kri. Tri leta je hodil okrog gostov, trikrat trispetinsdeset noči je prebeld ob ljudeh, ki so se naslajali ob vinu in ženskah. Po treh letih pa je čutil, da mu življenske sile pojenjujejo. Čutil je bolečine v prsih in glavi in stopil je do zdravnika. Ta mu je prepovedal nadaljnje delo, a je bilo že prepozno. Nekaj časa je še taval okrog, zahotelo se mu je zdraviti in moči in je poizkušal s svojimi prihranki tudi pri specialistih. Prepozno. Niti eden zdravnik mu ni svetoval našega domačega gorenjskega zraka, ki je najboljši zdravnik bolnih pljuč. Taval je sredi visokih sten in obzidij palač in magacinov, požiral prah in nesnago velemesta in upal v moč medicine. Sedaj mu je zdravnik, ko je čisto brez vseh sredstev, povedal, da ni zanj več rešitve. In zato bi fant rad šel domov. Domov umret.

Zalostna je ta zgodba, pa je zgodba tolikih, ki prihajajo v te kraje. Zlasti deklet. Semkaj pridejo cvetoče, rdečih lic, polne zdravega gorskega zraka. Pridejo po zaslužek, po boljši kruh. Mogoče ga tudi najdejo, mnogo boljšega kakor je domač, slo-

venski. Pa ne vedo, da prihajajo semkaj, da tu pustijo svojo mlado silo in moč, da prezdajo ostarijo in ovejeno. Kaj imajo potem od maslenega kruha in par sto dinarjev, ki jih s krvavimi žulji pristidejo. »Mislim sem, da bom v svetu našel svojo srečo«, — mi je rekel jetični fant, — mlad sem bil in vse se mi je smejalo: delo, zaslužek, bodočnost. Zdaj od vsega nimam nič. Še nekaj mesecev življenja, prav dobro vem, tja do jeseni. Potem bo vsega konec.«

Fant je gledal žalostno predse. Zamislil se je v to svoje bomo življenje, ki mu je že sklenil obračun.

Cez čas se je poslovil, se zahvalil in s trudnim korakom odšel. Ko sem se ozrl skozi okno za njim, se mi je zazdelo, da odhaja od mene skrušen in iznemogel starec...

Živčno bolnim in otožnim nudi mila naravna »Franz Josefov« voda dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Po izkušnjah znamenitih zdravnikov za živčne bolezni je uporaba »Franz Josefove« grenčice pri težkih obolenjih možganov in hrbtnega mozga najtopleje priporočati. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špicerijskih trgovinah.

Zbor pevcev Glasbene Matice

Ljubljana, 24. junija.

V četrtek zvečer se je vršil občni zbor pevškega zbora Glasbene Matice. Stevilne zborovalce je pozdravil predsednik g. Silvan Pečenko in v svojem nagovoru ugotovil, da se je pevski zbor v preteklem letu pokazal zopet na višku, kar je precejšnja zasluga dirigenta direktorja Poliča. Zahvalil se je gg. Zepiču, Juvancu, dr. Svavi in Lipovšku, ki so ob priliki festivala pomagali zborovodji. Matični zbor uživa nedeljeno spoštovanje tudi pri drugih pevskih zborih; dokaz temu je njegova izvolitev za častnega člana Ljubljanskega Zvona. Nj. Vel. kralj je odlikoval dirigenta Poliča, predsednika Pečenka in člana zbora go. Ferjančičevo in g. Janeza Završana. Pridno se je med letom udejstvoval tudi matični kvartet.

Tajnik g. Jakob Grčar je v svojem poročilu omenjal festivalne prireditve in trajno pripravljenost zbora, ki je imel 28 nastopov in velik jubilejni koncert, ki ga je prenašal radio. Zbor šteje danes 115 članov. Odstopajočemu odboru je bila soglasno izrečena razrešnica. Pri volitvah so bili izvoljeni v odbor: predsednik Silvan Pečenko, podpredsednik Vlado Pelan, tajnik Jakob Grčar, namestnica Nada Bačnarjeva, blagajnik Karel Lasbacher, namestnik Ivan Wohinz, arhivarka gdč. Iva Jurceva, namestnik Josip Cerar, odbornici Jožica Jakšceta in Minka Webrova, namestnici Dana Pavčičeva in Tončka Vidmarjeva, revizorja Franc Hladnik in Branko Lilleg, rediteljski odbor: Vidmarjeva Tončka, Jurceva Iva, Pavčičeva Dana, Webrova Minka, Lilleg Branko, dr. Krcč Vladimir, Wohinz Ivan in Hočevar Janez, namestniki Hrovatova Albina, Šebrova Anica, Krcčeva Marica, Mohorčičeva Mara, Zupanc Franc, Mešek Ivan, Završan Dušan in Kremenšek Josip; delegata za JPS sta Pečenko in Grčar.

Prvi Jugoslovenci na zletu v Pragi

so bili gojenci in gojenke učiteljskega iz Skopja, ki so nastopili na III. nastopu srednješolske mladine v dneih od 15. do 19. t. m. Okrog 200 glav broječa ekspedcija iz Jugoslavije, polna zanosa in kipeče vedrine, je bila v Pragi sprejeta z vsem entuziazmom. Manifestacije so dosegle višek na večer 18. junija ob pohodu mimo prezidenta Masaryka. Skopljanci so s svojo zastavo

stopali na čelu sprevoda, v katerem je 18.000 dijakov in dijakinj pozdravljalo zlato Prago. Med delegati srednješolcev, ki so pozdravili Masaryka, je bil tudi Jugosloven Mirko Nikolič.

Dne 19. junija je sledil na stadionu nastop, pri katerem so sodelovali tudi naši mladi Skopljanci. Bodro so prikoračili na telovadišče in okrog 100.000 gledalcev jih je pozdravilo z gromovitimi ovacijami: »Živela Jugoslavija!« — Vežbe so bile izvajane strumno in posebno učinkovite je bil zaključek z živo piramido, na kateri je zaplapolala jugoslovanska trobojnica. Ves čas bivanja v Pragi so bili mladi Jugoslovenci deležni pozornosti in gostoljublja.

Trnovsko kresovanje

Ljubljana, 24. junija.

V Trnovem in Krakovem so snoči zgali kres. Tudi v drugih krajih v Sloveniji so zagoreli kresovi, letos ne tako močni, kakor navadno. Saj je bilo že par dni iz oblakov, kakor da smo že preživeli poletje in zašli v jesensko deževje. Stare navade pa ni mogel zabrisati niti dež in čeprav je bila sila za suho dračje, so vendarle buhnilni plameni v zrak in številnih grčih, a tudi na obih bregovih Gradaščice ob novem, imenitnem mostu pred lepo trnovsko cerkvijo. Na krakovski kakor tudi na trnovski strani...

Ne verujemo, da so se Krakovčani in Trnovčani kdaj res pisano gledali, saj raste in uspeva solata na obeh straneh enako bujno in se prodaja na ljubljanskem trgu menda po enaki ceni. Tudi je znano, da so že od nekdaj hodili Trnovci po neveste v Krakovo, enako pa je hodil Krakovčan v Trnovo v idilično Trnovo. Vsi skupaj so torej v najožjem sorodstvu ali vsaj svaštvo: žlahti pa ne gre, da bi se zares pripravila med seboj. Povrh vsega pa žive v isti fari, ki ji patronuje sv. Janez Krstnik, enako spoštovan na obeh platih Gradaščice.

Patrona so imeli doslej samo v cerkvi in pa na slikah v hišah, zdaj pa je trnovska fara in ž njo vsa Ljubljana obogatena z umetnino akad. kiparja Miklavža Pirnata. Dolgo je gladił mojster Pirnat grobi vrhniski kamen, preden se je izluščila iz njega 2,30 m visoka, vitka pojava preroka z asketskim obrazom, ki tako pokroviteljsko zre na mimoidoče, pod njim postajajoče in obdujujoče ga v njegovi svetniški preproščini.

Vedno lepsi postajo Vaši lasje, ako jih umirate vsak teden enkrat s Pixavonshampoo-om

Na predvečer vseh Janezov doma in drugod Trnovčani in Krakovčani niso zakurili samo kresov, marveč so že podnevi stopili v gozd, na Golovec in drugam, nagrali praproti in kresnic ter po starodavni navadi okrasili okna. S tem starim običajem se družijo nešteto pravilnih stvari in skrivnosti, ki se podedujejo iz roda v rod in jih še danes pripovedujejo slovenske matere svojim otrokom. Tudi v Trnovem in Krakovem so govorile matere svojim malim prelepe, skrivnosti polne stvari, potem pa popeljale otroke na novi široki most, pred Janeza Krstnika, ki z nagnjeno glavo tako pokroviteljsko gleda na vse pod njim, kakor bi hotel spregovoriti dobrotne besede. Na most pa prihajajo tudi možje in vsi so s kamenitim Janezom Krstnikom prav zadovoljni.

Trnovčani in Krakovčani zdaj vabijo sodece iz drugih mestnih okrajev na veselo žeganje in ostale slavnosti, ki se bodo vršile tam v nedeljo od zgodnjih jutranjih ur in pozno v večer.

Grenčica Hunyadi Janos je najzanesljivejše in najidealnejše odvajalno sredstvo.

Radovljiški sreski učiteljski svet

Bled, 23. junija.

Po šestih letih se je spet vršil 20. letni letovadnici osnovne šole na Jesenicah učiteljski svet, katerega se je polnoštevilno udeležilo učiteljsvo radovljiškega sresa. Šolski nadzornik Schiffrer je kot predsednik izrekel iskreno dobrodošlico udeležencem, se posebno pa je pozdravil sreskega načelnika dr. Vidmarja, jeseniškega župana Zabkarja, dr. Kogojja in starostu jeseniškega Sokola Sego. Ko je še nazdravil Nj. Vel. kralju Aleksandru, je navdušeno zadonela državna himna. Nato je predsednik podal izbrano poročilo o stanju šolstva v radovljiskera srezu:

30 je osnovnih in 1 gospodinjstva šola, šolskih poslopij je 28, ker so tri šole na Jesenicah v eni stavbi, 1 šola pa brez lastne strehe. Stavb je 10 prav dobrih, 10 dobrih, 5 slabih, 3 so pa neprimerne. V šolskih poslopijih je 84 učilnic, 11 konferenčnih sob, 19 kabinetov, 30 učiteljskih stanovanj, 4 sobe za gospodinjstvo šole in tečaj, 4 gospodinjstvo kuhinje in 1 delavnica. Učilnice manjka 41, le šola v Lescah ima sob na izbiro. V letošnjem šolskem letu je bilo 6 šolspodniških nadaljevalnih tečajev. Vsa šolspodniška nadaljevalna tečaja. Vsa šolspodniška poslopja so zavarovana za 2.581.100 Din. Šolskih vrtoev je 28, le šola pri Sv. Križu je brez njega. Med šolskim letom sta bili otvorenji in izročeni svojemu namenu novi šoli v Lescah in na Gorjušah. Zida se šolsko poslopje na Blejski Dobravi, eno se bo pa pri- in prezidalo (v Mošnjah).

Na osnovnih šolah je 94 temeljnih razredov. Vseh oddelkov je 123. Učiteljska je moških 44, ženskih 90, skupaj 134. Vseh otrok v srezu je bilo v II. polletju 2181 deček in 2307 deklic, skupaj 4488. Glede na lanskovo šolsko leto je naraslo število za 43 dečkov in 73 deklic, torej skupaj za 116 otrok. Učiteljske knjižnice premorejo 8999 knjig, šolske pa 6047. Iz učiteljske knjižnice se je izposodilo 131 učnih moči 1265 knjig, šolske knjižnice pa 2521 otrok 18.087 knjig. S samoučili so otroci preskrbeli prav dobro na 9, dobro na 18 in slabo na 4 šolah. Podmladek Rdečega križa je bil v celoti na 18 šolah in v 64 razredih. Smrtnih primerov med učiteljsvom ni bilo, tud med otroci niso posebno razsajale epidemčne bolezni.

Nato so še referirali: g. Pibrovce o jugoslovenski narodni šoli v sodobni luči, gdč. Kristina Hafnerjeva o tem, kako ponavljajo zgodovino, g. Gradnik o geometrijski uri na prostem in gdč. Kulinova o mednarodnem dahu in nacionalni vzgoji. Ko je še gdč. Hrčičeva podala poročilo o sreski učiteljski knjižnici in so bili v odbor izvoljeni novi člani, je predsednik zaključil lepo uspelo konferenco.

Obsodba mladih tatičev

Ljubljana, 24. junija.

Razprava proti devetim mladoletnim vlomilcem in tatičim, ki so do nedavna povzročali Ljubljančanom mnogo preglavje je bila danes zaključena. V porotni dvorani, kjer so sedeli tatičji na obtožni klopi in zavledala po večerajšnji monotonosti danes večja živahnost. Ob raznih vprašanjih, tako od strani državnega tožilca, kakor tudi branilcev, so postali obtoženci bolj razgibanji. Sodbo, ki je dokaj mila, so sprejeli mirno.

Glavni kolovodja, ki je zagrešil 85 tatvin in vlomov, oni, ki je organiziral ostalo osmerko, je dobil 1 leto strogega zavora in 3 leta pobiljevalnice, drugi 18 mesecev strogega zavora in za 1 leto izgubo častnih pravic, tretji 18 mesecev strogega zavora, četrti 4 mesece strogega zavora in zaradi deliktov, ki jih je zagrešil kot mlajši mladoletnik, še 1 leto odpusta na preizkušnjo, peti 1 leto pogojnega odpusta, šesti 40 dni strogega zavora pogojno na 5 let, sedmi 30 dni strogega zavora, pogojno na 2 leti, osmi 3 leta pobiljevalnice in 20 dni strogega zavora, deveti pa je bil obsojen na 3 leta pobiljevalnice.

Namestnik državnega tožilca dr. Lučovnik se je pritožil samo proti prezniki odmeri kazni proti prvemu obsojencu in kolovodji družbe, proti previsoki izmeri kazni pa so se pritožili trje obsojenci.

Demnače vesti

* Skupni učni uspeh srednjih šol v naši banovini je naslednji: v teku leta je bilo na naših državnih gimnazijah, ki jih je 12, vsajanih 8708 gojencev, od katerih jih je izšlo 65,87%, popravljani izpit ima 30,5%, padlo jih je 14%, ostali odstotek tvorijo neocenjeni in izstopiši. Na treh zasebnih gimnazijah je bilo 859 gojencev, od katerih jih je izšlo 77,67%. Na državnih učiteljskih in ljubljanih in Mariboru je od skupnih 1028 gojencev in gojek izšlo 88%, na treh zasebnih pa od 270 dijakov 254 ali 94%. Skupno je na vseh učiteljskih dravske banovane od 1298 dijakov in dijakin izšlo 1158 ali 89,2%.

* Praznik narodne prosvete na Vidov dan. Po odloku ministrstva prosvete se praznik vsako leto Vidov dan kot praznik narodne prosvete. Teza dne se bodo vršili po naši državi popularna predavanja, glasbeni koncerti, javni telovadnji nastopi in množinske prireditve. Ob tej priliki bodo posamezni najboljši učenci obdarovani s hranilnimi knjižnicami Pošte hranilnice po 100 Din. Zbirali se bodo tudi prispevki za narodno prosveto. Nabrani denar bo porabilo ministrstvo prosvete za prosvetni napredek jugoslovenskega naroda. Podpre se bodo ljudske univerze, knjižnice in druge prosvetne ustanove.

* Za člana naše delegacije na konferenci Zveze lig za Društvo narodov, ki bo prihodnje dni v Parizu, je z odlokom zastopnika zunanega ministra imenovan g. dr. Stojan Bajč iz Ljubljane.

* Diplomirala sta na Juristični fakulteti Ljubljanske univerze absolvirana pravnikinja g. Janez Sketa iz Trnave in Danilo Dougan iz Ljubljane. Cestitamoi!

* Premestitve v železniški službi. Premestitvi so zvanilniki I. kategorije: Siljan Josip, Vučenica-Muta v Slov. Bistrico, Samarin Marko, stroj. stanica Slov. Bistrica v kurilnico Maribor, Ježek Ivan, kurilnica izpostava Pragersko v kurilnico Ljubljana g. kol., Grill Karel, Turška vas v Slovenj Gradcu, Dimce Bonifacij, Mala Subotica v Poljno Lendavo, Lederhas Mihael, Tezno v Maribor kor. kol. — Zvanilniki II. kategorije: Baznik Alojzij, Kotoriba v Ljubljano glav. kol., Krejtner Jožef, Tezno v Čakovec, Levanič Ivan, Čakovec v Kotoribo, Lopac Andrej, Soteska na Jesenicah, Larnik Matija, Čušperk v Grosuplje, iz Tezno v Maribor glav. kol.; Weber Mihael, Klemenc Franc, Polak Jožef, Mince Mihael, Weber Peter, Krajac Mihael, Felic Ivan, Visočnik Franc, Fatur Anton, Zagar Gregor, Graščič Ferdinand, Flegar Jakob, Zerkelj Ivan, Irman Anton, Sluga Jakob, Penschitz Alfred, Jursič Alojzij, iz Tezno na Pragersko; Mihuric Stefan, Pogorec Ludovik, Šoštar Jožef, Fermešek Ivan, Gmeiner Anton, Berglez Janez, Pleterski Jožef, Kores Matevž; iz Tezno v Maribor kor. kol.; Wolf Rudolf; iz Tezno v Celje: Malv Franc; iz Tezno v Ljubljano glav. kol.; Lipič Ivan; iz Tezno v Slov. Bistrico mesto; Stepišnik Avguštin, služitelja; iz Tezno v Maribor glavni kolodvor; Platnar Jakob, Kovac Franc, dnevnariči; Kusaja Alojzij, Sevnica v Brezice, Gruden Ivan, Ponišča v Grobelno in Ličof Franc, Buj v Laško.

že prijavljene uslužbenke izpremenil urad po podatkih v članskih prijavnica. — OUIZ v Ljubljani.

* Slavnostna letna seja Jugoslovenske akademije znanosti v Zagrebu bo prihodnje sredo. Sejo bo otvoril predsednik univerzitetni profesor dr. Gavro Manojlovič, narkar bosta sledili poročili knjižnega tajnika dr. Dragotina Boranića in gospodarskega tajnika dr. Vale Vouka, napovedal pa bo dr. Tučan prečital svojo razpravo o pogledih na geokemijo.

* Nova groba, v Mariboru je preminil večeraj v 47. letu inž. agr. g. Albert V e d e r n j a k, referent agrarne reforme v pokolu in rezervni kapetan II. klase, Pokojnik, sin dvornega svetnika v pokolu in bivšega predsednika Pokojniškega zavoda g. V e d e r n j a k iz Ljubljane. — Dalje je umrla v Mariboru ga. Marija G o l e z e v a. Pogreb pokojnice bo v nedeljo ob 15. iz bolnišnice na franciskansko župniško pokopališče. — Pokojnikom blag spomin, žalopojnice naše sožalje!

* Organizacija najemnikov v Beogradu. V Beogradu bo jutri veliko zborovanje najemnikov in se bo osnovala organizacija najemnikov po vzoru Ljubljane in Maribora. Po zborovanju bo posebna deputacija poslati ministra za socialno politiko in narodno zdravje.

Slaščičarna

* Glas naroda v Jugoslaviji zabranjen. Ameriški slovenski dnevnik »Glas naroda« ki izhaja v New Yorku in je last nezane bančne tvrdke Frank Sakser, je v Jugoslaviji zabranjen, ker je njegova pisava naprejena proti interesom naše države.

* Žeganje na Kofcah. Opozarjamo na to kresno proslavo, ki bo na Kofcah 26. t. m. (na kresno nedeljo) ob lepem vremenu. Za primer slabega vremena bo žeganje na Kofcah prihodnje nedeljo 3. julija.

* Dijaški dom v Kočevju spetela gojenca proti 6000 Din celoletne oskrbovalnine. Izpiti za prvo šolo dr. realne gimnazije se vrše še 27. t. m. Kolor hoče svojelega sina dobro izobraziti, naj ga da v Dijaški dom v Kočevju.

* Nesreča avtobusa. V nedeljo popoldne je peljal proti Sevnici avtobus, ki vzdružuje reden promet na banovinski cesti Sevnica—Planina. Avto je v dli lastnik g. Zvonar, poleg njega pa je sedel neki 20-letni I. O. iz Sevnice. V bližini vasi Krakovega je g. Zvonar ustavil vozilo in se za nekaj časa odstranil. Pri volanu pa je obsedel omenjeni amater. Poizkušal je motor, vžgal in neprevidno naglo pgnal. Neprevidni vozač, ki sploh ni vešč ravnanju z avtom, je s precejšnjo naglico zavozil s ceste v potok Sevnico. Voz se je zaril s prednjimi kolesi v zemljo. Močno je bil poškodovan prednji del, tako kolesa, blatniki, luči in obe osovini. Razbita so tudi 3 šipe. Sreča je še v tem, da ni bilo v avtu potnikov. Lastnik g. Zvonar trpi občutno škodo, ker je v nedeljo bilo na Lisci mnogo turistov, ki bi se proti večeru lahko vrnili z avtobusom od Krakovega do Sevnice. Avtobus so v nedeljo zvečer z dvema paroma konj izveli iz jarka zopet na cesto. Neprevidni vozač je neznan kom izginil. Avtobus je zdaj zopet popravljen in vrši promet na cesti Sevnica—Planina.

* Mlada vdova je izvršila samomor. V Ribarski banji je mlada vdova Anka Pičeva iz Niša imela z nekim kopalniškim gostom iz Beograda ljubavno razmerje, ki pa se je kmalu ohladilo, kar je na mlado vdovo bolesto vplivalo. Ob času, ko so se gosti zabavali v hotelskem parku, je vdova skočila skozi okno hotela iz tretjega nadstropja ter nezavestna obledela na hodniku. Kljub takojšnji zdravniški pomoči v bolnici je kmalu izdihnila.

* Po nedolžnem obojen na 15 let ječe. Albin Popovič iz Novega grada v Medmurgju je bil pod obtožbo, da je izvršil roparski umor, obsodben na 15 let ječe. Zaprta je zatrjeval, da je nedolžen. Nedavno pa se je njegovim sorodnikom posročilo, da se nedvomno dokazal njezov očibi, na kar se je sodno postopanje obnovilo. Te dni je novosadsko kassacijsko sodišče razpravljalo o tej zadevi. Albin Popovič je bil ob obtožbo oproščeni in takoj izpuščen iz ječe.

* Orožniški pripravnik je ustrelil komandanta postaje. Kakor poročajo iz Trebinja, je v noči na sredo orožniški pripravnik Milič-Zečević ustrelil komandirja postaje v Dobrovantu Simeona Kuralico. Po izvršenem zločinu je pobegnil v gozdove.

* Obledela obleke barva v različnih barvah in plisira JOS. REICH.

Iz Ljubljane

u. Občni zbor ženskega pokreta, ki združuje slovenske žene na najbolj sodobnem programu, se je vršil v četrtek zvečer. Del svojega programa izkluša društvo uveljavljati s tem, da seznanja žene po predavanjih z vsemi sodobnimi problemi. Zlasti si prizadeva društvo pritegniti v svoje vrste mladino. Glede na današnje hude čase si je nadelo društvo tudi naloge, nuditi ženam materijalno in moralno pomoč z ustanavljanjem primernih institucij. Že na prejšnjem običnem zboru je sklenilo društvo osnovati ženski klub v zvezi s čitalnico. Gospodarska kriza je ta načrt delno prekrizala, vendar si je društvo najelo lastno sobo in delno tudi uresničilo zamisel čitalnice. Svoje šče je širilo društvo v raznih listih zlasti pa v ponedeljskem »Jutru«, kjer ima rubriko »Žena v sodobnem življenju«. Občni zbor je pokazal, da je društvo prav delavno. Po poročilih funkcionarjev je bil izvoljen naslednji odbor: Alojzija Cekova, Anica Cernejeva, Milena Bežanova, Marija Bukovičeva, Pavla Hočevarova, Karla Modičeva, Anka Levčeva, Ema Početova, Amalija Prijateljova, Cirila Žbici-Pleškova, Angela Vodetova in Lea Štebičeva.

u. Delavska mladinska akademija bo dreval ob 19. v dvoranji Delavske zbornice. Kakor pri prvi akademiji bo tudi tokrat spored zelo pester ter obsega poleg ljubkih deklamacij otrok, nastop mladega pevca Lada Krusiča, ki bo pel Hubadovo »Goronsko zdravico«, Pregljevo »Moj očka ima konjča dvazet Peruzi-Prelozevo« škrjančku. Otroški govorni zbor »Svoboda« bo predvajal župančičeve »Kroparje« in »Naše lučič. Šramel-kvartet »Svoboda« pa bo zaigral »Serenačec« ter »Pomladno

VSE MADEŽE

na oblekah kakor tudi na svili, posebno pa na barvastem usnju Vam očisti

CISTEN

(ni vnetljivo). Zalogo ima staroznana Drogerija Kanc, Židovska 1

koračnice. To bo lep otroški večer. Z nizko vstopnino je vsem omogočen posej za zanimave prireditve: sedeži so po 2 Din, stojšča po 1 Din. Prodajaja vstopnice je v Strokovni komisiji palača Delavske zbornice na Miklošičevi cesti, glavni vhod, I. nadstropje.

u. Članstvo Rdečega križa. Krajevni odbor Rdečega križa v Ljubljani je razposlal članstvu položnice za plačilo članarine za leto 1932. In vladno prosi članstvo, da izpolni svoje dolžnost napram društvu. Krajevni odbor je izvršil tudi v tem letu velika človekoljubna dela. V jeseni in prihodnje zimo ga čakajo nove naloge, da olajša trpljenje ljubljanskih siromakov v hudi časih. Ne zavrzite položnic! Podpirajte društvo pri človekoljubnem delu.

u. V nedeljo 26. t. m. javna telovadba Sokola na Viču. Pričetek ob 16. uri. Na vrtu Pavličeve gostilne (zadnja tramvajaska postaja).

u. Društvo »Zora« v Sp. šiški. Jutri popoldne bo izlet čez Golovec na Orle in v Škofljo. Zbirališče ob 13. pred kavarno »Evropce«. Povratek zvečer z vlakom (5.50 Din). Vabljeni tudi prijatelji društva.

u. Poizkusni telefonski govor s Krakovem. Večera je neki hotel v Krakovu na Poljskem imel poizkusni telefonski govor z Ljubljano in je govoril tudi z našim

Pelicon. Wolfova ul.

uredništvo. Kljub velikim razdaljam se je govor iz Krakova prično dobro slišal.

u. Okrožna strelska družina obvešča članstvo, da bo jutri spet redno streljanje na vojaškem strelišču ob Dolenski cesti v času od 8. do pol 12. Cena municije je znižana za polovico in uprava poziva k polnoštevilni udeležbi.

u. Sklepná produkcija konservatorijev na igrišču »Primorjac«. Po uspešnih poskusih v koncertni dvorani se nam bodo naš 9. zjutraj na igrišču Primorjac. Nastopijo pevci proti instrumentalistom. V obeh moštvih so naši najboljši koncertni kanoni. Postava pevcev je naslednja: Magolič, Burger, Dougan, Švigelj, Franko, Zagar, Pivk, Petrovič, Dermota, Grezorec in Ovirik. Instrumentalisti bodo poslali v boj naslednji orkester: Šivic, Bajde, Jeran, Sturm, Provoršič, Žizmond, Pfeifer, Arko, Herman, Est in Mihelčič. Instrumentalisti bodo uporabljali sistem dunajske tehnike roke in kometov, dočim se bojo pevec izkušajni uveljavljati kot belkantiisti z eksplozivnimi nastavitvami. Na licu mesta bodo referent za gole, kirurg in mag. ph. pri »Zlati žogici g. Krabovič, ki tudi sicer priporoča cenilcem klubom svoje preparate: gošit antigolon, švicel in podobno. Drukarja bo na mestu. Uporabljajo bo prepovedane kike, zbirko raznih nastavkov v vseh legah, ritmičnih in tempih. Kdor se hoče praktično priučiti tehnike s prepono, naj pride na igrišče. Vstop prost. Vabljeni vsi!

u. Očetovo dedščino v obliki lepih, belih zob zamorete ohraniti do pozne starosti z rednim čiščenjem z znano Chlorodont-pasto za zobe. Poskus Vas bo prepričal o tem. Tuba Din 8. 7229

u. Blejskim izletnikom. Z jutrišnjo nedeljo prične na progi Bled-Ljubljana voziti avtobusno podjetje Hojak. Avtobus vozi dnevno po enkrat v vsako smer, ob nedeljah in praznikih pa dvakrat. Vozni red ob delavniških: odhod z Bleda ob 6.45, prihod v Ljubljano ob 8.40, odhod iz Ljubljane ob 16., prihod na Bled ob 17.53. Ob nedeljah in praznikih je posebno pripraven odhod iz Ljubljane ob 8. in 21.30, prihod na Bled ob 10.01, in 23.34, odhod z Bleda 5.55 18.55, prihod v Ljubljano 7.50, 20.50. V Ljubljani je postajališče pri hotelu »Union«, in kavarni »Evropce«, na Bledu pa pri Kendi in hotelu Petran. Voz je odprt in udoben.

u. Društvo »Tabor« priredi v nedeljo celodnevni izlet na Sv. Jošt pri Kranju. Odhod s turistom ob 5.10. Pridite!

u. Porod na ulici. Večera ob 2.15 ponoči je začel neki pasant na Gallusovem nabrežju stokanje in zdihovanje. Kmalu je našel neznan žensko, ki se je vila tam v porodnih krčih. Pasant je o zadevi nemudoma obvestil stražnika, ta pa reševalno postajo, nakar so porodnico brezposelno 33 letno služkinjo Marijo A. z Bučke na Dolenskem, ki je med tem že porodila krenko deklico, naložili na avto in jo odpeljali v žensko bolnico.

u. Konj ga je brnil. Hlapec Ivan Novak, uslužben pri prevozniku Francetu Pakju je postal večera žrtve dozvozne krotke konja. Z vozom je obstal na Dunajski cesti pred hišo št. 47 kjer se je konj zapletel med vprežene vrvi, pri čemer mu je hotel hlapec pomagati. Ko je stopil Novak za konja je ta poskočil in mu s kopitom skoro zdrobil čeljust. Poškodovanca so morali nemudoma prepeljati v splošno bolnico. Hu do nesreče je doživel tudi 56 letni Jernej Župet, uslužben v Strojni tovarnah in li-varnah, na katerega se je zliža tekoča železna masa in ga opekla po obeh nogah.

NE potrebujemo reklame, delo govori. Pnalnica, likalnica in čistilnica oblek. — Mestni trg št. 8 (Haman). 230

PRIZNANO NAJBOLJŠI GOJZERJI lovski in športni čevlji po konkurenčnih cenah edino le pri 86

BRATA NAGLIČ, eksport čevljev, žiri nad Škofjo Loko

Zahtevajte cenike! Zahtevajte cenike!

10% popusta

Zaradi preselitve trgovine s Sv. Petra ceste št. 3 v lastno hišo na Sv. Petra cesti št. 11 se prodaja vse modno blago 10 % ceneje. — Se priporoča tvrdka 7625

IGN. ŽARGI.

u. Dolgi prsti povsod. Dijaku Alfredu Grobleju je odnesel nekdo iz garderobe na telovadišču v Tivoliju usnjato listnico z raznimi dokumenti, legitimacijami in sškami. Večera ponoči so se vthotapili tavovi v gostilniške prostore Ivana Carmana v Zgornji šiški, kjer so si priredili celo pojedino. Privoščili so si lepe kose telečje pečenke, celo salamo, kos svinjine in spili več stoklenic piva, potem pa so odnesli še 3 litre žganja in nekaj ključev, najbrž v nameri, da se vrnejo še kdaj. Tatinski obisk je imel večera ponoči tudi kleparski mojster France Šitar na Stožicah, ki mu je ukradel neki bivši pomočnik za okroglih 600 Din orožja. — Posebno velik plen so našli vtomčile v odvjetniški pisarni dr. Lovrenčiča v Tavčarjevi ulici, odkoder so obnesli zlato možko uro, zlato vretičico z obeskom, damski lomjon, gledališko kukalo, 450 Din gotovine in še nekaj predmetov, da iznaša skupna škoda okrog 8700 Din.

u. Srajce, kravate, naravnice, palice, žepne robove in nogavice kupte najceneje pri Šterk nasl. Karničnik, Stari trg 18.

Iz Celja

u. Somišljeniki JRKD v celjski okolici. Pripravljani odbor JRKD sklicuje za petek 1. julija ob 20.20 v gostilniške prostore g. Pezmozarja v Gaberju ustanovni občni zbor za okoliške organizacije JRKD. Vabljeni!

u. V ponedeljek zvečer bodo zžareli kresovi. Krajevna organizacija JRKD za Celje-okolico bo zžarala v ponedeljek 27. t. m. ob 20. na predvečer Vidovega dne moštevni kres na Jožefovem hribu za Kalvarijo. Po kresu bo prijateljski sestanek somišljenikov in prijateljev organizacije pri »Skalni kletici« v prostorih g. Ušaja. Vabljeni so h kresu in poznešemu sestanku vsi narodno čuteči občani iz vse okolice čisti večer bo zžarala kres s sodelovanjem okoliške organizacije JRKD podružnica

u. Uredništvo. Kljub velikim razdaljam se je govor iz Krakova prično dobro slišal.

u. Okrožna strelska družina obvešča članstvo, da bo jutri spet redno streljanje na vojaškem strelišču ob Dolenski cesti v času od 8. do pol 12. Cena municije je znižana za polovico in uprava poziva k polnoštevilni udeležbi.

u. Sklepná produkcija konservatorijev na igrišču »Primorjac«. Po uspešnih poskusih v koncertni dvorani se nam bodo naš 9. zjutraj na igrišču Primorjac. Nastopijo pevci proti instrumentalistom. V obeh moštvih so naši najboljši koncertni kanoni. Postava pevcev je naslednja: Magolič, Burger, Dougan, Švigelj, Franko, Zagar, Pivk, Petrovič, Dermota, Grezorec in Ovirik. Instrumentalisti bodo poslali v boj naslednji orkester: Šivic, Bajde, Jeran, Sturm, Provoršič, Žizmond, Pfeifer, Arko, Herman, Est in Mihelčič. Instrumentalisti bodo uporabljali sistem dunajske tehnike roke in kometov, dočim se bojo pevec izkušajni uveljavljati kot belkantiisti z eksplozivnimi nastavitvami. Na licu mesta bodo referent za gole, kirurg in mag. ph. pri »Zlati žogici g. Krabovič, ki tudi sicer priporoča cenilcem klubom svoje preparate: gošit antigolon, švicel in podobno. Drukarja bo na mestu. Uporabljajo bo prepovedane kike, zbirko raznih nastavkov v vseh legah, ritmičnih in tempih. Kdor se hoče praktično priučiti tehnike s prepono, naj pride na igrišče. Vstop prost. Vabljeni vsi!

u. Očetovo dedščino v obliki lepih, belih zob zamorete ohraniti do pozne starosti z rednim čiščenjem z znano Chlorodont-pasto za zobe. Poskus Vas bo prepričal o tem. Tuba Din 8. 7229

u. Blejskim izletnikom. Z jutrišnjo nedeljo prične na progi Bled-Ljubljana voziti avtobusno podjetje Hojak. Avtobus vozi dnevno po enkrat v vsako smer, ob nedeljah in praznikih pa dvakrat. Vozni red ob delavniških: odhod z Bleda ob 6.45, prihod v Ljubljano ob 8.40, odhod iz Ljubljane ob 16., prihod na Bled ob 17.53. Ob nedeljah in praznikih je posebno pripraven odhod iz Ljubljane ob 8. in 21.30, prihod na Bled ob 10.01, in 23.34, odhod z Bleda 5.55 18.55, prihod v Ljubljano 7.50, 20.50. V Ljubljani je postajališče pri hotelu »Union«, in kavarni »Evropce«, na Bledu pa pri Kendi in hotelu Petran. Voz je odprt in udoben.

u. Društvo »Tabor« priredi v nedeljo celodnevni izlet na Sv. Jošt pri Kranju. Odhod s turistom ob 5.10. Pridite!

u. Porod na ulici. Večera ob 2.15 ponoči je začel neki pasant na Gallusovem nabrežju stokanje in zdihovanje. Kmalu je našel neznan žensko, ki se je vila tam v porodnih krčih. Pasant je o zadevi nemudoma obvestil stražnika, ta pa reševalno postajo, nakar so porodnico brezposelno 33 letno služkinjo Marijo A. z Bučke na Dolenskem, ki je med tem že porodila krenko deklico, naložili na avto in jo odpeljali v žensko bolnico.

u. Konj ga je brnil. Hlapec Ivan Novak, uslužben pri prevozniku Francetu Pakju je postal večera žrtve dozvozne krotke konja. Z vozom je obstal na Dunajski cesti pred hišo št. 47 kjer se je konj zapletel med vprežene vrvi, pri čemer mu je hotel hlapec pomagati. Ko je stopil Novak za konja je ta poskočil in mu s kopitom skoro zdrobil čeljust. Poškodovanca so morali nemudoma prepeljati v splošno bolnico. Hu do nesreče je doživel tudi 56 letni Jernej Župet, uslužben v Strojni tovarnah in li-varnah, na katerega se je zliža tekoča železna masa in ga opekla po obeh nogah.

u. Dolgi prsti povsod. Dijaku Alfredu Grobleju je odnesel nekdo iz garderobe na telovadišču v Tivoliju usnjato listnico z raznimi dokumenti, legitimacijami in sškami. Večera ponoči so se vthotapili tavovi v gostilniške prostore Ivana Carmana v Zgornji šiški, kjer so si priredili celo pojedino. Privoščili so si lepe kose telečje pečenke, celo salamo, kos svinjine in spili več stoklenic piva, potem pa so odnesli še 3 litre žganja in nekaj ključev, najbrž v nameri, da se vrnejo še kdaj. Tatinski obisk je imel večera ponoči tudi kleparski mojster France Šitar na Stožicah, ki mu je ukradel neki bivši pomočnik za okroglih 600 Din orožja. — Posebno velik plen so našli vtomčile v odvjetniški pisarni dr. Lovrenčiča v Tavčarjevi ulici, odkoder so obnesli zlato možko uro, zlato vretičico z obeskom, damski lomjon, gledališko kukalo, 450 Din gotovine in še nekaj predmetov, da iznaša skupna škoda okrog 8700 Din.

u. Srajce, kravate, naravnice, palice, žepne robove in nogavice kupte najceneje pri Šterk nasl. Karničnik, Stari trg 18.

Iz Maribora

u. Lepa slovesnost. V posojilnici Narodnega doma se je vršila večera slavnostna seja načelnstva in nadzorstva, na kateri je mesalni župan dr. Lipold izročil ob priliki 50 letnice posojilnice načelniku dr. Kacu odklikovanje red Jugoslovenske krome IV. reda in uradniku Josipu Hvalencu red Sv. Save V. vrste. Ob tej priliki je mestni župan omenil tudi ogromne zasluge, ki si jih je pridobila Mariborska posojilnica kot prvi slovenski denarni zavod v Mariboru. G. dr. Kacu in g. Hvalencu, ki sta prešla z zavodom najvišje priznanje iskreno čestitamo.

u. Praznik strelskega sporta. Naši strelci, organizirani v strelskih družinah v Mariboru in po deželi, nam pripravljajo zopet zanimiv praznik narodnega in patriotičnega sporta. V nedeljo 3. julija priredijo na garnizijskem strelišču v Radvanju veliko okrožno strelsko tekmo in še posebno tekmo za prehodni pobal kmečkih strelcev. — Tekma se prične ob 7. in bo trajala do 17. Postavljene bodo tri tarče: splošna tarča »Drava«, zmagovalna tarča »Triglav« in malokalibrska tarča »Pohorje«. Zmagovalci bodo prejeli denarne nagrade in lepa darila. Kmečki strelci pa bodo streljali na meddruštveno tarčo, in ono kmečko strelsko društvo, ki bo zmazgalo, bo dobilo lep prehodni pokal. Če pa bo kdaj katero društvo zmazgalo trikrat zaporedoma, si bo pridobilo pokal v stalno posest. V bivši kavarni »Park« bo istočasno prirejena velika razstava orožja in vseh predmetov, ki so potrebni pri lepem in prijetnem strelskem sportu. Istotam bo od 17. dalje ljudska veselica, namenjena domačim in tujim strel-

cem, kakor tudi vsemu ostalemu občinstvu.

u. Truplo pokojnega Rudolfa Šavlija, ki je našel smrt 12. junija v valovih Drave, je voda naplavila v bližini vasi Gornji Hraščani pri Martincu v čakovskem okraju. Tam so našli ljudje pred dnevi naplavljeno truplo in so o tem obvestili okrožno sodišče v Čakovcu. Komisija, ki se je podala na lice mesta, je našla pri utopljenca na kopalnih hlačkah ključ s številko 57. Po ključu in številki so ugotovili, da je utopljenec Rudolf Šavli, ki je najel omarico v kopalnici na Mariborskem otoku. Po komisionalnem ogledu trupa tragično preminulega mladenčca so ga pokopali na pokopališču v Martincu. Naj bo vrlomu mladeniču lahka zemlja hrvaška.

u. Otvoritev škofjeloškega kopališča. Preteklo nedeljo popoldne je bilo otvorjeno škofjeloško kopaljšče. Očepovalno društvo je poskrbelo, da bodo domačini in gostje v vsakem oziru zadovoljni. Poljanščica je toplja in za kopanje prav izvrstna. Očepovalci so zasadili okrog kopaljšča nekaj novega drevja zaradi sence, za sončenje pa so navozili mnogo mivke. Pri kopaljšču so tudi klopi in mize ter je poskrbljeno za jed in pijačo.

u. Prijatelje narodne šole in starše šolske dece vabimo, da si ogledajo razstavo risarskih, pisemnih in ročnih izdelkov, ki bo v nedeljo na deški šoli v Škofji Loki. Odprta bo od 7. do 12. in od 13. do 17.

u. Pričetek analfabetnega tečaja. Ta teden je bil otvorjen v škofjeloški garniziji analfabetni tečaj, ki ga obiskuje 52 vojakov. Uče se vsak dan 1 uro. Vodstvo tečaja je v rokah škofjeloškega učitelja g. Rudolfa Horvata. Vojaki so po večini Slovenci.

u. Zbor učiteljskega kranjskega steza. V sredo je v sokolski telovadnici v Narodnem domu zborovalo učiteljsko kranjskega steza. Zadnja uradna konferenca se je vr-

šila pred sedmimi leti. Konferenco je otvoril sreski šolski nadzornik g. Rus, ki je posebno pozdravil sreskega načelnika g. dr. Frana Ogrina in zastopnika mesta občine in sokolske župe župnega starosta br. Frana Semrova. Spomnil se je tudi umrlih tovarišev in tovarišic, ki so v teku zadnjih let legli v grob. Sreski načelnik g. dr. Ogrin je v izpodbudno besedo pozval zborovalce k še vzpodbudnejemu delu za blagor domovine. G. dr. Semrov pa se je zahvalil omenju učiteljskju, ki dela za sokolstvo. Sledilo je obširno poročilo sreskega nadzornika g. Ruša, ki je očrtal stanje šolstva in njegov napredek v zadnjih letih in dal mnogo novih smernic. O sokolski vzgoji šolske mladine je referiral učitelj g. Završnik, ki je imel pred Narodnim domom polurni praktični nastop, nato pa je podal lepo zasnovana metodna navodila. Šolski upravitelj g. Lapajne Josip iz Cerkelj je predaval o delu šole proti gospodarski krizi. O potrebi pravilnika k zakonu o narodnih šolah je referiral g. Rupret Vincencij, šolski upravitelj iz Smedlnica. Poročilo knjižničnega odbora o stanju sreske učiteljske knjižnice je podala učiteljica Slaparjeva Franja.

u. Vidovdanska proslava. Sokol naznanja, da bo vidovdanska proslava drevi v sokolski telovadnici ob pol 21. Program bosta izpolnila po večini sokolski pevski zbor in orkester. Vabljeni!

u. Tekstilna šola opozarja meščanstvo na razstavo tekstilnih izdelkov, ki bo odprta na Vidovo od 11. do 16. ure, 29. t. m. pa od 9. do 13.

u. Primorsko društvo »Zarjaj« bo imelo jutri 26. t. m. ob 9. v društvenih prostorih pri g. Peterlinu, hotel »Kranjski dvor«, občni zbor. Za člano udeležba obvezna, prijatelji društva vabljeni! Popoldne ob 13. bo izlet na Sv. Jošt z vsemi došlimi braskimi društvi! Zbirališče na savskem mostu!

u. Društvo kmečkih fantov in deklet na Vačah priredi jutri ob 15. v Gradcu pri Lačju tekmo koscev, katero otvori ob pol 15. spreved z gošbo iz Grada. Po tekmi kosceev in koscev-škricev bo govor poslanca Mrovčeta, potem pa razdelitev nagrad. Prireditelj bo zaključila prosta zabava na vrtu gostilne Vrbove.

u. Društvo kmečkih fantov in deklet na Vačah priredi jutri ob 15. v Gradcu pri Lačju tekmo koscev, katero otvori ob pol 15. spreved z gošbo iz Grada. Po tekmi kosceev in koscev-škricev bo govor poslanca Mrovčeta, potem pa razdelitev nagrad. Prireditelj bo zaključila prosta zabava na vrtu gostilne Vrbove.

u. Društvo kmečkih fantov in deklet na Vačah priredi jutri ob 15. v Gradcu pri Lačju tekmo koscev, katero otvori ob pol 15. spreved z gošbo iz Grada. Po tekmi kosceev in koscev-škricev bo govor poslanca Mrovčeta, potem pa razdelitev nagrad. Prireditelj bo zaključila prosta zabava na vrtu gostilne Vrbove.

u. Društvo kmečkih fantov in deklet na Vačah priredi jutri ob 15. v Gradcu pri La

na to sprejem gostov ob prihodu jutranjih vlakov, ob 10. maša na Mestnem trgu in blagoslovljen avtomobil in prapore, ob pol 12. slavnostna seja v dvorani Okrajne hranilnice, na to pa banket v hotelu »Beograd«. Popoldne ob 14.30 bo sprevod gešilcev skozi mesto pred mestno hišo, kjer bo pozdravil goste in domačine mestni župan, nakar bo velika ljudska veselica na sokolskem letnem telovadišču. Za zunanje udeležence je dovoljena polovična vožnja. Zvečer ob 21.30 bo vozil z mestne postaje tudi posebni vlak.

sb— Tekma koševc 12. t. m. se je razvila v pravi kmetijski praznik. Dopoldne se je vršilo izredno nazorno predavanje g. Videmska o uporabi škropilnic. Tekma je bila popoldne na Maljevski travniku. Prvi je dokosil Franjo Leskovar v 5 minutah, za njim pa sta primahala kot drugi Simon Pernat in kot tretji pa Jože Leskovar. Zmagovita trojica je iz Videža. Po tekmi so se fantje vrnili v hotel »Beograd« kjer jih je nagovoril pokrovitelj prireditve, mestni župan g. dr. Jagodič in vsem udeležencem razdelil le ne nagrade. Tekmovalce je podružnica Kmetijske družbe ob koncu lepe pogostila. Prireditve je organiziral zaš. učni načelnik podružnice Kmetijske družbe g. Gornjak.

sb— Okrajna hranilnica v Slov. Bistrici je imela v prejšnjem tednu bilančno »v« širšega gerentskega sveta pod predsedstvom g. dr. Pučenika. Predložil je bil računski zaključek za leto 1931., ki ponovno dokazuje solidnost tega največjega denarnega zavoda v slovenjebistriškem okraju. Denarni promet je znašal 19.142.000 Din in se je vključ splošni gospodarski krizi in popolnemu zastoju v lesni kupitvi, ki tvori glavni vir dohodkov pretežnega dela slovenjebistriškega območja, zmanjšala je za podpiraj milijon dinarjev. Hranilnice vloge so narasle za 947.000 Din in so znašale

ob koncu leta 11.584.000 Din. Stanje hipoteknih posojil je doseglo 8.456.000 Din, mešanih posojil 1.118.000 Din in občinskih posojil 495.000 Din. Od čistega dobička se je pripisalo splošnemu rezervnemu skladu 140.196 Din, tako da znašajo rezerve 343.649 Din, odnosno 3% vsch vlog. Ostane dobička je uprava razdelila na naslednji način: za mešansko šolo v S. Bistrici 30.000 Din, gasilnemu društvu in Sl. Bistrici 5000 Din, gasilnim društvom na Sp. Poljskavi in v Peklu po 1000 Din, gasilnim društvom na Zgor. Poljskavi in Zg. Bistrici po 500 Din, društvu Sokolski dom v Sl. Bistrici 5000 Din, podružnici Kmetijske družbe 5000 Din, preteški občini za obnovo mostu, ki je bil poškodovan zaradi obnove mostu, ki je bil poškodovan zaradi obnove 3000 Din in po 500 Din obrtni nadaljevalni šoli, kmetijski nadaljevalni šoli, Olespevalnemu društvu in podružnici SPD v Sl. Bistrici. Ujamo, da bo vse nastre podpore nadzorno oblastvo v predlagani višini čimprej odobrilo. Stanje zavoda je prav ugodno. Kritična doba pa se je tudi tukaj občutila, o čemer pričajo zaostale obresti v znesku 273.000 Din.

Iz Ljutomeru

lj— Kolo jugoslovenskih sester priredi na Vidovdan zvečer v gostini »Triglav« družabni večer s koncertom salonskega kvarteta. Čisti dobiček v prid ubožni deci.

lj— Občni zbor gremija trgovcev bo v ponedeljek 4. julija ob pol 15. v gostini »Triglav« v Ljutomeru. Na dnevnem redu bo tudi presnovanje gremija po novem obrtnem zakonu, odobritev novih pravil, volitve nove uprave in nadzornega odbora in razprava o obliatogram bolniškim in starostnem zavarovanju. Kdor se brez tehnega opravila ne bo udeležil običnega bora, tega bo uprava kaznovala po točki 2. gremijskih pravil.

Gospodarstvo

Izvoz v maju

Generalna direkcija carin je pravkar objavila podatke o našem izvozu v maju, ki kažejo, da je v tem mesecu vrednost našega izvoza, ki se je v aprilu dvignila, zopet padla na nivo prvih treh mesecev. V maju smo izvozili 175.063 ton (lahi v maju 304.068 ton) v vrednosti 219.8 milijona Din nasproti 376,9 milijona Din v maju lanskega leta. Po količini znaša nazadovanje izvoza v primeri z lanskim majem 129.000 ton ali 42,4%, po vrednosti pa 157,2 milijona Din ali 41,7%.

Glavni predmeti našega izvoza v maju so bili: pšenica (7,9 milijona Din), koruza (5,4), moka (1,2), otrobi (2,2), vino (9,5), tobak (45,8), konoplja (2,7), konji (1,5), goveda (2,8), svinje (13,1), perutnina (5), svinje meso (5,7), mast (0,6), jajca (20), drva (1,8), gradbeni les (35,8), lesni izdelki (2,2), ekstrakti za strojenje (1,4), cement (5,8), svince (0,6), sirov baker (17,6), rude (8,2).

V maju je nazadovale v primeri z aprilom predvsem izvoz pšenice, ki je znašal komaj 7,9 milijona Din nasproti 35,7 milijona Din v aprilu. Nadalje se je znatno skrčil izvoz vina, in sicer zaradi ukinitja izvozne premije. V prvem letošnjem četrtletju smo izvozili povprečno na mesec 220 vagonov vina (za 4,1 milijona Din), v maju pa je znašal izvoz vina le še 27 vagonov za 0,5 milijona Din.

Ze v poročilu o izvozu v aprilu smo ugotovili, da je bilo tedanje povečanje vrednosti izvoza v zvezi z znatno naraslim izvozom tobaka. Tudi v maju je bil izvoz tobaka prav velik in je dosegel 45,8 milijona Din nasproti 56,3 milijona Din v aprilu.

V primeri z lanskim majem se je letos v maju znatno zmanjšal izvoz koruze (od 27,2 na 5,4 milijona Din), izvoz konj (od 4,7 na 1,5), goveda (od 18,7 na 2,8), jajc (od 53,7 na 20), drv (od 4 na 1,8), gradbenega lesa (od 66,1 na 35,8), železniških pragov (od 16,7 na 0,1), ekstraktov za strojenje (od 5,7 na 1,4), cementa (od 13,4 na 5,8), bakra (od 30,2 na 17,6) in rud (od 25,9 na 8,2). Edino pomembnejše povečanje opazimo pri izvozu svinj, ki smo jih letos v maju izvozili za 19,1 milijona Din (lahi v maju za 16,0).

Gibanje našega izvoza je bilo letos naslednje (v milijonih Din):

mesec	izvoz	nazadovanje v primeri z i. 1931
januar	218,3	- 165,8
februar	203,7	- 129,4
marec	212,7	- 229,2
april	271,0	- 158,5
maj	219,8	- 157,2

jan.-maj 1932 1125,4 — 840,1

V prvih petih mesecih t. l. smo izvozili 893.380 ton v vrednosti 1125,4 milijona Din; to je po količini za 34,3%, po vrednosti pa za 42,7% manj nego lani. Lani je v prvih 5 mesecih znašal izvoz 1965,5, predlanskim pa 2854,3 milijona Din, tako da znaša nazadovanje vrednosti našega izvoza v primeri z lanskim letom 840, v primeri s predlanskim letom pa 1729 milijonov Din.

— Znižanje diskonta v New Yorku. V zvezi s prizadevanji, da se omili depresivno stanje v gospodarstvu, je sedaj newyorška Federalna rezervna banka znižala diskont od 3 na 2,5%. Zadnje znižanje od 3,5 na 3% je bilo izvedeno 25. februarja t. l.

Izvozne cene za mehki les

V sedanjih krizi našega lesnega izvoza ne smemo prezreti dejstva, da je neorganizirana ponudba in s tem združeno medsebojno zlicitiranje cen od strani naših izvoznikov eden glavnih vzrokov za propadanje te važne gospodarske panoge. Cene našemu lesu na inozemskem trgu so tako nazadovale, da je vsak tudi najmanjši dobiček izključen ter pomeni izvoz pod takimi pogoji razsipavanje narodnega premoženja.

Glede mehkega rezanega lesa sta prednačili pri nas v medsebojni konkurenci Bosna in Slovenija, pri čemer je imel sedveda dobiček le inozemski odjemalec. Od serijozne strani nam je bil dostavljen seznam cen, ki jih trenutno zahtevajo bosanski lesne veletrgovci za mehki rezan les, namenjen v Italijo, fob Šibenik, in smatramo za koristno, da se te cene v informacijo slovenskih lesnih izvoznikov objavijo.

Te cene so naslednje: deske: 4 m dolge, 24 mm debele, širina od 17 cm navzgor, L-III. Lit. 220.—; enake IV. Lit. 135.— do 115.—; enake V. Lit. 105.— do 95.—; iz zaloge (Stock) IV. širina od 10 cm navzgor, Lit. 100.—; enake V. Lit. 85.— do 80.—; deske: 4 m dolge, 24 mm debele, širina od 10 cm do 17 cm, L-III. Lit. 155.—; enake IV. Lit. 100.—; kratko blago: 1 m do 3,75 m dolžine, z največ 20 odst. v dolžini 1 m do 2 m, širina od 10 cm navzgor Lit. 80.— do 75.—; morali: L-III. Lit. 195.— do 185.—; enaki IV. Lit. 140.— do 121.—; mezzomali: L-III. Lit. 195.— do 185.—, enaki IV. Lit. 140.— do 121.—.

Gospodarske vesti

— Stanje Narodne banke. Po najnovjšem izkazu od 22. t. m. se je podlaga v zlatu in devizah zmanjšala za 9,3 na 198,9 milijona Din, dočim so se devize, ki se ne vsečujejo v podlago povečale za 3,8 na 84,3 milijona Din. Menična in lombardna posojila so nazadovale za 10,5 na 2317,3 milijona Din. Obtok bankovcev se je ponovno znatno skrčil, in sicer za 91,6 na 48,29 milijona Din. Deloma je to nazadovanje obtoka nastalo zaradi povečanja obveznosti na pokaz za 67,3 na 672,9 milijona Din. Razmerje kritja se ni bistveno spremenilo. Kritje obtoka in obveznosti na pokaz v zlatu in devizah znaša po najnovjšem izkazu 36,11% (po zadnjem izkazu 36,12%), kritje v samem zlatu pa se je nekoliko povečalo in znaša 32,05% (31,91%).

— Zahteve mlinske industrije. V sredo se je vršil v Beogradu kongres jugoslovenske mlinske industrije, na katerem je bila sklenjena daljša resolucija, ki ugotavlja, da je potrebna pšenične moke v naši državi zaradi neuspelega poizkusa z notranjim žitnim monopolom znatno padla. S tem se je povečala količina pšenice iz lanske letine, ki jo je treba izvoziti. Potrošnja pšenične moke je treba zaradi zmanjšanja presežka spr-

aviti zopet na normalno višino, zato pa mora biti pšenica razbremenjena vsake posebne obremenitve. Pavšalna mlinska taksa se ne sme znova uvesti, ker tudi ne omogoča, da bi se breme enakomerno razdelilo. Trgovski mlinom, ki so pri ukinitju starega režima imeli na zalogi pšenice, obremenjeno z doplačilom, naj se to doplačilo vrne, in sicer vsakemu mlinu, ki lahko dokaže to svojo terjatve. Mlinom, ki jim je bilo zaradi neplačila pavšalne takse ustavljeno obratovanje, naj se dovoli nadaljnje obratovanje in plačevanje dolžne takse v obrokih. Končno ugotavlja resolucija, da novi način pobiranja davka na poslovni promet pri mlinih na merico v višini 3 Din na 100 kg izdelane moke ni v skladu z zakonom in je potrebno, da se davek na poslovni promet pobere samo v višini 1% vrednosti merice ali pa denarne mlevnine.

— Izjava Kreugerjeve matične družbe za vzgialice. Svenska Taendsticks A. B., ki ji je Kreuger prepustil vsi vzgialčne monopole v raznih državah, je pravkar objavila bilanco za preteklo leto, ki izkazuje 25,9 milijona šv. kron izkabe (l. 1930 je znašal dobiček 57,6 milijona kron). V tej bilanci pa se ni upoštevano razvednotenje aktiv, ki je nastalo letos v zvezi s polomom Kreugerjevega kongerna. Nadaljnja usoda te družbe, ki ima tudi pri nas monopol za prodajo vzgialic, še ni znana.

— Dobave. Pri indendanturi komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršila 1. julija ofrtna licitacija glede dobave svinjske masti. Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 4. julija ponudbe za dobavo sidla, parketne paste, lanenega in prašnega olja ter hrastovih pragov za normalno železnico. do 11. julija pa za dobavo signalnih električnih zvoncev, delov za signalno napravo pri dvigalnem stroju ter jeklene žične vrvi. Direkcija državnih železnic, strojni oddelek v Ljubljani sprejema do 4. julija ponudbe za dobavo mavca (alabaster) in portlandskega cementa. Direkcija državnega rudnika v Ugljevniku sprejema do 9. julija ponudbe za dobavo kave, riža in olja. Predmetni oglasi so na vpogled v Zbornici za TOL.

Bozre

21. junija

Na ljubljanski bozri so se danes okrepile devize New York, Pariz in Amsterdam, dočim so popustile devize London, Berlin in Trst.

Na zagrebškem efektu in tržišču je vojna škoda obdržala večerajšnje višje tečaj. Trgovala se je za julij po 189 — 183 v Beogradu se je promena trgovala čez po 187, od dolarskih papirjev je bilo zaključeno le 8% Blairov posojilo po 41, v ostalem pa je bil promet samo se v Priv. agrarni banki po 264.

Devize

Ljubljana, Amsterdam 2276,75 — 2288,11, Berlin 1335,72 — 1347,52, Bruselj 784,60 do 788,54, Curih 1007,35 — 1102,85, London 203,54 — 205,14, New York ček 5614,25 do 5642,51, Pariz 221,74 — 222,68, Praga 166,78 do 167,64, Trst 286,58 — 288,98.

Zagreb, Amsterdam 2276,75 — 2288,11, Berlin 1336,72 — 1347,52, Bruselj 784,60 do 788,54, London 203,54 — 205,14, Milan 286,58 do 288,98, New York kabel 5636,25 — 5644,51, New York ček 5614,25 — 5642,51, Pariz 221,74 do 222,86, Praga 166,78 — 167,64, Curih 1097,35 — 1102,85.

Curih, Pariz 20,2125, London 18,55, New York 513,75, Bruselj 71,475, Milan 26,17, Madrid 46,35, Amsterdam 207,55, Berlin 122,025, Stockholm 95,50, Oslo 91,50, Kobenhavn 101,25, Sofija 3,73, Praga 15,20, Varšava 57,65, Bukarešta 3,03.

Effekti

Zagreb, Državne vrednote: Vojna škoda 186 — 189, za junij 183 — 184, za julij 182 do 185, za avgust 180 — 184, za december 178 — 179, 7% investicijsko 48,50, den. 4% agrarne 22,50 — 25, 6% begluške 32 — 32,50, 4% Blair 37,50 — 38,50, 8% Blair 40,75 do 42, 7% Drž. hipotekarna banka 41 — 42,50; bančne vrednote: Narodna banka 3800 do 4000, Priv. agrarna banka 204 — 205.

Beograd, Vojna škoda 187 zaklj., veliki komadi 191 bl., 7% investicijsko 52 bl., 4% agrarne 23,50 — 24,50, 6% begluške 32,75, 32 zaklj., 8% Blair 43,50 bl., 7% Drž. hipot. banka 41,75, 41,50 zaklj., Priv. agrarna banka 207 zaklj.

Dunaj, Trboveljska 19,10, Alpina - Montan. 8,45.

Blagovna tržišča

LES

+ Ljubljanska borza (24. t. m.) Tendence za les je bila slaba, Prometa ni bilo. V zadnjem čas je zaznamovati mnogo primerov, da kupujejo pri nas italijanski kupeci blago naravnost pri posameznih trgovcih in jim tudi takoj plačajo zlasti ono blago, ki so ga v Jugoslaviji sami prevzeli. Dogodili pa so se tudi primeri, da so italijanski trgovci pri prestopu jugoslovenske meje prigravili pri obmejnih oblastih vsoto, ki so jo nameravali porabiti za nakup blaga. Dobili so tudi vsa tozadevna potrdila. Ko pa je naš producent izvozil blago, je naletel pri kritju uverenja za zavarovanje valute na poteškoče. V gornjih primerih je težko zadostiti deviznim predpisom, še težje pa je v teh časih odkloniti kupitvo baš zaradi omenjenih

težkoč. Neč izvoz lesa zelo ovira okolnost, da ni moči najti kritja za že izvoženo blago bodisi v naši valuti ali pa v inozemski. Zaradi tega so zlasti prizadeli izvozniki v dravski dolini, ki so izvozili samo na Madžarsko za preko 21 milijonov Din. Nujno potrebno je, da se zaradi opisanih težkoč kaj pokrene in da se našemu že itak zelo ožročenemu izvozu lesa ne stavijo v tej smeri ovire.

ZITO

+ Chicago, 24. junija. Začetni tečaji: Pšenica: za julij 47,875, za september 50,50, za december 53,375; koruza: za julij 30,50, za september 32,25, za december 32,50; oves: za julij 20,125, za december 22,625; riž: za julij 29,625, za september 32,375, za december 35,625.

+ Winnipeg, 24. junija. Začetni tečaj: Pšenica: za julij 54,50, za oktober 56,50, za december 57,625.

+ Ljubljanska borza (24. t. m.) Tendence za žito nespremenjena. Prometa ni bilo. Nudi se pšenica (slov. postaja, po mlevski tarifi, plačljivo v 30 dneh): slavonska, 78 kg po 170 — 172,50, okolica Sombor, 79 kg po 172,50 — 175, potiska, 80 kg po 175 do 177,50; moka: baška 00, franko Ljubljana, plačljivo v 30 dneh, po 305 — 310, banatska, po 310 — 315; koruza (slov. postaja, plačlj. v 30 dneh): baška pri mlevski voznini po 145 — 147,50, pri navadni voznini po 150 do 152,50.

+ Novosadska blagovna borza (24. t. m.) Tendence mlačna. Promet 39 vagonov. — Pšenica: baška, okolica Novi Sad, 79 kg, okolica Sombor, 78 kg in srednjebaška, 79 kg 120 — 122; baška potiska in lada Tisa, 79 kg 121 — 123; lada Begej, 79 kg 120 — 122; gornjebanatska in banatska, pariteta Vršac, 78 kg težka 118 — 120. — Oves: baški 145 — 150; sremski, slavonski 147,50 — 152,50, Koruza: baška 100 — 102; banatska 98 — 100; okolica Sid 103 — 105; baška bela 111 — 113. Moka: baška, banatska 00gc in 00zgc 200 — 210; št. 02c 190 do 195; 05c 180 — 185; 06c 170 — 175; 07c 140 — 145; 08c 92,50 — 97,50. Otrobi: baški in sremski 87,50 — 90.

+ Somborska blagovna borza (24. t. m.) Tendence mirna. Promet 64 vagonov. — Pšenica: baška, okolica Sombor, 78,79 kg 127,50 — 129; baška, 79,80 kg 127,50 — 129; baška potiska, 80 kg 129 — 131; banatska potiska, 79 kg 127 — 129; banatska, 79 kg 124 — 125. Ječmen: baški, 67,68 kg 155 do 160; baški, 63,64 kg 140 — 145. Koruza: baška 100 — 101; za julij 101 — 103; za avgust 103 — 105. Moka: baška 00gc in 00zgc 210 do 220; 02c 195 — 200; 05c 185 — 190; 06c 175 — 180; 07c 145 — 150; 08c 92,50 — 97,50. Otrobi: 87,50 — 90.

V najskrajnejšem savskem kotu

Izmed planinskih krajev, ki jim je stvarnica že od početka namenila važno nalogo, da služijo s svojim posebnim strojem ljudem samo v duševno okrepilo, moramo priznati prvenstvo pač skrajni dolini, kjer vstaja naša Sava iz zakotnega močvirja, iz beži skozi dolino ob silovitom obronku Vitrancovih gozdov, beži nevdružno naprej, kakor da jo je bram srepega močvirja, iz katerega se je bila pojavila. Široko polje, s kakršnim se ne more ponašati noben kraj v gornji savski dolini, se vzpenja v položnem bregu od Save pa do podnožja Karavank, ki so vprav v tem predelu skrajno zanimive že vsled tega, ker so le malo ali pa prav nič preiskane. Sonce se razliva ves dan nad to pokrajino, razliva se sveži vonj planinskega cvetja, a ponči je preplavaljena dolina z belo mesečino, ki je tu tako izrazita in tako skrivnostna kakor mizer drugod. Ob strugi Krotajeka, ki privrši naravnost iz oserja Karavank, se stiska s svojimi prastarimi planinskimi domovi Podkoren in pozabljen sanjari o svojih blestečih preteklosti, sanjari kjub temu, da se pretaka nedaleč v samo pol ure oddaljenem borovškem letovišču nazivljavnejši tujski promet, ki pa se noče raztegniti v polni meri tudi do Podkorena, vеди si ga Bog, zakaj ne.

V propagandnih spisih, ki se pečajo z našimi planinskimi kraji, kjer so podani vsi pogoji za urejena letovišča, se navaja Podkoren večinoma le na predejranem mestu, kar je pa naravnost krivično. Celokupna slika Podkorena in njegove okolice je v strogo planinskem tonu tako izrazita, originalna in posebna, da bi jo morali pri vsaki propagandi navajati na drugem ali tretjem, a nikoli na zadnjem mestu. Njegova visoka lega (860 m) je pač že dokaz, da bi se ga moralo upoštevati kot prav ugodno letovišče, a prav posebno še, ker je kraj opremljen z vsem, kar zahteva letovišar za svojo vsakdanjo potrebo, poleg tega pa človeka nikoli ne moti šunder, ki je običajen po drugih priznanih letovišcih, temveč vlada vedno mir, oni prijetni planinski mir, ki tako blagodejno vpliva na izmučene živce. Zvijenje tod ne pozna modernih ekstravagan, temveč se razpleta po starih ukoreninjenih običajih in je morda prav zaradi teh običajev Podkoren še edini naš pristno alpski kraj, ki se je srečno rešil vseh modernih navlak.

Človek poseveda na Mucni gori, svetem korenskem griču, ki ga opeva korenska pe-

Pravi pot za dosego lepih belih zob

kakor tudi istočasno odstranitev neobusno barvanega zobnega obložka je sledi: Lestito malo količino Chlorodont zobne paste na suho Chlorodontno zobno ščetko (t. j. specialna ščetka z zobčastim rezom), drgnite svoje zobe od vse strani, kakor tudi od zgoraj na vzdol, Pomnite! Ne uporabite vodo, ter izplaknite si usta temeljito, grgrajte s Chlorodontno ustovodno. Uspeh je presenetljiv! Neobusna barva zobnega obložka je izgubila in ostane Vam v ustih prijeten svetel občutek. Zahtevajte izrečno Chlorodontno zobno pasto. Tuba Din. 8.— in Din. 13.—. Dobiva se povsod.

sem. Pogled s tega hriba je naravnost nekaj posebnega. K podnožju se stiska vas, za vasjo se zgrinja bogato polje in travniki, ki so prav v tem tasecu posuti s čudovito pisanimi gorskim cveticami, za poljem Kranjska gora z novimi belimi hšama, nad dolino štrle razkosane Proklete pokice s svojimi groznimi pečnami, za tem gorovja, sama gorovja, ki jih ostro zaključuje daljni Stol. Na severnem podnožju se bliska v soncu korensko jezerce, v njegovi nemirni gladini se svetlika v prebelih barvah zasažena Ponca, ki strmi preko doline kakor okamenel orjak iz pradavnih pripovedi. Na obeh straneh ob gorah smrekovi in jelovi gozdovi, dehteče senožeti se razgrinjajo vsepovsod, ptiči zvrgele, ob jezerce zvončkaljo zvonci živine, pastirčki in pastirčice prepevajo, da je človeku čudno in prijetno pri srcu. Da Mucna gora je v resnici nekaj posebnega in ni čudno, da jo časte sedanjí Korenci, kakor so jo častili njihovi pradavni občeti, ko so na njej žrtvovali prijaznim bogovom, ki so bili slovenskega rodu.

V zadnjih letih so pričeli semkaj v večjem številu prihajati tujci, ki se jim je kraj priljubil v posebni meri. Reči se mora, da so ti tujci sama elita, ki drže nekaj na pravo naravno posejlo in planinsko estetiko ter znajo ceniti kraj že zaradi njegove originalnosti. Ti gostje postajajo vedno bolj stalni, pridružujejo pa se jim vedno novi, tako da ima Podkoren že precejšnje kade dobrih letoviščarjev, ki jim zna postreči tako, kakor so navajeni samo stari, pristni planinci. Jasno je, da je ob takih razmerah Podkorenu zagotovljena lepa bodočnost, prav posebno še, ker si je priboril železniško postajališče, ki bo odprto v bližnjih dneh in ki so si ga Korenci zgradili popolnoma s svojimi sredstvi.

Zanimivo je, da je Podkoren že v starih časih slovel kot izborno letovišče, kamor so radi prihajali zlasti Angleži, katerim ga je odkril s svojimi popisi učnjak sir Davis, ki se je dolgo časa mudil v tem kraju. Kakor posnemamo iz tajske prijavne knjige, ki jo hranj staroslovna Rasingerjeva gostilna »Pri stari postaji in kafi se pričena z letom 1852., so semkaj zahajali na letovišče stari ljubljanski patriciji, profesorji in trgovci. Med njimi je mnogo imen, ki so posegla v tedanje javno življenje; tam najdemo večkrat podpisaneza von Scheuchstuela, ki menda ni bilce drugi neso sogrop Przernevo Julije. A za sedanjí rod bo pač najzanimivejši, da je v to knjigo vpisan tudi omladinec Gavriilo Princip, ki se je mudil tu v juniju leta 1912., kakor je tudi zanimivo, da je svoj čas letoval v Podkorenu tudi Stjepan Radić.

V tej knjigi najde človek marsikaj, kar bi bilo važno za našo narodno zgodovino, in knjiga sama zasluzi, da bi jo pri priliki pregledal strokovnjak, ki se zanima za narodno zgodovino.

Devonshirski zaklad

L. 1883. so angleški tihopajci zakopali na nekem malem otoku v Tihem oceanu sloviti devonshirski zaklad, ki ga je zdaj naša neka kanadska ekspedicija. Zaklad cenijo na dvanajst milijonov dolarjev. Sedstoj iz zlatih predmetov in novcev, ki so bili v dvanajstih železnih zabojih.

Največji rožni vrt

V Sangerhausnu imajo rožni vrt, v katerem cvete sedaj 400.000 vrtnic, ki pripadajo okoli 9000 vrstam. Rožni vrt je ustanova, ki služi v prvi vrsti sistematični rožne kulture. Vodstvo ustanove pripravlja tudi rožni leksikon, ki razpolaga že danes s 17.000 vrstami vrtnic in bo še temeljito izpopolnjen preden pojde v tisk.

Mirko Brodnik:

Berač

Globoko pod mojim oknom je sivo dvorišče, vse zaprašeno. Na sredi rase kostanj. Tako čuden je videti v tem mrtvem kraju, od vseh strani obdanem z zidovi, odkoder strme okna kakor vodene oči. Vreščanje otrok je edini glas, ki daje dvorišču vsaj malo življenja. Časih začujem s tega ali onega okna hreščec klic. Za trenutek otroci umolknejo, da so potem še glasnejši. Nekega dne pa se je zgodil čudež. Ko sem ležal v postelji in strmel v strop, sem nenadoma začul z dvorišča nekaj novega. Stopil sem k oknu in zagledal berača, ki je stal pod kostanjem in navijal lajno. Čudna je bila njegova pesem, boječa in otna.

Vrgel sem mu dinar. Težkih korakov je stopil naprej, se oprl na palico in ga pobral. Le malo jih je prišlo za mojim. Potem je šel, ukrvljenega hrbta, kakor bi ga slednje leto še bolj tiščalo v tla.

Pozabil sem že skoraj nanj, nekega dne pa se je vrnil. Takrat sem bil slučajno v veži. Hotel sem že iti mimo njega, toda ustavil se je in me tako

čudno pogledal, kakor bi le hotel nekaj vprašati.

KULTURNI PREGLED

Dr. R. Brenčić — deset let intendant

Neopaženo v širši javnosti je potekel jubilej, ki nima primere v naši gledališki zgodovini in je zato vreden, da mu posvetimo nekoliko vrstic: Minilo je deset let, kar je dr. Radovan Brenčić intendant Narodnega gledališča v Mariboru.

G. dr. Brenčić je bil imenovan na to mesto kot višji državni uradnik. S priloženo mu vestnostjo in z ljubeznijo, ki jo je za mladih let čutil do gledališča in posebej se do glasbe, se je bil oprjel novega dela. Pred vsem je skušal postaviti mariborsko gledališče na trdnosno gospodarsko podlago, naloga, ki se ji prejnjša vodja g. Nučić in Bratina, nista mogla posvetiti v zadostni meri. Novi upravnik pa je takoj občutil, da bo gledališče le tedaj vabljivo za občinstvo in s tem finančno podprto, če bo res stalo na primerni višini. Ustanovil je opero in poveril vodstvo sedanjemu profesorju zagrebske

Glasbene akademije g. Andri Mitroviću. Prva leta upravljanja dr. Brenčića so bila Periklejeva doba mariborskega Narodnega gledališča. Ta procvet in precenjivost meri pospešile gospodarske in organizacijske vrline dr. Brenčića in v njemu njegovih sodelavcev, ostalo pa so prispevale splošne razmere, ki so bile takrat Mariboru dokaj ugodne. Če se je čez nekaj let začela pri gledališču pot navzdol, ni bila to krivda dr. Brenčića; spremenjene razmere (znižanje državne subvencije, gospodarsko in politično nazadovanje Maribora, rastoče obubožanje uradništva kot jedra mariborske slovenske družbe i. t. d.) so same tiskale v nižino. Upravnik se je moral omejiti na to, da plaz, ki je pritiskal k likvidaciji Narodnega gledališča, zadrži na primeri višini, ga zajeti in podzida ter tako reši, kar je mogoče rešiti. Tudi v tej defenzivni vlogi, ki je težja in nevaležnejša od iniciativnega in prodirnega delovanja v prvem razdobju intendantstva, je dr. Brenčić pokazal, da je mož na svojem mestu.

Ne bomo se kajpak spuščali v presojanje strogo kulturnih in umetnostnih vrednot, ki so zvezane ali nevezane z desetletnim delovanjem dr. Brenčića v drugem slovenskem gledališču. Bodoči zgodovinar, ki bo preiskaval kulturno življenje Maribora v prvem desetletju njegovega razvoja v jugoslovenski državi, in ki bo pravično upošteval vse okoliščine in pretihale vse momente, bo moral priznati, da je mariborsko gledališče opravljalo v tem času važno kulturno nalogo. Ta naloga je bila manj umetnostna in bolj kulturno-vzgojna, manj intenzivna in bolj vnanja, vendar — če tega zavoda ne bi bilo in če ga ne bi vodila energična roka, ali ne bi stal na mestu (čestiti ekstenzivnih) uspehov — globok minus? Stara izkušnja je, da je na krmlju vedno težje nego na neodgovornem mestu, kjer ni treba ozirav in kjer je kritika prosta; nič ne bo trdil, da ne bi bilo mogoče in celo potrebno marsikaj kritizirati in mnogo, mnogo želiti, toda včasih je prav, če Slovenci komu tudi pred smrtjo kaj priznajo. In ob tej tih, neopaženi desetletnici upravljanja dr. Radovana Brenčića mu lahko mirno vesti priznamo, da je bilo treba za toliko letno zakulisno delo mnogo odločnosti, ljubezni do gledališča, vztrajnosti in drugih odlik, in da je desetletno upravljanje — redek primer daleč naokrog — viden znak, da je dr. Brenčić mož energije in dela.

Župančičeva „Duma“ u esperantu

Mednarodni jezik esperanto je nedvomno pripraven posredovalec med literaturami: njegova književnost je sorazmerno majhna, zato se prevod iz narodnih književnosti lažje opazi nego v velikih literaturah, kjer neizprosno izginja v skladovnicah novih knjig. Vrhu tega ima esperanto po vsem svetu pristašev, ki se zanj zavzemajo in borijo, ki so med seboj organizirani in zamenjujejo svoje liste in knjige.

S tega vidika ne kaže omalovaževati prevodov v ta umetni mednarodni jezik. Mesečnik »Literatura Mondo«, ki izhaja v Budimpešti, je svojo majniško številko posvetil jugoslovenski književnosti. Kakor smo poučeni, je urednik Esperantski klub v Ljubljani zastavljal ves svoj vpliv, da bi bila v tem zvezku dostojno zastopana tudi slovenska književnost. Ta prizadevna skrb pa žal ni bila poplačana z zadostnim uspehom. Jugoslovenska številka lista »Literatura Mondo« je delno po krivdi budimpeštanske uredništva, delno pa po krivdi zagrebskih poverjenikov dokaj slaba reprezentanca celotne književnosti Jugoslavije. Uredništvo se opravičuje z najnovejšo odredbo madžarskega ministrstva, da revije in listi ne smejo imeti čez 16 strani; to je kajpak omejilo obseg in gradivo zelo stisnilo. Da pa ni vsega kriva ministrska odredba, pričuje dejstvo, da v tej »jugoslavica numeru« zavzema skoraj 6 strani enodelajna Julija Bahgja, ki je madžarski pisatelj. Zaradi tega je torej bilo treba jugoslovensko gradivo še bolj stisniti. — Na uvodnem mestu je objavljen informativni članek »La literatura en Jugoslavio«, ki za je prispeval Ljuba Maraković. Potem se vrste prevodov iz Mažu-

Dve književni obletnici

Štiristoletnica Rabelaisovih romanov — Stoletnica Gogoljeve povesti »Starodobni graščaki«

Francoska književnost se letos spominja štiristoletnice nekega literarnega dela, ki je imelo velik književni in splošnokulturni pomen: Rabelaisovega romana »Gargantua«, čigar prva izdaja je bila natisnjena l. 1532. Sodi, da je tega leta izšel tudi drugi roman istega pisca »Pantagruel«, ki je nadaljevanje »Gargantue«. Danes si je težko zamisliti, kaj sta pomenili ti knjigi pred štiri sto leti, ko se je Francija pod vodstvom razboritega Françoisa I., ustanovitelja Collegia de France, otresala srednjeveškega duha in veselo dramila le jutru preporoda (renaissance). Rabelais, ta »menih, zdravnik in postopač«, je s svojim »Gargantuom« in »Pantagruelom«, enako kot pčnzee Spanec Cervantes, napadel moč menihov in vitezov. »Da bi strmoglavila oba velikan, sta se bila oprjela enega samega orožja — smešnosti, tega prirodnega kontrasta nasilju. Narod se kakor otroci spuste v smeh in se napolnil pomirjoc« (Bernardin de Saint Pierre). V nekem pismu čitamo, da so Rabelaisovega prvega romana razpečali v dveh mesecih več izvodov kakor Svetega pisma v devetih letih.

Ta nezasišni uspeh si je Rabelais, sodobnik in znanec mrkega Calvina, zaslužil z očitno sčodobnim duhom obeh svojih romanov. Rabelais je zavrgel dotodanje književne vzorce in sprejel načelo brezobzirnega realizma. Njegovo mojstrsko pero je opisovalo ljudi in razmere v njihovi pravi podobi: razuzdane menihe in prešerne pijske, potepuhe in učenjake, duhovnike, plemiče in meščane: ves tedanj svet stopa živo pred nas in ni je človeške slabosti, ki ne bi bila v Rabelaisovih očeh vredna, da jo vplete v svoj roman. Ta »burkasti Homers«, kakor ga je nekdaj srečno označil, je užival, če je mogel zajeti v svoj spis čim več življenja; zategadelj mu ni bilo tuje ničesar, kar je življenjskega. V njegovem »Gargantu« in »Pantagruel« si je napolnil temeljito odpočil od srednjeveške sholastike izmučeni človeški duh; tu je človek v razširjeno dušo vdihaval svobodno in čisto sapo novega dne, ki je vstajal nad Sredozemjem in dramil narode. Rabelais, čeprav v dnu svoje duše skeptik, je bil poln vere v človeka, v njegove individualne posebnosti, v to, kar je v njem izvirnega in edinstvenega. Tako je veroval v človeka, da mu je dal na življenjsko pot gesto: »Delaj, kar hočeš, preverjen, da ga dober človek ne bo nikdar zlorabil. Bil je prvi resnični epik nastopajoče meščanske družbe in kulture, zato je kar kipel od optimizma, enako kot ves meščanski razred, ki se tedaj ni še izživel in ki si je po pravici mnogo obetal od bodočnosti. Rabelais »Gargantu« in »Pantagruel« sta knjigi čudovitega optimizma, smeha in dobre volje; še Balzac sta tolikanj očarali, da se je v »Contes drolatiques« skušal vrniti v Rabelaisev svet in pričarati njegovo prekipeljavost življenje z razigrano bujnim slogom in sočnim starinskim jezikom. Vsa poznejša satirična književnost je rada romala k Rabelaisu; Voltaire je zelo čislal in s slastjo prebiral njegovo delo, »la peinture du monde la plus vive«, kakor je sam zapisal. Prosvetljena doba je videla v Rabelaisu uslužnega zaveznika v svojem boju za versko strpnost, za pravice človeka, za svobodo in zoper vsako tiranijo, tudi zoper »nasilje v imenu resnice«.

Rabelaiseva romana, ki sta izšla leta 1532, ali vsaj približno v tem času, nista niti danes izgubila svoje vrednosti, zakaj Rabelais ostane velik stvaritelj, ki ga izobrazenci ne mislijo pozabiti (Emile Faguet).

Pratičevega »Lisica« in Andričevega »Ex Pentecost«, med tem ko je poezija zastopana s prevodom narodne pesni o Hasanaginčici: s pesmijo D. Domjančiča, Vojslava Ilčića mlajšega, Jovana Dučića in z dvema pesmijama Otona Župančiča: »Duma« in »Belokranjska balada«, obe v prevodu prof. Fr. Modrijana.

Iz zgoraj navedenih razlogov je prevod »Dume« presekana in ta močna in značilna slovenska pesnitev je ostala v esperantu torzo, menda zaradi tega, ker se je mednarodnemu duhu budimpeštanske redakcije videlo pripravnejše, da v jugoslovensko številko vrine Madžara. Tako je objavljen samo prvi del od začeta do: »Čul sem, kako je zvenelo moje srce. Prevoda prof. Modrijana ne moremo preslati po njegovi jezikovni dovršenosti: ritmično se nam vidi dokaj poln in uspel.

Navajamo strofo »Sredi poljan si... Mezo de kampo j la kanton sonigas vi pri verdaj.

Čez 54.000 kulturnih predavanj

Sarajevo, junija. Med sarajevskimi šolskimi razstavami ob sklepu šolskega leta vzbujajo pozornost razstava znane Vidovičeve dopise šole. Dopise šole obstoje v vseh kulturnih državah, a Vidovičeva dopisna šola je edina te vrste na slovenskem jugu. Poleg naloge, da pomore ljudem, ki jim razmere niso dopustile redne šolske izobrazbe, izvršuje Vidovičeva šola po zaslugi svojega skrbno izdelanega sistema še posebne kulturno-vzgojne naloge. Mnogo skrbi za vzgojo volje, za potenciranje duševnih sposobnosti, za etiziranje mišljenja in čustvovanja. V tem je nglavlna važnost Vidovičeve dopisne šole: nje učenci niso samo položili izpitov na državnih gimnazijah, marveč so ob enem doživeli popoln duševni prepoved. Na omenjeni razstavi so se videle revije »Uzgaitelj«, »Novi Čovček«, »Kultura selac«, »Novi vidice« in »Reflektor«, ki vse zasledujejo vzgojni in psihološki smoter: vzgojiti voljo in obrniti čustvovanje v etično smer.

V letošnjem poletju se ruska književnost spominja stoletnice znatno manjšega spisa, ene same povesti, ki pa sodi med največje bisere ruske proze. To je Gogoljeva novela »Starosvjetskie pomješćiki«. Vzlic temu, da gre samo za spis, ki obsega kakšnih 40 strani (v izdaji Gogoljevih Zbranih spisov, ki jo imam pred seboj), mu vendar ruski književni zgodovinarji in kritiki posvečajo v teh dneh izredno toplo pozornost. Aleksej Remizov je namenil tej l. 1832. nastali Gogoljevi povesti članek »Nebeška skrivnost«, v katerem tako-le označuje nje pomen: »V Starodobnih graščakih« je podano v matematično čisti obliki blaženo nebeško stanje človeka, ki je prost vse želja, nad katerjo pa visi prvotno prokletstvo časa, t. j. smrti, da se pokaže tisto najvišje in edino: ljubezen človeka do človeka.

Zares, v tej povesti je toliko ljubeznivega in idiličnega miru, da jo v sedanjih nemirnih dneh, ko se pred našimi očmi lomijo svetovi, čitamo s podobnimi čustvi kakor pravljico ali kakor Longusovo povest »Daphnis in Chloes«. Kje je danes Rusija Afanazija Ivanoviča in Pulharje Ivanovne, kje je sploh človeštvo, ki bi moglo dati iz svojega osredja tako ljubezavno, srečno in zadovoljno dvojico in ju postaviti v takle paradiz? Zakaj povest nam ne opisuje nič drugega kot življenje na nekem gradiču v Mali Rusiji, kjer živita v obilju vsega, kar daje zemlja in kar napravijo človeške roke, Afanazij Ivanovič in Pulharja Ivanovna. Kakšen čudovit par, kakšna blaženo preproste življenja! V tem svetu se dogajajo samo majhne reči in še te potekajo srečno: miza se tako rekoč sama pogrnja in slastno jedajo in po vsem okolju je razlita taka človeška dobrota, da pozabiš, kje si; zakaj naši bližnji, ah, niso taki, in ali so sploh kdaj bili taki?!

Vprašujemo se, kaj je hotel Gogolj pokazati s to povestjo, ki je za njo tudi v svojih časih, ko so maloruski graščaki ponekod res kar plivali v obilju, težko našel realen vzor? Mar je paradiz tam, kjer človek doseže vse, kar hoče, zato ker hoče samo to, kar more doseči? Že Bjelinskij je dvomil, da bi bilo v tem svetu mogoče najti življenjski smisel: malo nemirnejši duh bi bil ves nesrečen v tesnih razmerah, ki v njih živita Afanazij Ivanovič in Pulharja Ivanovna. Če bi se vsi ljudje mogli kdaj dvigniti do takega obilja, ali bi tedaj zavlada na svetu obča sreča?! Remizov je opazil, da ta paradiz drži neka druga sila: ljubezen. »... raj ni opisan zaradi raja, marveč samo zato, da pokaže ljubezen, zakaj samo ljubezen napravi iz tega raja svetlobo, a plamen ljubezni je jasnejši od same ognjvite tuge.«

Kadar se nam bo hotelo čitati o srečnih ljudeh in o časih, ki so lepi kakor najlepše sanje, vzemimo v roke to Gogoljevo idilo iz leta 1832. Gogolj, ki je pozneje tako moško bičal človeške slabosti in ki je dober poznal strahotne prepade zla v človeku, je tu v jeziku, ki ima svojski čar in blažen vonj preprostih poljskih cvetic, orisal sen o človeškem paradizu, kakor si ga je zamišljal človek po Rousseauju, v časih in krajih, ki še niso stili potresne krize človeške družbe. Radi verjamemo, da ruski človek, preganjen iz sveta, v katerem je oblike osrečevalo po naključju ali volji usode izbrane poeince, čuti iz te povesti skrivnostni vonj izgubljenega paradiza. Tako hrepenimo v mladih letih za pravičnimi deželami, a v zrelih letih za mladostjo. Zaman. Nam so vrata zaprta za večno! — o.

vento, uranoč kaj herbo, kanton pri l' sun' sur herbejo, kanton pri omo kuranta kaj ondo sen mov,

pri aržentata kaj orumita ondej, pri rivereto kaj pri zremkamp'...

Uredništvo »Literatura Mondo« nas ne prepričalo o svojem literarnem okusu, ko je »Duma« tako raztrgalo in objavilo fragmentarno. Pesnitev, ki so organizirano tako zlite kot »Duma«, ne trzamo na kose in ne serviramo v odlomkih. Sploh pa mislimo, da bi bilo treba jugoslovensko številko skrbneje pripraviti. Vojslav Ilčić mlajši je samo v lažjih očeh predstavljatelj srbske poezije; to, da ga postavijo pred Dučićem, priča o neresnem odnosu do jugoslov. literature. »Uno le plej bonaj vavanta lirika serbij poetož« je brez dvoma Dučić, ki na ni med belžakami niti omenjen. Ali zato, ker je jugoslovenski poslanik v Budimpešti? V rubriki »Observo« je objavljena datišja beležka v Otonu Župančiču. — o.

Prredil v desetih letih v naši državi 54.646 predavanj kulturne in vzgojne vsebine, da je ustanovil 3090 analfabetskih tečajev in da je iz njegovih večernih tečajev odnosno iz Dopisne šole položilo izpite na državnih gimnazijah 5336 učencev, mnogo pa je takih, ki so studirali samo zaradi osebne naobrazbe, ne pa za izpite. Tako je ta svojevrstna razstava pokazala, kaj vse dosežemo z marljivim in vztrajnim delom. — K.

Cronia, »Antologia serbo-croata«

Majlivi italijanski slavist, prof. Arturo Cronia, čigar vzgledni studiji o Lazi K. Lazareviču in Petru Bezruču smo nedavno omenili na tem mestu, je izdal pri založniku Luigiju Trevesiniju v Milanu 386 strani obsegaajočo knjigo »Antologia serbo-croata«. Njegova Antologija ne obsega prevodov, marveč izvorne tekstke, ki jim je pod črto dodan jezikovni komentar, ob koncu pa kratek oris pisateljevega življenja in dela. »Antologia serbo-croata« je, kakor je pisec označil tudi v podnaslovu, namenjena dljakom v zvezi s slovnico istega avtorja.

Knjiga je vredna pozornosti že zaradi tega, ker podpira in razširja studij srbohrvaščine v Italiji. Z druge strani je Cronieva antologija sama po sebi zanimivo delo. V predgovoru nam pisec razlaga težkoče, ki jih je imel s sestavo takega ovetobera, njegov sen je bil, da bi pripra-

vil srbohrvaško Antologijo docela po kvalitativnih, estetskih vidikih, ki bi lahko tekmovala z najboljšimi antologijami, kakor je n. pr. »Antologia de poetas liricos castellanos«. Zoper ta sen so se zarotili praktični momenti in ozirli, bil je prisljhen h kompromisu in se je tudi to spoznal s Kantom, da življenje ni lepota, marveč dolžnost. Tako antologija poleg estetskih vrednot upošteva tudi književno-zgodovinske, jezikovne in praktične šolske vrednote; pri zbiranju avtorjev in zlasti še njihovih spisov za Antologijo so bili ozirli silnejši; od ideala. Ni li to povsem umljivo in opravičljivo? Vzlic temu smem mirno zapisati, da je Cronieva »Antologia serbo-croata« dobra knjiga te vrste; ni zanimivo samo literarno zgodovinsko in pripravna za učne namene pri onih Italijanih ali v italijanski in učeni, ki so že dokaj napredovali v učenju srbohrvaškega jezika, marveč je užitna tudi z estetske strani. Prof. Cronia je pokazal, kako širok je njegov vpogled v srbohrvaško književnost in koliko okusa ima poleg vseh književno-znanstvenih kriterijev.

Antologija je prikupna tudi zbog tega, ker se ne začena, kakor je zlasti pri šolskih antologijah običaj, z najstarejšimi pisci; avtor pravi, da je upošteval Bismarckov izrek, da se zgodovina začena pri nas samih. Tako je šel iz sedanjosti v preteklost, od Krleža kot predstavitelja mlajših prozo predvojnje Moderne, realizma in klasicizma v romantiko in nato v staro književnost tja do Maruliča in še dalje do teksta, ki ga je spisal svetl Sava. Glede izbire avtorjev in teksta bi kajpak vsak imel svoje želje in svoja merila, toda sestavljalac je imel takisto pravico do svojega koncepta: z odklikami, ki smo jih priznali zgoraj, je dosegel znatno objektivno višino, ki mu je v čast.

Po vsem tem bi le želeli, da bi bilo v Italiji čedalje več domačinov, ki bi se povzpeli do uporabljana Cronieva Antologije in ki bi ob enem z jezikom prodirali v duha sosednega naroda. Samo tako spoznavanje bi utegnilo ublažiti slepilo starih predsodkov in zaneseti v medsebojne odnose več prepotrebne blagodejne objektivnosti. — o.

O kulturni bedi v Nemčiji

V svojem članku »Demoralizacija prodira v nemški narod« (Pritomnost z dne 15. t. m.) piše O. Weisl tudi o trenutnem kulturnem položaju v Nemčiji in pravi med drugim:

V letih 1931-1932 so Nemci omejili povprečno in računano v celoti svoje izdatke tako-le: pri hrani za 13%, pri obleki za 24%, pri ostalem gospodinjstvu za 25%, pri kulturi (gledališče, biografii, knjige) za 33%. S prusko natančnostjo je izračunano, da so se pred tem delili rodbinski prejemki tako-le (povprečno na posamezno družino): za hrano 44%, za obleko 20%, za ostalo gospodinjstvo 30%, za kulturo 6 odstotkov.

Samo ob sebi se ume, da ima ohranitev življenja (hrana, obleka) prednost pred njegovim oblikovanjem (kultura). Že površen pogled na pravkar omenjeno statistiko nas prepričuje, da so se Nemci najbolj omejili pri kulturi, za katero so že doslej izdajali najmanj. Če so sedaj znižali za celo tretjino kulturno postavko v svojem proračunu (33%), tedaj to pomeni, da na gledališča, razstave, knjige, kino ne odpada povprečno več kot 2% družinskih prejemkov (prej 6%). In dasi spričo sedanjega stanja nemškega gospodarstva ni težko razumeti, zakaj Nemci povsod znižujejo svoje izdatke, je vendar treba neverjetno globoko znižanje kulturnih izdatkov smatrati če ne za vzrok, pa vsaj za vir današnje demoralizacije v Nemčiji. Nedostaja jim protivesja, ali z drugimi besedami: mnogo jih je, ki v nemških množicah zatirajo moralna načela, ni pa sredstev, s katerimi bi se jim vcepjala.

Pogled v izložbeno okno berlinske knjigarnice: Dvajset knjig o Hitlerju in mozh okrog njega, nekoliko o Hindenburgu, Hugenbergu, Groenerju, Braunu, Thälmannu in drugih političnih osebnostih, katerih življenje in delo je izkoristilo založništvo zbirke »Manner und Mächte« in drugi podobni podjetniki, ki izrabljajo sedanjoo konjunkturo. Dalje vidiš tu programe političnih strank v Nemčiji, »Young-Plan und wir«, »Deutschland und Frankreich«, kup knjig o Zidih in zoper Zide, »Der wirkliche Zustand im neuen Russland«, »Wie lange noch Weltkrise?«, »Das dritte Reich« in podobno.

Tudi tu se je karta obrnila: nepregledna vrsta knjig o socializmu in socialistih, ki se je začevala pri Owenu ali Marxu in končavala pri zgodovini sodobnega socializma in navdušenih kritikah o SSSR — je izgnila z vidika in se pojavlja samo v antikvariatih. Zanimanje za strokovno literaturo je padlo (a to v Nemčiji že kaj pomeni!), zanimanje za leposlovje pa je skoraj že na ničli.

Pogled na programe kinematografov in gledališč nas sili, da tudi nad preostalima 2 odstotkoma, ki jih Nemci še dajejo za kulturne potrebe, zmajemo z glavo. Saj tu kulture prav za prav sploh več ni!...

»Zlatna knjigac«, znani mladinski zbornik, ki izhaja vsak mesec v obliki spodobno opremljene, ilustrirane knjige (založba Geze Kohna v Beogradu), je priložila v junjski (10) knjigi tekočega letnika Herodotove povesti z ilustracijami V. Zerdinskega; Vukadinovičev potopis »Kako danas izgleda Egipt« in celo vrsto drugega zabavnega gradiva za mladino. Zbirka »Zlatna knjigac« zavzema v celotni jugoslovenski mladinski književnosti edinstveno mesto in je zaradi tega vredna vse pozornosti. Slovenska mladina bo lahko ta zbornik čitala za vajo v srbohrvaščini.

Za učenje francoščine je sestavil sarajevski profesor dr. Ljud. Astaloš knjigo »Francuska vezbanica za samouke i ponavljanje«, ki daje iz slovnice samo neobhodno potrebno znanje in polaga tebišče na praktične vaje v razumevanju besedila in konverzaciji. Vadnica je zgrajena z vidika srbohrvaškega jezika in najbolj obravnava ono, kar dela učencem srbohrv. maternega jezika največje preglavice. Dr. Astaloš napoveduje tudi drugi del vadnice in ključ, obem pa je izdal za vajo v francoški lektiri Prospera Merimeja novela »Matteo Falcone« z izvornikom na levi in jezikovnim komentarjem na desni strani. Astaloševa »Vezbanica« utegne rabiti tudi temu ali onemu našemu samouku, pod pojmom, da dobro pozna ustroj srbohrvaškega jezika, vendar imajo slovenski samouke na razpolago dr. Lebna »Francosčino za samouke«.

Težave z jezikom

Francoska Akademija si je nekako pred tri sto leti zastavila med drugimi dve posebno važni nalogi: Izdati velik besednjak francoskega jezika, ki naj bi bil vsem drugim merilo in čigar avtoritativni veljavnosti ne bi nihče oporekal. Za drugo nalogo pa je smatrala izdajo prav tako veljavne slovnice, ki bi na njo lahko prisegli celo vsi poklicani in nepoklicani jezikovni dialektci in pikolovci.

S slovarjem imajo učeni francoski akademiki še večje težave kakor mi s »Slovenskim bijografskim leksikonom«: preden izide nov zvezek, se je že marsikaj izpremenilo in bi bilo treba dodatkov, prvim dodatkom pa proti koncu še novih dodatkov. Tako prav za prav niti ne more priti do pravega konca, če se slovar ali leksikon v nekaj letih ne zaključi. Tudi v francoščini, ki je star in ustaljen jezik, se besedišče »reminja«: nekatere besede prehajajo iz rabe, druge prihajajo v rabo. Ker so francoski akademiki, kakor učeni može sploh, pri izbiranju besed zelo počasni in kaj malo okretni, seveda življenje nujno prehitava njihov slovar.

Velik dogodek, prava senzacija za francoskem knjižnem trgu, je bila slovnica francoskega jezika, ki jo je pred tedni izdala Akademija kot plod dolgotrajnega, skrbnega in strokovnjakega dela: izpolnitev več ko tristoletnih obetov. Lahko si mislimo, da je ta knjiga vzbudila zanimanje. V teh časih, ko imajo ljudje toliko težkih skrbi in ko se zdi, da je vsaka resolucija gospodarske zbornice važnejša od akademike slovnice, je bila »Grammaire de l'Académie Française« razglabljena hitreje od katerokoli knjige o krizi, o fašizmu, o Hitlerju ali Mussoliniju, da hitreje od kateregakoli romana. V dobrem tednu je bilo prodanih čez sto tisoč izvodov. Glejte, kakšne knjige se treba današnjemu Francozu: akademike slovnice!

Da, to je bila po pričevanju francoskih listov in inozemskih opazovalcev prava postalica za vse številne slovniciarje: za te, ki žive s svojo rodbino vred od slovnice in za one, ki žive od jezikovne umetnosti, od literature, pa tudi za legijo tistih, ki uganjajo sport z jezikoslovjem in še prav posebno za one, ki jim nudijo jezikoslovni spori malce sadistično naslado. Vsi jezikoslovci po poklicu in nepoklicu so se že v naprej, brž ko so prihajali prvi glasovi o nemerak Akademije, priglasili preko svojega knjigararja za naročnike tekoč prčkavane akademike slovnice. Odtod ta uspeh! Vendarle živi celo v našem času in samo v francoskem kulturnem krogu čez 100.000 ljudi, ki v enem tednu razgrabijo celo naklado nove slovnice! »Zapiski to, Kisch!«

Toda veselje s to nad vse strokovnjako in avtoritativno slovnico se je nekoliko zmanjšalo, čim so prvi kritiki zarezali svoje nože v težko pričakovano postalico. Kmalu po izidu akademike slovnice so se oglašili komentariji, ki so opozorili na nekatera slika mesta in celo netočne navede... V »Mercure de France« je Alfred Mortier vprav raztrgal ta plod nesmrtnikov in navedel napake, ki bi se jih moral sramovati vestnejši pisatelji. Pravkar čitamo v najnovejši številki pariških »Les Nouvelles Littéraires«, da je izšla 120 strani obsegaajoča kritika te slovnice in sicer iz peresa Ferdinanda Brunota, »membre de l'Académie des Inscriptions et Belles-lettres«. Knjiga se imenuje »Observations sur la Grammaire de l'Académie Française«. V uvodu je pisec izrekel o kolektivnem umotvoru nesmrtnikov tole sodbo: »Dela, ki ga je Akademija pravkar izdala, utrjuje občinstvo v tolikih starih napakah in ga vzpodbuja k tolikim novim pogreškam, da se mi je zdelo nujno potrebno, posvetiti občinstvo pred njimi.«

Akademika slovnica, najvišje, najbolj avtoritativno delo — jezikovna pohiševalka? Težko je spričo takih dogodkov zakrivati ironičen posmeh: Glejte, kako nepopolno je vse, kar je človeškega! Zares, ta izkušnja ni dragocena samo za francosko jezikoslovje: dejal bi, da jo lahko tudi drugod s pridom rabimo kot oblič, ki blagodejno zdravi pike slovniciarskih komarjev. Ne mislim, da bi bilo treba posej velikodušno prezirati vse grehe, ki jih stornio zoper jezik, slog in pravopis vsi, ki se z njim ukvarjamo; ne, taka morala omenjene zgodbe o slovnici francoskih akademikov bi bila napačna. Sedaj, ko imamo dokaze, da se celo kolektiv najbolj izbranih, »nesmrtnih« mož današnje Francije, ne more ob največjih sposobnostih in najboljših volji izogniti očitku ignoranštva v nekaterih zadevah francoskega jezika, bomo Slovenci lažje zahtevali, da nas naši jezikovni brusilci in rešetarji gledajo malce bolj prizanesljivo z Olimpa znanosti, kjer opravljajo svoje zaslužno delo. Zakaj dobro vemo, da tudi na Olimpu ni vse v redu. Vsekakor pa bi hoteli doživeti den, ko bo kolektiv naših najbolj poklanih jezikoslovcov izdelal obsežen, znanstven in praktično uporabljiv pravopis in velik slovar našega jezika. Ta želja je tako goreča, da bomo učnim jezikoslovcem oprostilii take malenkosti, kakor jih grajajo kritiki Slovnice Francoske akademije. Slovenski pisatelji in časniki bi bil zadovoljen, če bi lahko imel pri svojem delu na razpolago vsaj 300 strani debeli jezikovni priručnik namesto sedanjih brošur, ki v njih le redkokdaj najdeš prav to, kar iščeš. — o.

Pota ruske ženske

»Les Nouvelles Littéraires« z dne 4. t. m. so priobčile oceno romana »L'Évêlle«, ki ga je objavila pri Riederju v francoskem jeziku Rusinja Ekaterina Darskaja. Slika nam kaže mlado avtorico. Lepotico izrazito ruskega tipa. Pripada kajpak emigrantskim vrstam in je zato imela svojevrstno usodo. Dosljej je spisala en roman v nemškem in enega v francoskem jeziku ter neko dramo v italijanskem. Šla je potemtakem skozi rusko in še tri druge kulture; nemara se bo zdaj ustaliila v francoski književnosti, ki rada srjemata tuje in v kateri deluje že vrsta Rusov (n. pr. Irena Nemirovska, a kritik in prevajalec Vladimir Pozner i. dr.).

»L'Évêlle« vzbuja zares pozornost, ker s toliko odkritosrčnim kolikor smelim realizmom opisuje čutno življenje mladega dekleta od osmega do sedemnajstega leta. »Zdi se, če piše kritik René Lalou o tej izpovedi mladostnice, da je v tem delu zastavila žena ves svoj pisateljski talent za to, da dokaže, da je odkritosrčnost brez izprijetosti tudi lahko oblika čistosti.« — o.

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

Turnir v Sliču še ni končan. Prinesel je senzacijo B. goljubov. Ta veliki mojster je nesrečno začel. V prvem kolu ga je porazil Pirc z zelo močno igro. Toda prvi poraz ni bil velika nesreča za Bogoljubova. V četrtem kolu je že zopet bil na čelu turnirja.

Seveda, uspeh je bil le začasen in navidez. Bogoljubov je imel slabotne nasprotnike. Spielmana je medtem izgubil proti Maroczyju in Flohr je remiziral proti Mayju. Situacija je bila popolnoma nejasna. Pa je Bogoljubov tudi pomagal, da mi je ušel Spielmann iz izgubljene končnice. Takej nato pa je doživel Bogoljubov katastrofo. Izgubil je dobro partijo proti Spielmannu in takoj nato proti Flohru. Na Biedu se je Bogoljubov mastil z mladimi mojstri. V Sliču so se mu maščevali.

Tudi meni usoda ni prizanašala. Maroczyja sem imel čvrsto v rokah. V končnici sem prispel s premočjo treh kmetov. Nihče ni dvomil na zmagi. Pa je vendarle nastala končnica, ki se rodi vsako stoletje enkrat. Stari dr. Lasker jo je doživel v New Yorku leta 1924. v podobni neverjetni obliki. Maroczy je ušel z remijem.

Konec turnirja je popolnoma nepregleden. Naš Pirc se dobro drži. Dokazal je, da blejski turnir nikakor ni pokazal prave njegove moči. Živo igra, sveže, poln je kombinacij in teorijo ima v rokah kakor malokdo.

V drugem kolu sem se maščeval dr. Treybalu za poraz v Karlovi Varih leta 1929. Zopet sem imel črne in zopet je otvoril s špansko partijo. Doživel je hud poraz. Partija je dokaj zanimiva, zato jo prinašam.

Beli: dr. K. Treybal. Črni: dr. M. Vidmar.

- 1. e2—e4 e7—e5
- 2. Sg1—f3 Sb8—c6
- 3. Lf1—b5 a7—a6

Najslabodnja poteza!

- 4. Lb5—a4 Sg8—f6
- 5. 0—0 Lf8—e7

Še vedno ni jasno, kaj je za odgovorom 5. ... Sf6×e4. Zapleteno igro prinaša, polno kombinacij in težav za oba igralca.

- 6. Dd1—e2
- 7. Tf1—e1
- 8. c2—c3

V španski partiji je kraljevi lovec silno važna figura. Zato ga mora beli varovati pred skakačem na c6.

- 9. Lb3—c2 c7—c5
- 10. d2—d4 Dd8—c7

Črni ima sedaj na damskem krilu dovolj prostora za operacije. Normalno napada beli na kraljevem, črni na daminem krilu.

- 11. d4×e5?
- 12. Lc1—g5 Lc8—e6

Tu stoji lovec izvrstno. S svojo preneglano 11. potezo mu je bil dal ugodno polje. Diagonala e6—a2 je zelo važna. Običajno jo ima beli lovec. Prav za prav črni že napada. Vsaj pritiska že.

- 13. Sb1—d2 0—0
- 14. Tf1—d1 Tf8—d8
- 15. b2—b3

Beli brani polje c4. Pri tem mora paziti tudi na polje d4. Njegova pozicija je že slaba.

- 16. h2—h3 Sa5—c6
- 17. Lg5×f6 Le7×f6

Pritisk na polje d4 postaja vse jačji in jačji.

- 18. De2—e3 Ta8—c8!
- 19. a2—a4

Še najbolje. Beli bi rad po 19. ... h3—b4 z 20. c3—c4! Sc6—d4. 21. Sf3×d4 e5×d4. 22. De3—d3 zapri igro.

- 20. Sf3—e1 Da5×c3!
- 21. Df1—d1
- 22. De3—e2 Sc2×a1. 23. De2—d1 Sa1×b3.
- 20. Sf3—e1 Da5×c3!

Presenetljiv napad skakačev. Ideja je: 20. c3×d4 e5×d4! 21. De3—e2 d4—d3. 22. Lc2×d3 Lf6×a1. 23. Td1×a1 Da5—c3 in dobi figuro. Zelo zanimiva je tudi varianta: 20. a4×b5 Da5×a1! 21. Td1×a1 Sd4×c2. 22. De3—e2 Sc2×a1. 23. De2—d1 Sa1×b3.

Drugo, zelo neprijetno presenečenje!

- 21. Kgl—f1 Dc3×e3
- 22. f2×e3 Sd4×c2
- 23. Se1×c2 b5×a4!
- 24. b3×a4

Na 24. Ta1×a4 sledi seveda 24. ... Le6×b3!

- 24. ... c5—c4!
- 25. Sd2—f3 Td9×d1+
- 26. Ta1×d1 c4—c3

Po likvidaciji je seveda partija končana.

- 27. Td1—b1 h7—h6
- 28. Tb1—b6 Lf6—d8!
- 29. Tb6—b7 Le6—c4+
- 30. Kf1—f2 Lc4—d3
- 31. Sf3—e1 Ld3×e4
- 32. Tb7—b4 f7—f5

Beli se vda.

ROBERT LOUIS STEVENSON
je eden največjih angleških romanisincev, čigar obsežno delo

Ugrabljen

je pravkar izšlo v založbi TISKOVNE ZADRUGE.

Polemika

»Mariborski« igralci v Zagrebu

G. Vladimir Skrbinšek nam je poslal k člankom, ki smo jih objavili v zvezi s slovensko predstavo »Brez tretjega« v Zagrebu, tole pojasnilo:

Takoj po prvih poročilih o našem gostovanju v zagrebških časopisih sem izročil ravnatelju »Novosti« Jutrišni odgovor na prav tam priobčeno kritiko G. B. M. Če bi bil ta odgovor objavljen, bi bil gotovo razčistil pojme, tako da bi bila vsa razmotrivanja, ki so sledila, nekoliko manj potrebna, odnosno bi sploh izostala. Ravnatelj »Novosti« G. Jutriša pa mojega odgovora iz meni neznanih razlogov ni uvrstil. Zato ga dames v želji, da razčistim nastali »problem« v dobro vseh, ki niso pri njem udeleženi, a v škodo le nam prizadetim, v celoti izročam slovenski javnosti. Izpuščam le zadnji odstavek, ki je sedaj postal brez pomena in je bil v svojem načinu le odgovor na neumestnem slog ocenjevanja G. B. M.

Odgovor je takle:

»Obziram na kritiko, izišlo u »Novosti« br. 163, a u vezi sa našim gostovanjem in dramu M. Begovića »Bez trećega«, molim Vas g. uredniče, da uvrstite i ovih nekoliko redaka:

V prvom redu to nije bilo gostovanje mariborskih glumaca, već gostovanje gdje. Save Sever-Serbanove i g. arh. redatelja Bjogana Stupice, od kojih nijedan nije član nikakvog oficijelnog teatra. Član mariborskog kazališta samo sau ja.

Došli smo u Zagreb, da pokažemo principe traženja novog načina izražavanja, kao i njegovu kulturu. Ove principe propagira »Teaterska Družina Obradnikov«, koju sačinjavamo gđja Sava Severova, gg. Stupica, Milan Skrbinšek i ja.

Ne da se upuštam u bilo kakovu polemiku o umjetničkoj vrijednosti naše predstave, htio bih samo primijetiti — u koliko se G. B. M. nije način naše interpretacije svidjao, da je mogao prilikom izražavanja svoje kritike upotrijebiti dostojniji stil od ovog:

»Sinoc se je davala poznata Begovića drama »Bez trećega«, u kojoj su pokušali da gostuju itd.« Kao i ... oni su nas monotonijom svoga glasa i siromaštvom svoje igre itd.« — Ovo je svakako nedostojno izražavanje impresija jednog kulturnog i ozbiljnog kritičara, kakovim se G. B. M. želi prikazati. Savjetujem mu, da se kani kritikovanja interpretacije slovenačkog jezika, o kojem nema ni pojma.

Na poročilo G. Ziga Hirschlerja u »Jutro« št. 145, pa pripominjam tole: Čudim se, da tudi on vztraja pri trditvi, da je bilo to gostovanje mariborskih igralcev, ko je mogel po lepakih točito dognati, da je šlo za gostovanje ge. Save Sever-Serbanove in gg. Stupice in Vl. Skrbinška. Nikjer na lepakih ni bilo zapisano, da smo člani mariborskega gledališča. Poleg tega je unavrnil mariborskega gledališča, g. dr. R. Brenčič, med tem že pričobli svojo izjavo, v kateri opozarja, da to ni bilo gostovanje mariborske drame.

Čudim se tudi temu, da G. zagrebški poročevalec na podlagi ocen ugotavlja, da je bilo naše gostovanje neuspešno, ko si je številčno razmerje slabih in dobrih ocen popolnoma enako.

Zakaj G. H. ne omenja ocene v »Morgenblattu«, ki je bila za naju igralca pozitivna, in ocene v »Jutarnjem listu«, ki je priznala predstavo v celoti? Z mojo izjavo je torej pojasnjeno, da službeno slovensko gledališče z našim gostovanjem nima nikakšnega opravka. S tem torej odpada vsak predosek s strani hrvaških občinstva v »primeru« bodočih gostovanj v Zagrebu. Sicer so pa — bodimo si odkriti

— izvajanja gospoda H. jalov izgovor za bodočnost. Kajti gostovanja slovenskega gledališča so bila že od nekadj porazno slabo obiskovana. Tako n. pr. ob gostovanju za časa kongresa Združenja igralcev l. 1922 (za letnico ne jamčim), ob priliki oficijelne turneje ansambla ljubljanske drame pred dvema letoma od Varažдина do Bitolje, prav tako ob gostovanju mariborske drame z »Učlovečenjem« (Čeprav slednji po mnenju zagrebške kritike ni uspelo, je dejstvo, da je občinstvo izvedelo za to šele po predstavi, tako da ni moglo biti »inspirirano« po porazni kritiki. V tem primeru bi bil moral biti obisk vsaj povoljen, če ne že odlični, kakršen je bil vedno ob gostovanju zagrebške ali beograjske drame v Ljubljani.) Tu se nam pač godi podobno kot z uvrščanjem naše dramske literature na srbo-hrvaških odrih. Naše gostovanje z »Brez tretjega« torej v nobenem primeru ne izpremeni

odnosov slovenskega gledališča do srbo-hrvaškega.

Ponovno pa odbijam način a la B. M. Tu je seme vseh nepovoljnih odnosov do hrvaškega občinstva, zlasti če se oglašajo ljudje, ki za dobre odnose naših gledališč niso prav ničesar storili. Zlasti še, ker nismo prišli, kakor sem bil že izjavil, z edinozveličavnim evangelijem gledališke umetnosti, ki bi ga hoteli kome vsiliti, marveč z iskanji, o katerih vemo sami, v koliko so kdaj grela. Nikakor niso škodljiva. Ne morem si kaj, da se nam ne bi smilili ljudje, ki jim je današnja oblika teatra vse in ki nimajo toliko razumevanja, da bi se vsaj skušali približati pošteno, misljenemu in pošteno pripravljenu poizkusu nečesa drugega. Nikakor pa ne živimo v prepričanju o lastni genialnosti.

Vladimir Skrbinšek,
član nar. gledališča v Mariboru.

prvemu vaku za Celje ob 6.16. Iz Celja v Mozirje in nazaj bodo vozili avtobusi celjskega mestnega podjetja za ceno 20 Din, ako se bo priglasilo zadostno število članov. Vabljeni prijatelji Sokola in narave, da se po poštenovno udeležijo prireditve. Pridite!

Ugotovitve pri obdukciji ubitega Sičenice

Ptuj, 24. junija
Včeraj se je vršila v javni bolnici obdukcija trupla pokojnega Sičenice. Obdolženec Matza je zastopal pri obdukciji g. dr. Fermevc, Vinka Pernata pa g. dr. Senčar. Obdukcija je ugotovila, da je imel pokojnik na glavi dve veliki ranl. Udarec na tilnik, ki je bil prizadejan s kolom, je bil smrtonosen, ker je lobanja počena na dveh straneh. Smrt je nastopila zaradi izliva krvi v male možgane. Ki so bili po udarcu hudo poškodovani. Iz vsega sledi, da je bil pokojni Sičenica napaden od zadaj.

V toku včerajšnjega večera so bili še aretirani kot nadaljnji osumljeni ptujski mesar Vinko Pernat, Letič Jakob, delavec iz Pobrežja, in Listvan Martin, hišec od Sv. Vida. Preiskava bo v najkrajšem času končana, nakar bo imel končno besedo državni pravdnik.

Kot pravnega zastopnika je brat pokojnega Sičenice v imenu vdove najel g. dr. Salamuna iz Ptujja in g. dr. Vekoslava Kukovca iz Maribora.

Pokojni Sičenica je živel že več kakor 10 let v Ptujju in je bil znan kot miroljuben človek. Zapušča vdovo s štirimi nepreskrbljenimi otroki. Danes so tragično premisljena Sičenica na stroške občine pokopali na ptujskem pokopališču ob velični udeležbi njegovih rojakov krošnjarjev iz Dalmacije.

Smrten padec šolarja z drevesa

Dolenjske Toplice, 24. junija
Anton Turk, učence prvega razreda topliške šole, je v sredo 22. t. m. splezal v domači vasi na Selih pri Toplicah na košato lino z namenom, da natrga lipovega cvetja. Še preden je pričel trgati cvetje, je izgubil ravnotežje ter padel z drevesa tako nesrečno, da je obležal mrtev na tleh. Dobil je smrten udarec na senca.

Dogodki za mejo

Nov sodnik v Ajdovščini
V poslednjih dneh je rimsko pravosodno ministrstvo izvršilo mnogo sprememb v sodnijski službi v Julijski Krajini. Premečenih je bilo že mnogo dosedanjih sodnikov in na njihova mesta so bili imenovani novi, večinoma iz južne Italije in vsi zvesti služabniki fašističnega režima.

Tudi dosedajni sodnik v Ajdovščini je bil premečen. Za njegovega naslednika je bil imenovan dr. Josip Paris, ki je do sedaj služboval v Barju. Fašisti v Ajdovščini so ga navdušeno sprejeli. Novi sodnik je že nastopil svojo službo.

Novo spremembe primkov.
Izmed petih pokrajin Julijske krajine, je tržaška, kar se tiče spreminjanja slovenskih in hrvaških primkov v njihovo prvotno italijansko obliko, gotovo na prvem mestu. Tržaški perfekt, ki mora lastnoročno podpisovati vsak dekret o spremembi imena, je v tem pogledu zares zelo vztrajen. Te dni je podpisal nič manj nego 242 dekretov. Med temi je nekaj sprememb, ki so jih izvršili na prošnjo prizadetih ljudi.

Na Reki podirajo staro mesto.
Pred dobrim tednom dni so pričeli v reškem starem mestu podirati skupino hiš. Mestna občina namerava podreti vse staro mesto, v katerem vladajo zelo nezdrave razmere. Dognali so, da je v reškem starem mestu v primeru z ostalimi mestnimi okraji jetika ugonobila največ ljudi in zlasti mladine. Dela so se pričela kakor običajno s ceremonijami ob navzočnosti reškega prefekta, podčlata in drugih fašističnih veljakov.

Po incidentu v Renčah.
Kakor smo že poročali so neznanici v Renčah poškodovali drevesca, ki so jih vsadili fašisti, da bi tako počastili spomin Arnalda Musolinija. Zaradi tega so karabinjeri aretirali šest mladeničev iz Renč, ki so jih kar na lepem osumili, da so zakrivila ta zločin proti javnemu redu in varnosti države. Aretirane mladeniče so odpeljali v Gorico. Kakor smo izvedeli, so bili sedaj štirje izmed njih spet izpuščeni na svobodo.

Izpred reškega sodišča.
V torek se je pred reškim sodiščem zagovarjalo šest mladih Istranov in ena Istranka, ker so hoteli brez potnega lista zbežati čez mejo. Vsi so bili obsojeni, in sicer 21-letni Josip Dajčič, 21-letni Franjo Pucič, 21 letni Matej Krizanc, 24-letni Martin Miličič, vsi iz Zminja, vsak pogojno na 3 mesece ječe in 2000 lir denarne kazni. 22-letna Ruža Perkučeva je bila obsojena brez klavzule o pogojnosti prav tako na 3 mesece ječe in 2000 lir denarne kazni. Oproščen vsake kazni pa je 22-letni Vitasovič Lojze.

Aretacije
V Gorici so karabinjerji aretirali 20-letnega Linbacha iz Krmina, Evgena Visentina iz Opatjege sela in Ignacija Vouka iz Trnova. Izročili so jih sodišču. Obtoženi so, da se niso prijavili k naborom.

Pod isto pretvezo je bil pred dnevi aretiran in izročin sodišču tudi Teobald Pupin iz Dolenjega v Brdih. Sodnik, pred katerim se je zagovarjal pretekli torek, pa ga je oprostil z navedbo, da ni zakrivil nikakega kaznivnega dejanja.

V Cerklernu pa so karabinjerji aretirali 32-letnega Ivana Petermelja in njegovega očeta Jakoba. Na njunem domu so napravili hišno preiskavo, ker ju je neki vaščan denunciral. V hiši so našli orožje. Oba moža so odvedli v zapore in bosta izročena sodišču, ker sta kršila določila zakona o javni varnosti in zaščiti države ter zadevne odredbe, ki veljajo izključno v Julijski Krajini.

Požar.
V Gabrijlu pri Stanjuju je nastal požar v hiši Amalije Valešev. Vnelo se se saje v dimniku. Na pomoč so sicer prihiteli gasilci, toda njihovo prizadevanje, da bi ogenj vsaj omejili, je bilo zaman. Stanovanjska hiša je pogorela do tal. K sreči je bila zavarovana za 18.000 lir

Sokolstvo

Izbirna tekma za slovansko prvenstvo

Ljubljana, 24. junija.
Na IX. vsesokolskem zletu v Pragi se bo vršila letos prvič tudi tekma vrst za slovansko prvenstvo. Na vseh dosedanjih zletih so tekmovali samo posamezniki za slovansko prvenstvo. Na predlog poljskih Sokolov se je nanovo vpeljal tudi ta način tekmovanja, za katero je poklonil starosta poljskega Sokolstva krásno prehodno darilo. Dne 28. maja se je vršila v Ljubljani prva pregledna tekma našega saveza, na kateri je bilo izbrano 12 bratov iz vse Jugoslavije za nadaljnji skupni trening. Pod vodstvom saveznega prednjaka Br. Bana so se ti bratje skupno pripravljali 14 dni v Ljubljani. Trenirali so neumorno dnevno zjutraj in popoldne.

Končna izbirna tekma za definitivno sestavo jugoslovenske vrste se je vršila 22. in 23. t. m. v telovadnici Ljubljanskega Sokola v Narodnem domu in deloma na letnem telovadišču v Tivoliju pod vodstvom br. Ambrožiča, kateremu je stal ob strani sodnijski zbor, ki so ga tvorili bratje: Jeras, Porenta, dr. Orel, Podgornik, Trček, Zupan, Jesih, Rudolf in Stepišnik. Izvežbanost telovadcev je na orodju zadovoljiva, medtem ko rezultati v lahki atletiki niso bili dobri. Upoštevati se pa mora neugodni, od dežja razmočeni teren. Obvezne vaje na orodju so izvedli tekmovalci v splošnem dokaj dobro, poljubne vaje na drogju in na krogih prav odlično, slabše na krogih. Nezadovoljivi je bil uspeh pri poljubni vaji na konju. Proste vaje, obvezne in poljubne so bile izvršne, ravno tako tudi preskoki čez konja vzdolž. Pri skoku v daljino in v tekju na 100 m so dosegli nekateri najvišjo mogočo klasifikacijo, drugim pa se pozna pomanjkanje večletnega sistematičnega treninga, ki je potreben za ti dve panogi. Najslabši so bili rezultati pri metanju diska, ki zahteva dolgočasno pripravo. Isto velja tudi za rezultate v plavanju, s katerimi pa ne moremo biti zadovoljni glede na razmeroma nizke zahteve v tej panogi.

V četrtek zvečer se je vršila seja tehničnega odbora, na kateri je bila sestavljena naša vrsta iz sledečih bratov: Zupančič Neli (Ljubljanski Sokol), Grillec Konrad (Celje),

skokih v vodo, veslanju in kanoistiki. Najzanimivejša je napoma bojna tekma moškega naraščaja, h kateri so pripuščeni samo naraščajniki, stari nad 17 let. Na 90 m dolgi progi morajo premagati razne zapreke (tek po 4 m dolgi gredi v višini 1,20 m, preskok 1,20 m visoke zapreke, preplezanje 1,80 m visoke zapreke, preskok 3 m širokega jarka, ročkanje na 4 m dolgem tramu, tek na 10 m z 20 kg težko vrzijo) in morajo na cilju vreči 4 m pol kg težko ročno granato najmanj 30 m daleč. — Slavnosti se bodo zaključile v sredo z močnim sprevedom, v katerem bo korakalo 32.000 sokolskega naraščaja.

Dnevi sokolskega naraščaja v Pragi

Te dni se tretjič sestaja ves slovanski sokolski naraščaj v Pragi. Zanj so v zletnem sporedu določeni dnevi od 26. do 29. t. m.

Od prvega nastopa sokolskega naraščaja na II. vsesokolskem zletu l. 1895, ko je telovadilo 7000 fantov, se je številno sodelujočih in obseg naraščajskih slavnosti znatno povečal. Leta 1920, ko je bil prav za prav prvi vsesokolski zlet naraščaja, je bilo v Pragi nad 20.000 mladine. Letos pričakujejo v Pragi 15.000 naraščajnikov in 14.000 naraščajnic.

Jutrišnji nedeljo se prično slavnosti z javno telovadbo na zletišču. Češkoslovaški naraščajniki bodo izvajali na glasbo Matčevca vaje z leskčnimi palicami, ki sta jih sestavila br. Obenašek in Pergl. Za njima nastopijo češkoslovaške naraščajnice k vaju z venci, skladbo S. Burger-Dubove na glasbo dr. Sixta. Nadaljnje točke programa so proste vaje jugoslovenskega naraščaja, naraščajski nastopi v lahki atletiki, igran in raznoterosti in nastop izbranih naraščajnic na gredeh. Zadnja telovadna točka bo štafetni tek 12×60 m, h kateremu postaja vsaka župa iz COS eno vrsto moškega in eno vrsto ženskega naraščaja. Javna telovadba se zaključí s ponovitvijo zletne scene »Tyršev sen«.

V ponedeljek in torek se bodo vršile tekme vrst in posameznikov moškega (vaje s palicami, konj na šir, krogi, tek na 60 m in skok v višino in met kroglje) in ženskega naraščaja (proste vaje, vaje na dveh glavnih orodjih, met žoge e pentljo in tek na 60 m). Naraščaj tekmuje tudi v igran (tenis, odbojka, hazena itd.) v plavanju.

samega sebe od vsega, kar ga je poprej vezalo in omejevalo. Tisoče in tisoče naših fantov in mož je izvrva tolažila misel, da bo vojne čim prej konec. Pozneje, ko so videli, da je vojni metej zajel velik del sveta, so mnogi spoznali, da orožja ni treba rabiti tako, kakor jim je bilo naloženo tedaj, ko jim je bilo vsiljeno.

Jugoslovenski dobrovoljski pokret v Rusiji pomeni zbujenje že od nekadj živih in spehiv upornih sil. Kaiti se bolj, kakor v streških jarkih, je tedaj tudi v taboriških vojnih ujetnikov živelo unanje na skorajšnji konec vojne. A še močnejše kakor vse te mamljive nade so bile v naših ludeh naenkrat od prejšnjih vezi mirnega življenja oproščene nacionalno revolucionarne sile.

Poleg intelektualca, ki je imel za seboj v okviru svojega poklica, društvenega dela in drugih okolnosti že toliko uspešnih in neuspešnih podvzgov za narodno pravico, so se vrstili tudi pripadniki vseh slojev, ki so še pred meseci mirno prenašali vse, kar jih je sicer množkrat tlačilo in kruto žalilo, a je bilo vendarle opranjeno z žigom postave in je snadalo tudi nekako v okvir splošnosti. Naenkrat je družila vse ena in ista misel, da je treba živeti in umreti za novo življenje in za boljšo bodočnost naroda.

Kot jugoslovenski vojni dobrovoljci so se znašli Srbi, Hrvati in Slovenci in se med seboj niso nikdar vpraševali: kaj je bilo dobro, kaj slabo poprej, pač pa so vsi

Kresovi in žrtveniki našega osvobojenja

Iz spominov in zapiskov naših dobrovoljcev

Ko gore sedaj po starodavnem običaju kresovi v noči najdaljšega dneva v letu in ko obhajamo naš narodni praznik Vidovdan, je potrebno obuditi spomin na dobo, ko se je za našo narodno osvoboditev zastavilo tisočero življenj ne samo na domačih tleh, temveč tudi po širnem svetu v krajih in razmerah, na katere nas svet prej ni niti mislil. Priobčili bomo v teh dneh nekaj spominov, ki so jih ohranili jugoslovenski dobrovoljci z raznih bojišč.

Vsaka borba za osvobojenje se sprva giblje v mejah, ki jih je postavil vladajoči sistem. V našem ljudstvu je že od nekadj ukoreninjena vera v postave in se ne vprašuje dosti o kvaliteti vseh postav ter se šele potem, ko se razne postave same razbijejo, sprosti razum in volja našega ljudstva. Do nastanka svetovne vojne beleži naša zgodovina nepregledno vrsto narodnostnih bojev in tudi uporov, ki pa so se vsi gibali v okviru obstoječega državnega reda in so se tudi vsi najrazličnejši protesti pozivali na obstoječe postave.

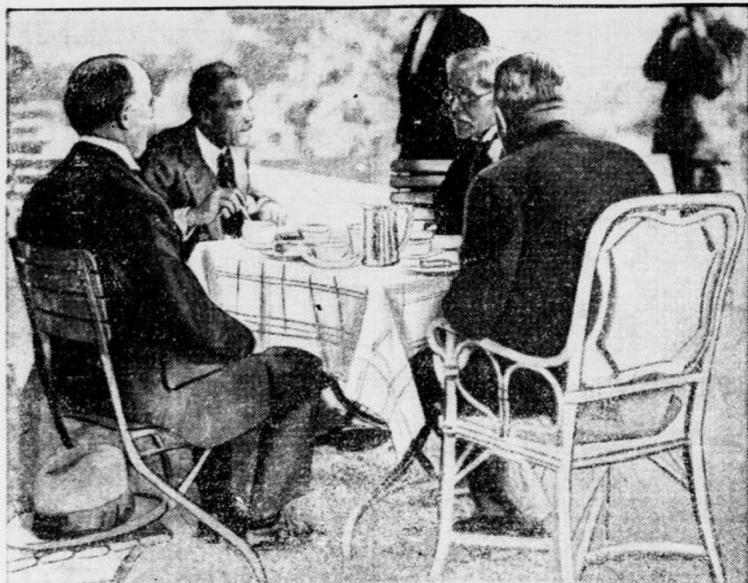
Mobilizacija je temu napravila konec. Mobilizacijski oklic pod naslovom »Mojim narodom« je bil težak kamen v mirno vodo. Od naslova »Mojim narodom« pa do

podpisa »Franc Jožef« so bile vse besede kakor nalašč močno sredstvo za odravljivanje od prevelike zaupljivosti v red in postave. Jadikovanje starega cesarja: »Bila je moja najsrčnejša želja, da bi leta, ki so mi še naklonjena po božji milosti, posvetil delu miru in obvaroval moje narode pred težkimi žrtvami in bremeni vojne — pa je bilo po sklepih usode drugače odločeno« itd. so se v najsihrnih plasteh nazoda kaj kmalu začele tolačiti kakor tudi za služboju. »Mili narode« je bil pozvan pod orožje in ko je bil oborožen, raztresen po vseh mogočih bojiščih, je vsak posameznik kar naenkrat popolnoma drugače razumel svojo narodno individualnost in iz tega razumevanja so sledila tudi nacionalno revolucionarna dejanja.

Takoj ob nastanku svetovne vojne je bil svet naroda pod orožjem. In ko so prihajali nazaj prvi ranjenci, so domalega vsi vsaj sprva občutili velikansko odtujenost od vseh krajev varnega zaledja, ki so se hote ali nehot predali furiji vojnega priganjstva. Vojaštvo — pestra, prisiljeno uniformirana in oborožena množica — je postalo svet za sebe in ker je moral ta svet prenašati toliko gorja, ker je živel od danes do jutri, je dobil v splošnem sicer neko skupno miselnost, pri tem pa je tudi vsak posameznik popolnoma osvobodil

Iz življenja in sveta

Politične čajanke v Lausanni

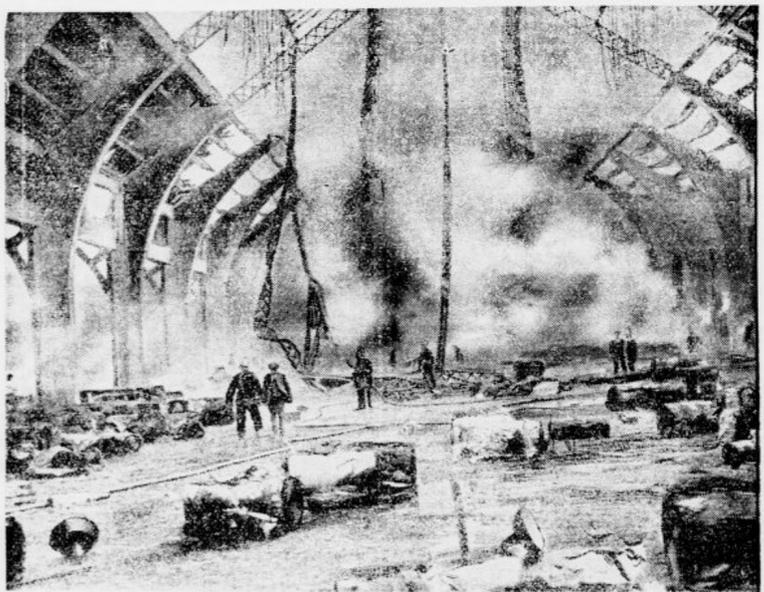
Važnejši od oficijalnih konferenc na mednarodnih sestankih državnikov so razgovori med državniki v sklenjenem krogu, kjer se obravnavajo najvažnejša vprašanja in čisto tudi dosežejo najtehtnejše odločitve. Na sliki vidimo takšno »pavzo« v Lausanni, kjer sedijo pri čaju od leve proti desni: angleški trgovinski minister Runciman, nemški kancelar v. Papen, angleški ministrski predsednik Mac Donald in nemški vnanji minister v. Neurath

Kakšen je bil naš prajezik

Moderna znanost ne pozna predsodka, da je artikulirani govor izključna last človeka, ki se s tem loči od vseh ostalih bitij na svetu. Raziskovanja so namreč pokazala, da tudi v živalskem svetu obstoje jezikovni sistemi. To velja predvsem za opice višje vrste, katerih govorice je leta in leta proučeval ameriški učenjak Garner, ki je idiome goril in šimpanzov posnel na gramofonskih ploščah ter sestavil celo nekakšen slovar opičjih besed.

Kako pa je s prazvorom jezika? Približno tisoč jezikov, ki jih govore ljudje na našem planetu, nudi silno bogasto besedišče in slovnične gradnje. Kolikor pa se jeziki ločijo med seboj, je vendarle znano, da so si med seboj sorodni in se po tem ločijo v gotove skupine. Tako so si n. pr. sorodni francoski, španski, portugalski, italijanski in romunski jezik. Jezikovni zaklad vseh teh jezikov se bistveno naslanja na jezik starih Rimcev. Nadalje so si sorodni skoraj vsi evropski kulturni jeziki. Čeprav so n. pr. ruski, grški in nemški jezik zelo različni, pripadajo konec koncev eni jezikovni družini, ki ji pravimo indogermanski prajezik. Primerjajoče jezikoslovje nam lahko ta jezik vsaj v glavnem rekonstruira.

Oblast ognja na razstavišču v Wimbledonu

Na angleškem razstavišču v Wimbledonu je izbruhnil v oddelku za vosek in papir ogenj, ki je povzročil ogromno škodo

Literatura in trgovina

Francosko javnost močno zanima zadnje čase junaška odločitev znane pisateljice Colette, ki je zapustila poprišče Muz in se lotila trgovine. Običajno radovednosti je zadoščila z izjavo, da ji pisateljstvo ne nese toliko, kolikor potrebuje za svoje življenje. V pariškem slovstvenem svetu uživa gospa Gabrijela Colette precejšen ugled ne samo kot priznana pisateljica, marveč tudi kot ženska, ki se je zadnja desetletja kretala v družbi pisateljev in umetnikov ter je bila tako rekoč središče vesele, bohemske navdahnjene in malomeščanske buržuja prezirajoče družine.

neverjetno majal z glavo, ko mu je došla do ušes nepričakovana novica in v prostodušnem načinu obveščanja tega kroga tudi ni manjkalo zabavljic in dvotipov na Co-

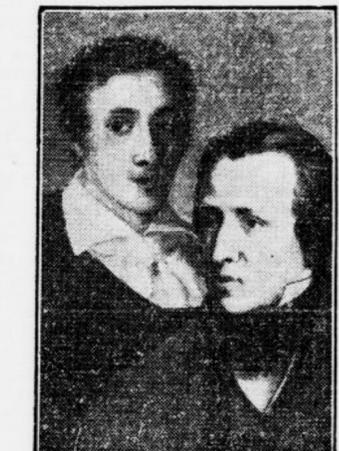

Gospa Colette
letnin novi poklic, toda vse to je le služilo v reklamo novo otvorjenemu lepotnemu salonu.

Pisatelj in založnik

Švedsko založništvo Bonnier ni le najstarejše podjetje svoje vrste v skandinavskih deželah, ampak tudi najzaslužnejše za razvoj kulture na severu Evrope. Sedanje vodstvo založbe je izdalo pregled svojega dela od prvih začetkov do danes. Četrty del tega pregleda, ki obsega švedske kulturne razmere od 1880 do 1900, navaja tudi stike, ki jih je imela založba z Avgustom Strindbergom.

S Chopinove razstave v Parizu

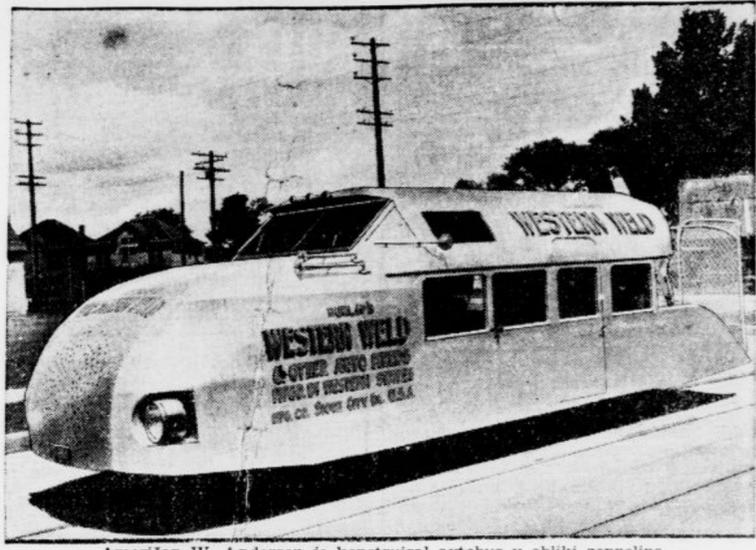
V Parizu so otvorili te dni v Poljski biblioteki Chopinovo razstavo, na kateri je na ogled tudi ta slika, predstavljajoča skladatelja Chopina, ko mu je bilo 17 let. Poleg Chopina poljski skladatelj Moivozewski. Slika je napravil slikar Anton Kolberg.

Našli so pravi »betlehemiški hlev«

Uradna vest iz Betlehema sporoča, da so tam odkrili pravi kraj Jezusovega rojstva. Če je sporočilo verodostojno, je živele človeštvo dolga stoletja v zmoti. Kajti že od vladanja prvega krščanskega cesarja Konstantina Velikega so imeli ljudje »sveto votlino« v betlehemiški cerkvi Odrašenikovega rojstva za mesto, kjer se je rodil Jezus Kristus.

Sitnim obiskovalcem, ki se ne morejo zvesti v misel, da je Colette po tolikih priznanjih vrednih književnih uspehih zapustila slovstvene poljane in se lotila svojega novega, na moč prozaičnega posla, pisateljica sama takole opisuje svoj novi poklic: »Meni je to nekako prirojeno. Vse svoje življenje sem izdelovala lepotne predmete. Ko mi je bilo osem let, sem opazovala mater, kako je varila voščeno mažo. Gotovo ne poznate tega prastarega ljudskega sredstva in ne veste, kako se dela. Treba je vzeti staro karto, najboljši je za to primeren srčni as. Vogali se prikrenejo na zrc-traj, da se dobi nekakšna posodica. Vanjo se da čistega voska, ki se segreva nad svečo tako oprezno, da se stvar ne zažge, po malem se priliva rožne vode, dčdaja materine dušice, melise in sličnih domačih dišav. Moj Bog, kako je to lepo dišalo! Ali pa voda iz kutine! Tole je, poduhajte, kak sijajen vonj. Seveda je v tej vodi še nekliko primesi, ki jih ne izdam. Tu imam tudi »angelsko kožo«, mazilo za mašno polt, Hop-la, veliki tralala, turmafina krema itd.«

Nov tip avtobusa

Američan W. Anderson je konstruiral avtobus v obliki zeppelina

Posledica izpuščene besede

Pred civilnim sodiščem v Vratislavi se je nedavno vršil proces, ki bo stal nemško državo ogromno denarja. L. 1928, je umrla v Vratislavi dama, ki je nekaj ur pred smrtjo popolnoma spremenila svojo poslednjo voljo. Zapustila je vse svoje premoženje, ki ga je bila pripisala svojemu umobolnemu možu, nekemu dolgoletnemu prijatelju, polkovniku v rezervi.

Najmanjši davki

Aljaska nima niti dolarja dolga in prodaja svoje produkte samo proti gotovini. Davki, ki jih plačuje prebivalstvo, znašajo največ en odstotek na glavo pri kmečkem in dva odstotka pri mestnem prebivalstvu.

Pouk v negovanju dojenčkov v angleških solah

Ravnodušnost, ki jo kažejo angleška dekleta do vprašanj, ki bi jih morala zanimati zaradi bodočega materinstva, je napotila angleške učiteljice, da so na svojem nedavnem zborovanju sklenili, da se uvede za vse učenke obvezni tečaj za pouk v negovanju dojenčkov. Predlog je bil soglasno sprejet in tečaj se bodo začeli v angleških solah že s prihodnjim letom.

Svetovni prvak v boksu

Jack Sharkey je te dni premagal Nemca Maksa Schmelinga in ran odvezel naslov svetovnega boksarskega mojstra

Zvite buče

To so atenski šoferji. Tudi v Atenah so avtotaksiji kakor drugod zavarovani zoper nezgode. Dokler je posel cvetel, ni mislil nihče na to, da bi se dalo tudi to zavarovanje izkoristiti za goljufije, kakor se dogaja čisto pri drugih vrstah zavarovanja. Čast so pa postali slabi, zaslužek je majhen in vozači so si mislili: Če morajo zavarovalnice plačati, kadar po nesreči prekucnemo kakšnega pasanta ali storimo kakšno drugo škodo nehote, zakaj ne bi plačale, tudi če storimo to hote?

Zastopnik Amerike v Ženevi

Ameriški poslanik Gibson, glavni zastopnik Zedinjenih držav na razorožitveni konferenci, se je nepričakovano pojavil v Lausanni z oznanimi, da bo Amerika odpisala vojne dolgeve šele potem, če bosta Anglija in Francija skrhili svoje oboroževanje vsaj za eno tretjino

ANEKDOTA

Friderik Veliki se je rad norčeval iz duhovnih gospodov. »Upam, da me boste pod svojo suktnjo vzeli v nebesa,« je nekoč dejal enemu izmed njih. »Prav rad, Visokost,« je odgovoril duhovnik, »če le tudi tamkaj ne bo prepovedano tihotapstvo.«

KARIKATURA

Paul-Boncour, francoski vojni minister

Vsak dan ena

»Zakaj pa je mleko tako vodeno?«
»Najbrž zato, ker so stale krave predolgo na dežju.«
(»Everybods Weekly«)

Michel Zévaco;

Pardaillanov sin

Zgodovinski roman.

»Jaz, madame,« je mirno dejal Richelieu. »Jasne, določne podatke imam. Odkritje zaklada je samo vprašanje daljših ali krajših del, ki bodo nedvomno uspešna, zakaj vršila se bodo na točno označenem kraju. Te podatke vam prinašam, in moja edina želja je, da jih izročite kraljici.«

Tako govoreč je Richelieu izvlekel iz žepa papir in ga pomolil Leonori, ki ga je v svojem strmenju mehanično vzela v roko. A že se je opametovala; brez naglice je razgrnila papir in ga pazljivo prebrala.

Ta papir je bil francoski prevod latinskega pisanja, ki ga je bil prebral oče Jožef vpricho Acquavive in Perfekta Goularda.

Med branjem je Leonora premljevala. Kaj je to pomenilo? Odkod je imel škof ta papir? Zakaj ga je bil prinesel njej, ne komu drugemu? Njegovi nesebičnosti ni mogla verjeti. Kakšno ceno bo torej zahteval? Vsa ta vprašanja je bilo treba razbistriti.

»Podatki so res natančni,« je hladno rekla čez nekaj časa. »Ali smem vedeti, odkod imate papir?«

»Eh, madame, to ni važno,« je malomarno odvrnil Richelieu. »Podatki so točni, prinašam vam jih — ali ni glavno to?«

»Prav, prav! Sicer pa, glavno je to, da zaklad ni naš. S kakšno pravico naj se ga polastimo? Ali ne bi to prav za prav pomenilo rop?«

Pogledala mu je v obraz.

76

»Madame,« je dostojanstveno rekel škof, »lahko bi vas opozoril, da sem duhovnik in vam zaradi tega ne morem priporočiti zlega dejanja. A rajši pomislite na to, da sem plemič in vam ne morem svetovati nečesa, kar bi bilo nizkотно. Ne, madame, zaklad je po vsej pravici kraljeva last. Že delj ko dvajset let leži zakopan v kraljevi zemlji. Princeza Favsta je mrtva — vsaj izginila je — in razen tega so ti milijoni samo drobtinica njenega pravličnega bogastva. O tistem, ki mu jih je namenila — njenemu sinu — ni duha ne sluha. Izginil je. Zaklad je torej po pravici kraljev. In jaz, ki sem odkril kraj, kjer leži, bi smel zahtevati svoj delež od njega. Tudi to bi bilo zakonito, madame.«

A nato je z visokotimno preziranjem dodal: »Upam pa, da me toliko spoštujete in mi ne boste prisodili takega namena. Komur je ime Richelieu, madame, tisti daje, ne pa da bi prodajal.«

Leonora je lahko pokimala z glavo. »Daleč od mene je misel, da bi vas žalila,« je dejala. »To bi bilo kaj slabo priznanje za vašo velikodušnost. Ali, gospod, če so Favstini milijoni kraljeva last, kakor sami pravite, zakaj niste nesli tega papirja gospodu de Rosnyju, ki zmerom in povsod iztika za denarjem?«

Richelieu ji je pogledal v obraz in rekel s tihim, a trdim glasom: »Ti milijoni, madame, so tudi nekoliko moji. Na meni je bilo, da raztrgam papir, pa jih ne bi nihče dobil. Kralj je kralj — priznam celo, da je velik kralj. Pripravljen sem dati zanj poslednjo kapljo krvi. Moja moč, moje imetje, razum, ki me je z njim Bog obdaril, vse to je njegovo. Taka je moja dolžnost, madame.«

Pomolal je in njegov glas je bil nekam trji, ko je nadaljeval: »Ali, madame, kralj ni samo vladar, ampak tudi soprog. In kdor hoče biti pravičen, mora priznati, da je slab soprog. Vaše lastno

srce, madame, menda najbolje pozna in občuti trpljenje naše ljubljene vladarice. Ali ni sramota, da mora kraljica vsega pogrešati, zato, da kraljeve ljubice razsiplejo zlato? Ali ni smrtni greh, da jo dosledno odrije od državnih poslov, med tem ko kraljeve ljubice prisostvujejo važnim sejam in se vtikajo v vladarjevo odločitve?«

Richelieu je spet pomolal, kakor da mu ogorčenje ne bi dalo govoriti. Nato je žalostno povzel:

»Srce se mi trga, ko gledam te stvari. In zato ponovim: za kralja sem pripravljen storiti vse, kar je moja podaniška in plemiška dolžnost. A nič mi ne more braniti, da se ne bi moja posebna simpatija in vdanost oklepali zapuščene, ponižane, mučemske kraljice!«

»Gospod Lučonski,« je resno odvrnila Leonora. »bodite prepričani, da bo kraljica obveščena o vaših čuvstvih in vaši vdanosti, ki vam je v veliko čast.«

Škof je nadaljeval, kakor da je ni slišal:

»Zato ne poklonim tega papirja, ki lahko razpolagam z njim po mili volji, kralju, ampak kraljici, želeč, da bi imela, ko ji že sreče ne morem vrniti, vsaj tolažbo bogastva. Iz zdaj, madame: če mi slite, da morate v njenem imenu zavrniti ta zaklad, recite mi besedo, pa sežem ta papir vpricho vas. Nihče razen kraljice ne bo deležen zaklada. Taka je moja volja.«

»O ne, gospod... Ne daj Bog, da bi zavrnila dar, ki ga toli velikodušno poklanjate vladarici. Sama bom položila vaš papir v njene roke. Sporočila ji bom, od koga sem ga dobila, in ji ponovno vaše plemenite besede. Treba je, da kraljica spozna služabnike, ki se lahko trdno zanesa na njihovo vdanost. Verjemite mi, gospod škof: storila bom vse, da se kraljici odpro oči in ne bo več gledala v vas neznanega mladega človeka, ampak moža resničnih, velikih vrlin, kakršnen ste v resnici!«

S P O R T

Zagrebska „Viktorija“ v Ljubljani

Jutri popoldne bo ASK Primorje ponovno zaigralo na svojem igrišču v prvenstvenem boju proti Viktoriji

JNS je v poslednjem trenutku odredil, da se odigra prvenstvena tekma iz državne lige med Primorjem in zagrebško Viktorijo jutri v nedeljo 26. t. m. Prvotno na 12. t. m. odredjena tekma med obema kluboma se je zaradi izostanka določenega sodnika iz Spilata odigrala kot prijateljska z zmago Primorja (5:3).
Nedeljska tekma je z ozirom na njen značaj zelo važna. Zato bo gotovo med občinstvom izredno zanimanje za njen izid v prvenstvenem boju. Jutri se bo pokazalo, ali je dana možnost in up našim slovenskim klubom za uspešno in častno sodelovanje v državnem čezm prvenstvu. Zagrebčani smatrajo Viktorijo za enega

svojih najboljših klubov, zato je pričakovati prav gotovo lepo igrjo. V vrstah Viktorije bo nastopil nepogrešljivi državni reprezentant Premrl, ki ga nazivajo zaradi njegove neverjetne vzdržljivosti jugoslovenskega Nurmija. Poleg Premrla mrgoli ostalih igrancev, ki so reprezentirali barve Zagreba v mnogih medmestnih tekmah. Tako je znan kot izvrstnen vratar Urh, v napadalni vrsti Kornfeld, Mikša itd.
Brez dvoma b-odo tudi Primorjaši postavili v borbo najboljšje moči.
Tekma bo ob vsakem vremenu na igrišču ASK Primorja ob Dunajski cesti in se prične ob 17.45. Predtekmo odigra Primorje II. proti Grafiki ob 16.

Balkanska nogometna olimpijada

Danes v soboto se pričnejo v Beogradu nogometne tekme za balkanski pokal, pri katerih bodo sodelovali Bolgarska, Grčija, Rumunija in naša država. Turčija je odpovedala svoje sodelovanje. Zdi se, da turški nogometaši niso v formi, zaradi česar bi na tem velikem turnirju igrali precej podrejeno vlogo.
Sporod tega zanimivega turnirja je: v soboto 25. t. m.: Bolgarija : Rumunija; v nedeljo 26. t. m.: Jugoslavija : Grčija; v torek 28. t. m.: Grčija : Rumunija; v četrtek 30. t. m.: Jugoslavija : Bolgarija; v soboto 2. julija: Bolgarija : Grčija; v nedeljo 3. julija: Jugoslavija : Rumunija.
Naš savezni kapetan je določil naslednje igrance, ki se bodo borili za Jugoslavijo na tem turnirju: Spasić, Ivković, Kovačić, Arsenjević, Premrl (Gayer), Marušić, Tirnanić, Glišović, Zivković, Vujađinović, Zečević.
Za sojenje tekem pridejo od naših sodnikov v pošte: Jovan Ružić, S. Joksić, M. Popović, B. Vasiljević in M. Ames.

veliko. Mladi in stari nogometaši se vneto pripravljajo na srečanje in obe stranki sta si že zagotovili lepo število »drukarjev«. Občinstvo bo pri tej tekmi spet prišlo na svoj račun. Pred tekmo se odigra revanšna tekma v odbojki med Sokolom iz Domžal in SK Kamnikom. To bo obenem prva tekma v odbojki v Kamniku.
Mednarodna nogometna tekma, ki se bo v nedeljo odigrala v Kranju, vzbuja mnogo zanimanja med športniki in meščanstvom. Občinstvo bo kot pri vseh prvorazrednih tekmah sigurno tudi to pot polnoštevilo zasedlo igrišče. V predtekmi se srečata ob 15. rezervi Korotana in moštvo nekdanje Savice.
Prijateljske tekme v Trbovljah. V nedeljo se odigrajo v Trbovljah sledeče prijateljske nogometne tekme: popoldne ob 10. uri SK Trbovlje : SK Dobra, popoldne ob 16.30 pa odigra prijateljsko tekmo SK Retje s komb. moštvom ljubljanske Svobode. V predtekmi nastopita rezervi SK Trbovlja : SK Retje. Tekme se vršijo na igrišču SK Trbovlja in ob vsakem vremenu.
TKD Atena (hagenska sekcija). Danes ob 18. trenin za prvo in rezervno družino.
SK Ilirija. Za prvenstveno tekmo z Mariborom bo odptovalno moštvo v nedeljo zjutraj; zbirališče točno ob 6.45 pred glavnim kolodvorom. Sestava moštva je objavljena na običajnih mestih. Kombinirana rezerva bo igrala v nedeljo ob 17. na Rakovniku s SK Korotanom.
SK Reka. Jutri ob 9. naj bodo na igrišču Korotana: Justič, Reje, Furjan, Škofič, Drage, Kordiš, Debevc I., Miklič, Hadnik, Tjisko, Viki. Čevljuje naj si preskrbi vsak pri gospodarju, ostalo bo na igrišču.
NSK Sparta. Jutrišnja prvenstvena tekma Sparta : Javornik se bo vršila ob vsakem vremenu na igrišču ZSK Hermesa ter se bo pričela ob 15.30.
TSK Slovan. Rezervno moštvo igra v nedeljo 26. t. m. ob 9. na igrišču Ilirije trenin tekmo proti rezervi Ilirije. Igra se samo ob ugodnem vremenu.
SK Grafika. V nedeljo popoldne prijateljska tekma z ASK Primorjem II. kot predtekma Primorje : Viktorija. Opozorjajo se igralci: Wohlmut, Mihelič, Potrato, Šorn, Stupica I., Kebab, Zinke, Strohmajer Katavič, Pungerear, Mekina, Bežan, Žagar II. Čas se objavi v nedeljo.
ZSK Hermes (nogometna sekcija). Drevo ob 20.30 strogo obvezen sestanek vseh igralcev. Vabijo se tudi juniorji zaradi prvenstvenih tekem, katere se bodo v kratkem pričele. Vsi tečno in polnoštevilo!
ASK Primorje (plavalna sekcija). Danes ob 17. naprej obvezen waterpolo trenin, katerega se morajo sigurno udeležiti: Trampuš, Sketelj, Tuma, Kolar, Šramel, Gabršek, Wilfan. Treninje je strogo obvezen za vse imenovane.
ZSK Hermes. Obveščena se delegirani savezni sodnik za prvenstveno tekmo Hermes : Slovan, da se ta vrši na igrišču Hermesa s pričetkom ob 10.
Motociklistična hitrostna gorska dirka na Ljubelj, katero je razpisal MK Ilirija za 3. julija, se bo vršila ob vsakem vremenu. Prijave, katere je treba poslati klubskemu tajnistvu, se zaključijo nepreklicno 27. t. m.

Nedeljske državno-prvenstvene tekme.

Jutri se bodo vršile naslednje državno-prvenstvene tekme: v Mariboru: Maribor : Ilirija, sodi g. Mikulič; v Ljubljani: Primorje : Viktorija, sodi g. Padupsky; v Sarajevu: SASK : Sarajevski SK, sodi g. Jožimovič; v Novem Sadu: Vojvodina : Bačka, sodi g. Joksić; v Somboru: Slavija : Obilič, sodi g. Kujundžić; v Skoplju: Gradjanski (Skoplje) : Slavija, sodi gosp. Ermenc.
Službene iz LNP. Danes v soboto 25. t. m. ob 18. seja u. o LNP v Delavski zbornici. Obveščena se ASK Primorje, da se bo po brzjavici JNS od 23. t. m. vršila prvenstvena tekma ASK Primorje : Viktorija Zagreb v nedeljo (jutri) 26. t. m. v Ljubljani ob 17.45. Službojuči odbornik LNP za tekmo ASK Primorje : Viktorija Zagreb g. Dorčec. Dovoli se eventualna predtekma. Tajnik I.
Službene iz odbora za delegiranje sodnikov pri LNP. Delegirajo se za stranska sodnika pri tekmi ASK Primorje : Viktorija Zagreb gg. ss. Lukežič in Ramovš. Namestu g. ss. Dolinarja bo vodil prvenstveno tekmo SSK Celje : Amater v Celju g. ss. Pevalek.
Službene objave LHP. Za pokalne tekme 26. t. m. se delegirata kot sodnika g. Kušar za tekmo Tržič : Triglav v Tržiču in g. Baltesar za tekmo SO Borec : SK Ilirija na Jesenicah.
Jugoslavija : Racing Club 3:0 (2:0). V sredo zvečer se je vršila v Beogradu pri umetni razsvetljavi nogometna tekma med beograjsko Jugoslavijo in pariškim prvacom Racing Clubom. Zmagali so domačini s 3:0 (2:0). Tekmi je prisostvovalo okoli 14.000 gledalcev, med njimi zastopnik kralja, več ministrov itd.
Hermes : Slovan. Jutri v nedeljo ob 10. nastopita v prvenstveni borbi imenovana kluba. Tekme med navedenima kluboma so bile doslej dovolj privlačne. Brez dvoma bo tudi jutrišnja tekma zanimiva, čeprav zmaga tega ali onega moštva ne bo imela vpliva na prvenstveno tabelo. Zanimiva bo tekma zaradi tega, ker bodo hoteli šikarji dokazati, da dosegajo znanje in sposobnosti prvaka I. razreda, nasprotno bo hotela Slovanova enajsterica dokazati, da zasluženo zavzema sedanje I. mesto. Tekma se bo igrala ob vsakem vremenu.
Velik spornit dogodek bo spet v nedeljo v Kamniku. Na klubovem igrišču se bodo spoprijeli mladi in stari kamniški nogometaši v prijateljski old-boys tekmi. Lani se je tekma vršila v največjem nallivu, pa so kljub temu igralci in gledalci vztrajali do konca. Tudi letos so odločeni odigrati tekmo ob vsakem vremenu. V moštvo »starih dečkove igrajo inž. Ciro Pogačnik, inž. Rebolj, Rebernik, Stergar, Stuzzi, Ivo Gurin, Bervar, Krek, Rode, Bogataj in Casagrande. Zanimanje za tekmo je seveda

Šolstvo

Na jeseniški državni deški in dekliški šoli bo vpisovanje v prve in ostale razrede 1., 2. in 3. septembra.
Meščanska šola v Vojniku vabi k ogledu razstava 26. do 29. t. m. Razstava obsega prostoročne in geometrijske risbe, načrte, krojno risanje, pismene izdelke, gospodinjstvo in ročna dela. Vstop prost. Novo vpisovanje učencev za vse 4 razrede v šolskem letu 1932/1933. bo 1., 2. in 3. septembra.
Razstava ženskih ročnih del v narodni dekliški šoli v Kranju je pokazala, da je učiteljstvo pod vodstvom voditeljice g. Vodenik-Pucove, na mestu. Krasi izdeki (ročna dela) pričajo, da nam hočejo gospodične vzgojiti naše hčerke tudi v dobre in praktične gospodinje. Zato zaslužijo g. voditeljica in gospodične učiteljice kranjske šole našo javno pohvalo, Starši.
Obe osnovni šoli na Jesenicah priredita v nedeljo 26. t. m. od 7. do 19. v risalnici razstavo šolskih izdelkov. Vabljeni!
Meščanska šola v Trbovljah sklene šolsko leto v torek 28. t. m. s v. s. v. mašo ob 9. Po maši bo šolska proslava, na katero so starši vljudno vabljeni.
Vpisovanje v državno pomožno šolo v Ljubljani bo za dečke in deklice v ponedeljek 27. t. m. od 9. do 11. popoldne v pisarni šolskega upravitelja. V pošteved pridejo otroci, ki so prijavljeni od osnovnih šol, in oni, ki jih je šolski zdravnik pri vpisovanju priporočil za vpis v pomožno šolo. Po novih predpisih je treba upoštevati tudi otroke, ki jih starši sami prijavijo za vpis. Ze vpisani otroci ne pridejo v pošteved, ker se smatrajo za vpisane in avtomatično pridejo v višje razrede.
Iz gimnazije v Kranju. Do večraj se je vršilo vpisovanje v I. razred. Tudi tokrat je bil naval; vpisalo se je skoro 150 učencev. Izvršili so se tudi že nižji in višji tečajni izpiti. Predsedoval je ministrski odposlanec g. dr. Korun. K nižjemu tečajnemu izpitu se je prijavilo 52 učencev. 9 učencev je bilo izpita oproščenih, 35 ga je napravilo, 3 so bili zavrnjeni za 3 mesece in 1 za 1 leto. Višji tečajni izpit so napravili: Matjaž Leon in Špicar Bojan z odliko, Bašca Amalija, Bratina Ljuban, Brily Marjan, Eržar Antonija, Javornik Bogomir, Jeglič Josip, Kavčič Karel, Novak Josip, Tajnik Josip, Zupanc Rajko, Zgur Bogomir in Zun Alojzij. Večraj pa je maturiral Numar Franc, ki je bil zaradi bolezni zadržan in ni mogel izpita napraviti pravočasno.
Vpisovanje na III. drž. deški osnovni šoli na Vrtači v Ljubljani bo za učence od 2. do 5. razreda v četrtek 30. t. m. in petek 1. julija obakrat od 8. do 12. ure.

Pri oslabiljenju živcev

izčrpanosti in polni nevrasteniji se uporablja »KALEFLUID« fiziološki ekstrakt iz življenjetvorne žleze močne in zdrave živali. »Kalefluid« ojačuje delo vseh sekretarnih žlez, jači živčni sistem in krepi organizem. Brezplačno pošljem detajlno literaturo. — Zahtevajte: Beograd, Kralja Milana 15, Miloš Marković. »Kalefluid« se prodaja v lekarnah in drogerijah. 7227
Odobreno od min. soc. polit. in narod. zdrav. S. br. 5300, od 28. marca 1932.

Radio

Izveček iz programov
LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče. — 17.30: Salonski kvintet. — 18.30: Gimnastika. — 19: Zabavno štivo. — 19.30: Predavanje dr. Vebera. — 20: Prenos opere iz Zagreba. — 22.30: Čas, poročila, plošče.
Nedelja, 26. junija.
LJUBLJANA 9: Prenos cerkvene glasbe. — 10: Vzgojimo trezen rod. — 10.30: Dr. Murray, lanski Nobelov nagradenec. — 11: Salonski kvintet. — 12: Čas, poročila, plošče. — 15: Velikonja: »Zupan, ljudska igra. — 16: Gosp. Marjan Rus poje slovenske narodne s spremljevanjem salonskega kvinteta. — 16.45: Akademski oktet. — 17.15: Harmonika. — 20: Komorni večer. — 21: Prenos plesne glasbe z Bleda. — 22: Čas, poročila, salonski kvintet.
BEOGRAD 12.05: Tamburaški zbor. — 17.30: Narodne pesni. — 19.30: Ruska glasba. — 20.30: Violinski koncert. — 21.25: Veseloigra. — 22.15: Orkester. — ZAGREB

inž. agr. Albert Vedernjak

referent agrarne reforme v pokoju in rezervni kapetan II. klase
v petek 24. junija 1932 ob 10.30 nepričakovano in previden s tolažili sv. vere, v 47. letu svoje dobe, izdihnil svojo blago dušo.
Pogreb blagopokojnika bo v nedeljo 26. junija ob 15.30 iz mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju.
Sv. maša zadušnica bo darovana 28. junija ob 6. uri zjutraj v župnijski cerkvi pri Sv. Magdaleni.
Maribor — Ljubljana, 24. junija 1932.

SREČO BREZ SREČKE

drž. razr. loterije boste težko dosegli. Dobite jo v Zadrudni hranilnici r. z. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta 19.

Iz življenja na deželi

BLED. Zvočni kino Bled bo predvajal danes ob 21. ter v nedeljo ob 15.18 in 21. Louis Trenkerjev film »Bregovi v plamenu«.
CRNA NA PREVALJAH. Sahovski turnir Črna-Slovenjgradec bo jutri ob 10.30 popoldne v veliki dvorani gostilne »Kneze v Crni. Priredil ga je tukajšnji aginji sahovski klub. Tihi kibici so dobrodošli.
KOVOR. Naši sokolski bratje in sestre se z velikim navdušenjem pripravljajo za prvi javni tečajni nastop, ki bo v nedeljo 26. t. m. na vrtu br. Ivana Mršola. Pričetek telovadbe ob 15.30. Sodelovala bo vrta šenturska godba. Prilike, v katerih deluje naš mladi Sokol, niso lahke, zato upravičeno pričakujemo obilnega poseta.
MALA NEDELJA. Sokolska četa priredi na Petrovo 29. t. m. ob 15. v Društvenem domu vidovdanske proslavo z igro Manice Komanove »Krst Jugovitev«. Vstopnina znižana. Vabljeni vsi, posebno še sosedna bratska društva in čete.
SV. ANTON V SLOV. GORICAH. Sokol priredi v nedeljo 26. t. m. letni nastop. Spored bo zelo pester z nastopom vseh oddelkov. Obiščite nas! V primeru dežja bo nastop v sredo 29. t. m.

GLEDALIŠČE

OPERA
Začetek ob 20.
Sobota, 25.: Turandot. B.
Nedelja, 26.: V slučaju ugodnega vremena ob 15.: Prodana nevesta, V Tivolskem parku. Znižane cene.
Ljubljanska opera. Opozorjamo na poslednjo operno večerno predstavo v letošnji sezoni, ki bo danes. Uprizori se Puccinijeva velika opera »Turandot«. Naslovno ulogo Turandot poje ga. Villan - Kunčeva, mlado sužnjo Liu ga. Ribičeva, neznanega princa Kalafa g. Marčec, Timurja, pregnanega tatarskega kralja prvč g. Zupan. Ostala zasedba kakor običajno. Dirigira kapelnik Neffat, režira prof. Šest. S to predstavo bodo imeli vsi abonenti 20 dramskih in 18 opernih predstav tekom sezone 1931/32. — Jutri bo poslednja operna predstava v sezoni 1931/32. Uprizori se »Prodana nevesta« v Tivolskem parku. Začetek točno ob 15. Glavne uloge poje: ga. Ribičeva, g. Banovec, g. Zupan in g. Kovč. Tekom tega meseca je bila »Prodana nevesta« trikrat izvajana pod

Zahvala

Za iskreno sočutje ob priliki težke izgube našega očeta, tasta, gospoda
Franca Pavška
in za poklonjene krasne vence in cvetje se vsem prijateljem in znancem najiskrenejše zahvaljujemo.
Posebe se zahvaljujemo č. duhovščini in članom direktije državnih železnic, prav tako vsem, ki so našega dragega pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti.
V Ljubljani, dne 24. junija 1932. 7699
Rođbina Rozmanova.

Zahvala

Ob smrti naše zlate mamice, gospe
Marije Bevcve
smo bili deležni tolikšne prijateljske pozornosti in tolažilnega sočutja, da nam je težko naštet vse one, ki smo jim za vse to dolžni svojo globoko zahvalo. Vsem, ki so blagopokojnici lajšali njene težke zadnje ure in ji med boleznijo s prepričevalno tolažbo vzbujali nado, da nam bo še kdaj mogla posvečati svojo neizmerno materinsko skrb, kakor tudi vsem, ki so jo v tako častnem številu spremili na njeni zadnji poti in obsuli njen oder z gomilo cvetja, izrekamo tudi tem potom svojo toplo zahvalo.
Maša zadušnica za blagopokojnico se bo služila v ponedeljek, dne 27. junija ob 8. uri v župni cerkvi v Trnovem.
V Ljubljani, dne 24. junija 1932.
7702
Zalujoči sinovi.

